

Plan-MER bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe

projectnr. 19470-184157
revisie 04.2
2 december 2009

Opdrachtgever

Gemeente Midden-Drenthe
Postbus 24
9410 AA BEILEN

datum vrijgave

02-12-2009

beschrijving revisie 04.2

definitief

goedkeuring

J. van Belle

vrijgave

E. Koomen

Inhoud	Blz.
Samenvatting	3
Aanleiding en procedure	3
Uitgangspunten	3
Ontwikkelingsmogelijkheden	5
Effectbeschrijving en -beoordeling	8
Leemten in kennis en voorstel evaluatieprogramma	12
1 Inleiding	13
1.1 Aanleiding	13
1.2 Plan-m.e.r. procedure	14
1.3 De reikwijdte en het detailniveau	16
1.4 Leeswijzer	17
2 Beleid en wet- en regelgeving	19
2.1 Internationaal beleid	19
2.2 Nationaal beleid en wet- en regelgeving	20
2.2.1 Nota Ruimte (VROM, 2004).	20
2.2.2 Monumentenwet 1988	21
2.2.3 Wet ammoniak en veehouderij (WAV)	22
2.2.4 Natuurbeschermingswet	23
2.2.5 Geurbeleid en Wet geurhinder en veehouderij	24
2.2.6 'Wet luchtkwaliteit'	26
2.3 Provinciaal beleid	27
2.3.1 Provinciaal omgevingsplan II, 2004	27
2.3.2 Integraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe en Natuurbeheerplan Drenthe versie 2009	31
2.3.3 Aanwijzing gebieden die zeer kwetsbaar zijn voor de depositie van ammoniak	32
2.4 Lokaal beleid	33
2.4.1 Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe	33
2.4.2 Milieubeleidsplan Midden-Drenthe 2007-2010	36
2.4.3 Waterbeleidsplan Midden-Drenthe	37
2.4.4 Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe	37
2.4.5 Landschapsadvies voor het ontwerp bestemmingsplan	42
2.4.6 Beleid inzake maneges en paardenbakken	43
2.4.7 Nota 'Nieuwe Landgoederen in Midden-Drenthe'	43
2.4.8 Visie document Recreatie en Toerisme Gemeente Midden-Drenthe	44
3 Bestaande situatie van het milieu en autonome ontwikkeling	47
3.1 Algemeen	47
3.2 Bodem en water	47
3.2.1 Bodem	47
3.2.2 Water	48
3.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	50
3.3.1 Landschap en cultuurhistorie	50
3.3.2 Archeologie	50
3.4 Natuur	51
3.5 Luchtkwaliteit	53
3.5.1 Stikstofconcentratie in de lucht en stikstofdepositie	53
3.5.2 Concentratie fijn stof in de lucht	58

3.6	Geluid	59
3.7	Externe veiligheid	60
4	Ontwikkelingen in het ontwerp bestemmingsplan en afbakening van het plan-MER	61
4.1	Inleiding	61
4.2	Agrarische bedrijvigheid	64
4.2.1	Ontwikkeling	64
4.2.2	Vorgenomen bestemmingen	66
4.2.3	Onderwerpen voor de effectbepaling; agrarische activiteiten	73
4.3	Natuurontwikkeling, realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur	76
4.3.1	Ontwikkeling van natuur en de EHS	76
4.3.2	Onderwerpen voor de effectbepaling; natuurontwikkeling	78
4.4	Houtteelt (en andere meerjarige opgaande teelten)	78
4.4.1	Ontwikkeling	78
4.4.2	Onderwerpen van de effectbepaling; bos en houtproductie	79
4.5	Recreatieve ontwikkelingen	79
4.5.1	Ontwikkelingsmogelijkheden in het ontwerp bestemmingsplan	79
4.5.2	Onderwerpen voor de effectbepaling, recreatie	81
4.6	Overige ontwikkelingsmogelijkheden	81
5	Effectbeschrijving en -beoordeling	83
5.1	Inleiding	83
5.2	Het ontwerp bestemmingsplan vergeleken met de 'oude' bestemmingsplannen	83
5.3	Effecten van de landbouw	84
5.4	Effecten van de aanleg van bos en van houtproductie	89
5.5	Effecten van natuurontwikkeling	90
5.6	Overige ontwikkelingsmogelijkheden	91
6	Aandachtspunten en aanbevelingen	93
7	Leemten in kennis en voorstel evaluatieprogramma	95
Literatuur:		97

Bijlage 1	Gevolgen van de raadpleging van instanties voor de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER
Bijlage 2	Figuren
Bijlage 3	Stelsel van aanlegvergunningen, strijdig gebruik en ontheffingsmogelijkheden in de bestemmingen Agrarisch met waarde I tot en met IV
Bijlage 4	Visiekaart landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe

Samenvatting

Aanleiding en procedure

Gemeente Midden-Drenthe heeft het voornemen om een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied op te stellen. Het plangebied heeft vooral een agrarisch karakter en bevat bos- en natuurgebieden. In het bestemmingsplan worden de mogelijkheden geregeld voor schaalvergroting en verbreding in de landbouw, natuurontwikkeling (EHS), recreatieve activiteiten, vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en uitbreidingsmogelijkheden van niet-agrarische bedrijven.

In de 'Nota van Uitgangspunten' heeft de gemeente de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld. Deze nota is vervolgens vertaald in een voorontwerp bestemmingsplan. Dit plan heeft reeds een inspraakronde doorlopen.

Omdat het bestemmingsplan Buitengebied het kader vormt voor mogelijke m.e.r.- (beoordelings-)plichtige activiteiten is het noodzakelijk om (in elk geval in verband met de mogelijke gevolgen van die activiteiten) een plan-MER op te stellen. Een plan-MER is ook nodig omdat het plan 'gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in Natura 2000-gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen'.

In de periode waarin het ontwerp bestemmingsplan is opgesteld, is ook het voorliggende plan-MER vervaardigd. Dit milieuraapport wordt vervolgens samen met ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Er is een zogenaamde ' passende beoordeling' opgesteld in het kader van de natuurbeschermingswet. Deze is onderdeel van het plan-MER en wordt ook ter inzage gelegd. Daarna is er voor iedereen gedurende 6 weken de mogelijkheid voor inspraak (indienen zienswijzen) op het plan-MER, gekoppeld aan de procedure voor inspraak en indienen zienswijzen op het ontwerp bestemmingsplan.

In aanvulling hierop zal ook de landelijke en onafhankelijke Commissie voor de milieu-effectrapportage (Commissie m.e.r.) om advies worden gevraagd over het plan-MER.

Uitgangspunten

De Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe is in april 2005 door de Raad van de gemeente Midden-Drenthe vastgesteld. In deze nota is aangegeven dat de zonering in het tweede Provinciaal Omgevingsplan (POP) voor de afweging en functietoekenning van de functies binnen de gebiedsbestemmingen wordt aangehouden. Ook wat betreft de 'spelregels' voor de oppervlakte van agrarische bouwpercelen wordt aangesloten bij het provinciale beleid in het POP II. Andere uitgangspunten die voor de effectbeoordeling in dit plan-MER van belang zijn, betreffen:

- Terughoudend omgegaan met de mogelijkheden voor verplaatsing / inplaatsing van agrarische bedrijven;

- Geen nieuwvestiging van intensieve veehouderij, of vestiging als nieuwe neventak van een agrarisch bedrijf;
- Biogasopwekking met biomassavergistingsinstallaties is alleen mogelijk als 'nevenactiviteit mestverwerking' (covergisting);
- Voor nieuwe landgoederen wordt uitgegaan van de Beleidsnotitie 'Nieuwe landgoederen in Midden Drenthe';
- Het bestemmingsplan biedt ruimte voor verbreding van de agrarische bedrijven met niet-agrarische nevenactiviteiten die passen in het landelijk gebied, zoals kamperen bij de boer, logies, productiegebonden detailhandel en zorgboerderijen. Nevenactiviteiten zijn alleen toegestaan in de bestaande bebouwing;
- Ruimte voor zelfstandige activiteiten die passen in het landelijk gebied, zoals loonbedrijven, paardenhouderijen en maneges en kleinschalige dienstverlenende bedrijfsfuncties;
- Uitwerking van een 'ruimte voor ruimte' regeling;
- Aansluiting van recreatieve voorzieningen bij de provinciale functiezoning. De ontwikkelingsruimte is zeer beperkt, het betreft alleen beperkte aanpassingen of uitbreidingen van bestaande voorzieningen;
- Overkoepelende randvoorwaarde voor activiteiten binnen het agrarische gebied is het behoud van de kenmerkende landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Om verstening te voorkomen worden nieuwe zelfstandige activiteiten uitsluitend toegestaan in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen/boerderijen;
- Productiebos wordt gezien als een agrarische activiteit. De gemeente Midden-Drenthe, voert in bepaalde gebiedscategorieën een terughoudend beleid ten aanzien van boomteelt, houtteelt en andere opgaande beplanting. Belangrijke landschappelijke waardevolle elementen zoals essen, beekdalen, veenontginningen of open enclaves komen niet in aanmerking voor bosaanplant;
- Terughoudend omgaan met de mogelijkheden voor bosaanplant. In het ontwerp bestemmingsplan is dit nader uitgewerkt. Omvorming van agrarisch gebied naar permanent bos is niet mogelijk. Wel is kleinschalige houtteelt (met behoud van de agrarische bestemming) mogelijk, mits voldoende rekening kan worden gehouden met natuur en landschap. In deze samenvatting wordt hier bij de beschrijving van de ontwikkelingsmogelijkheden verder op ingegaan;
- Voor het opstellen van het bestemmingsplan is vooraf nagegaan of de agrarische bouwpercelen nog wel als zodanig in gebruik zijn. De inventarisatie vooraf heeft er toe geleid dat het aantal locaties met de bestemming veehouderij (als hoofdtak) is teruggebracht van 107 naar 53. Dit komt overeen met de feitelijke situatie.

Alle genoemde uitgangspunten zijn in het ontwerp bestemmingsplan uitgewerkt.

Landschapsadvies

Voor het ontwerpbestemmingsplan is een landschapsadvies opgesteld. Dit advies en de besluitvorming van het college van B&W over het advies, hebben (ten opzichte van het voorontwerpbestemmingsplan) geleid tot;

- Aanpassingen in de indeling in gebiedscategorieën, conform de analyse en kaart in het Landschapsadvies;
- In het ontwerp bestemmingsplan zijn voor agrarische bedrijven exact begrensde bouwpercelen aangegeven, waarbinnen de voorgenomen uitbreidingsruimte vorm kan krijgen. Dit is een verandering ten opzichte van het voorontwerp bestemmingsplan, waarin de bouwpercelen niet exact waren aangegeven. De oppervlakte en de uitbreidingsmogelijkheden verschillen per gebied. Dit komt verderop nader aan de orde. Voor intensieve veehouderijen is de mogelijke uitbreiding van de bedrijfsgebouwen veelal gebonden aan een beperkte oppervlakte. Ook dit wordt verderop nader uiteengezet.

Ontwikkelingsmogelijkheden

In het ontwerp bestemmingsplan worden bestaande functies vastgelegd en ontwikkelingsmogelijkheden geregeld. Ontwikkelingsruimte wordt met name geboden voor de functies landbouw en natuur. De ontwikkeling van nieuwe natuur (EHS) is reeds vaststaand beleid, en in het ontwerp bestemmingsplan krijgt dit zijn beslag op gemeentelijk niveau. Voor de functie landbouw wordt ingespeeld op de landelijke trend van deze functie.

Bij het opstellen van het bestemmingsplan is uitgegaan van een aantal gebiedscategorieën. Deze zijn verwerkt in een stelsel van bestemmingen.

Gebiedscategorie	Bestemming(en)
Essen en oude veldontginningen	
Essen	De essen hebben de bestemming "Agrarische met waarden 2 - oude veldontginningen" en hebben daarnaast de bestemming "Waarde - Archeologie 1, 2 & 3". Verder zijn ze aangeduid als gebieden met cultuurhistorische waarde. Door deze dubbelbestemming en aanduiding genieten ze speciale bescherming.
Oude veldontginningen (kampontginningen)	Agrarische met waarden 2 - oude veldontginningen
Beekdalen	
Beekdalen I	Agrarisch met waarden 3 - beekdal met oorspronkelijke structuur
Beekdalen II	Agrarische met waarden 4 - beekdal waarin hervekaveling plaatsgevonden heeft
Jonge veld- en veenontginningen *)	Agrarisch met waarden 1 - jonge veldontginningen
Bossen en Velden	Natuur

*) De landschappelijke verschillen tussen deze twee categorieën komen tot uiting in de Visie in het Landschapsbeleidsplan. Bij de beoordeling van concrete ontwikkelingen (bijvoorbeeld bij vergunningaanvragen) worden deze visie en de uitwerking in het (op te stellen) Beeldkwaliteitsplan als uitgangspunt genomen.

Agrarische bedrijvigheid

Agrarische bedrijven; de bouwblokken

In het buitengebied van de gemeente Midden-Drenthe bevinden zich voornamelijk grondgebonden agrarische bedrijven. Daarnaast zijn er 53 bedrijven met een intensieve hoofdtak en 34 grondgebonden bedrijven met een intensieve neventak. Naar verwachting zullen de intensievere teelten in de gemeente (vollegronds-groenteteelt, onderstamteelt, boomteelt) de komende jaren verder toenemen.

In het ontwerp bestemmingsplan zijn de bouwvlakken van agrarische bouwbestemmingen concreet gegrensd:

- In de landbouwontwikkelingsgebieden (Jonge veld- en veenontginningen en beekdalen II) is bij recht maximaal een bouwvlak van 1,5 hectare toegestaan. Deze is op de kaart van het bestemmingsplan (Verbeelding) aangegeven. Via een ontheffing van de bebouwingsbepalingen in de voorschriften kan bij duurzame bedrijfsontwikkeling een bouwblok van een oppervlakte van 2 hectare worden toegekend.
- In de verwevingsgebieden (oude veldontginningen, essen en beekdalen I) is een bouwblok bij recht van 1 hectare op de Verbeelding opgenomen. Via een ontheffing is een uitbreiding naar 1,5 hectare mogelijk. In deze gebieden wordt de ontwikkeling van de landbouw gelijkwaardig geacht aan landschap en natuur.

De vergroting van de agrarische bouwbestemming wordt bij een ontheffingsaanvraag afgewogen tegen andere functies en belangrijke waarden in de directe omgeving van het bouwvlak. Een nieuwe aanvraag zal bijvoorbeeld getoetst worden aan het beeldkwaliteitsplan van de gemeente.

Bij de intensieve veehouderij is onderscheid gemaakt tussen intensieve veehouderij als neventak en als hoofdtak. Voor een bedrijf met intensieve neventak is de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen voor deze tak aan een maximum gekoppeld, met een beperkte uitbreidingsmogelijkheid ten behoeve van dierenwelzijn en/of het handhaven van een volwaardige neventak. Bij hoofdberoepbedrijven met intensieve veehouderij zijn er in de jonge veldontginningen, de veenontginningen en "Beekdalen II" duidelijk meer uitbreidingsmogelijkheden, maar op de oude veldontginningen en de essen is ook voor de hoofdberoepbedrijven de uitbreidingsmogelijkheid beperkt.

Agrarisch gebruik

Voor het agrarisch gebied buiten de bouwblokken heeft de bestemmingsregeling via aanlegvergunningen met name betrekking op de omvorming van landbouwgebied naar natuur en de bescherming van bepaalde waarden. Het stelsel van aanlegvergunningen en van strijdig gebruik en ontheffingsmogelijkheden voorziet er in dat bijvoorbeeld veranderingen in de structuur van opgaande beplanting (kappen of aanplanten), ingrepen in de bodem en wijzigingen van het kavelpatroon (door het dempen van sloten) een afweging ten opzichte van in het geding zijnde waarden (natuur, landschap, geomorfologie, archeologie en cultuurhistorie) en functies vergen, of dat dergelijke ingrepen in bepaalde gebieden verboden zijn. Waardevol grasland, monumentale bomen, archeologisch waardevol gebied, molenbeschermingszones en grondwaterbeschermingsgebieden zijn ten behoeve van de bescherming op de kaart van het bestemmingsplan (Verbeelding) specifiek aangegeven. Ook de sloop van karakteristieke panden is door het aanlegvergunningstelsel aan voorwaarden verbonden.

Het systeem van strijdig gebruik en ontheffingsmogelijkheden regelt onder meer de mogelijkheden voor verbreding van agrarische bedrijven, co-vergisting van mest en/of agrarische (bij-)producten, houtteelt en andere opgaande meerjarige opgaande teelten en tweede bedrijfswoningen. Ook het afwegingskader voor het toelaten van het onomkeerbaar of ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur wordt met dit systeem vormgegeven. In de gebieden die zijn aangeduid als 'waardevol grasland' zijn scheuren, frezen en ploegen en andere ingrepen in de bodemstructuur niet toegestaan, tenzij dit gebeurt ten behoeve van graslandverbetering of natuurontwikkeling (in deze twee gevallen is een aanlegvergunning nodig voor scheuren en frezen). In de beekdalen is het onomkeerbaar wijzigen van de bodemstructuur verboden indien de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'wijzigingsbevoegdheid in bestemming Natuur'. Uitzonderingen op deze regels zijn bij nadere afweging in individuele gevallen mogelijk: het aanlegvergunningstelsel en de ontheffingsmogelijkheden voor strijdig gebruik voorzien hierin. Er is dan altijd wel een afweging nodig ten opzichte van andere in het geding zijnde waarden, zoals in het voorgaande omschreven.

Natuurontwikkeling

Basis voor het bestemmingsplan en toetsingskader voor de EHS vormt het Integraal Gebiedsplan Natuur- en Landschapsdoelen (provincie Drenthe). De gebieden die in het ontwerp bestemmingsplan de bestemming 'Natuur' hebben gekregen zijn reeds verworven door natuurbeherende instanties

Het omzetten van landbouwgrond in natuur is geregeld via een wijzigingsbevoegdheid. Als randvoorwaarde voor de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden geldt, dat dit geen negatieve invloed mag hebben op de betekenis van gronden in de omgeving voor de daar geldende functies.

Het totale aantal hectare dat in het plangebied in aanmerking komt voor natuurontwikkeling is groter dan de grens waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt.

Om de aanleg van de Ecologische hoofdstructuur en/of de verbindingzones mogelijk te maken is in het bestemmingsplan een wijzigingsmogelijkheid opgenomen om de agrarische bestemming te wijzigen ten behoeve van natuurontwikkeling in de vorm van een ecologische verbindingzone. Voorwaarde hierbij is inrichting van een terrein van drie hectare of groter. Voor natuurontwikkeling ten behoeve van ecologische verbindingzones waarbij het in te richten oppervlak kleiner is dan drie hectare dient een aanlegvergunning te worden aangevraagd.

Bos en houtproductie

In het buitengebied is - buiten de hydrologische beschermingszones rond EHS-gebieden en met uitzondering van de gebiedscategorieën Beekdalen I en II - de aanleg van (tijdelijk) bos voor houtteelt mogelijk voor aaneengesloten gebieden van maximaal 2 ha, mits daarvoor een aanlegvergunning kan worden verleend. Dit kan alleen als geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden van de gebieden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden. Het mag ook niet in de hydrologische beïnvloedingszones rond natuurgebieden.

Hydrologische beïnvloedingszones zijn zones rondom natuurgebieden die gevoelig zijn voor verdroging of veranderingen in het (grond-)waterregime. In deze beïnvloedingszones zouden maatregelen of ontwikkelingen met gevolgen voor de waterhuishouding kunnen doorwerken in deze natuurgebieden.

Recreatieve ontwikkelingen

Nieuwvestiging van recreatieterrein wordt niet mogelijk gemaakt in het plan. Ontwikkelingen op recreatief vlak doorlopen een eigen procedure. Hierdoor valt dit aspect buiten de kaders van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Enkele bestaande verblijfsrecreatieve terreinen, waar de procedure voor de uitbreiding al ver is gevorderd, worden wel opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.

Overige ontwikkelingsmogelijkheden

Naast de bovenstaande ontwikkelingen bestaan mogelijkheden voor ontwikkeling van wonen in het buitengebied, van andere bedrijvigheid dan agrarisch en de mogelijkheden voor nieuwe landgoederen. Gezien de aard van de ontwikkelingsmogelijkheden (wonen, lichte bedrijvigheid) worden geen aanmerkelijke effecten verwacht op bijvoorbeeld de bodem, de waterhuishouding en/of de luchtkwaliteit. De genoemde onderwerpen behoeven daarom bij de aanvullende globale milieubeoordeling geen aandacht. Van een directe invloed op natuurwaarden zal ook geen sprake zijn (het gaat niet om ontwikkelingen in de EHS en/of gebieden waar een functiewijziging naar natuurgebied mogelijk is). Indirecte invloeden (bijvoorbeeld via water en verspreiding van stoffen) wordt door de aard van de activiteiten ook niet verwacht. In het algemeen zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijfsmatige activiteiten en de mogelijkheden voor het opsplitsen van een woning beperkt en gebonden aan een afwegingskader voor ontheffing in verband met strijdig gebruik.

Effectbeschrijving en -beoordeling

Effecten van de landbouw

De vergroting en (her)inrichting van bouwkwavels, omvorming naar tuinbouw en (boom-) kwekerijen, covergisting, nieuwe mestopslag, nieuwe opgaande beplanting en kappen/rooien van bomen hebben mogelijk gering negatieve effecten op (onder meer) visueel-ruimtelijke landschappelijke waarden. In de vergunningverlening en ontheffing zijn deze ontwikkelingen aan voorwaarden gebonden.

Invloeden op de bodem als onderlegger van het landschap kan negatieve gevolgen hebben voor de cultuurhistorie, maar ook voor potenties voor natuurontwikkeling. De bescherming van aardkundige waarden via het aanlegvergunningstelsel en 'strijdig gebruik' mist een verband met het totaal aan te beschermen waarden / gebieden. De bescherming is sterk in de beekdalen met oorspronkelijke structuur, en elders alleen enigszins aanwezig in gebieden met aanduiding 'waardevol grasland'.

De bescherming van archeologische waarden is door het gebruik van drie specifieke (waarde)bestemmingen, die de omgang met gronden met een archeologische (verwachtings)waarde regelen, helder en uitvoerig geregeld.

Het bestemmingsplan heeft geen directe gevolgen voor de waterhuishouding en de (grond)waterkwaliteit. Het bevat - afgezien van de bescherming van natuurgebieden middels de hydrologische beïnvloedingszones - ook geen specifieke regelingen hiervoor. Het bestemmingsplan staat de berging van water, bijvoorbeeld bij extreme regelval, en het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden hiervoor niet in de weg. Het bestemmingsplan is echter niet het kader waarin plannen hiervoor worden ontwikkeld.

Natura 2000-gebieden

In de passende beoordeling die deel uitmaakt van dit plan-MER is op het niveau van het bestemmingsplan ingegaan op de mogelijke cumulatieve effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw. Significante negatieve effecten van ammoniak vanuit de landbouw, met name de grondgebonden veehouderij, op Natura 2000-gebieden zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Het bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor mestopslag (binnen of buiten het agrarische bouwperceel) en voor covergisting. Beide kunnen gevolgen hebben voor de ammoniakdepositie op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. Daarom is besloten de mogelijkheden voor covergisting te koppelen aan een ontheffing, waarbij onder meer als voorwaarde geldt dat de covergisting en bijbehorende mestopslag geen significante gevolgen zullen hebben voor de ammoniakdepositie in daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. Bij mestopslag (niet gekoppeld aan covergisting) geldt deze voorwaarde alleen voor opslag buiten het bouwblok. Mestopslag binnen het bouwblok is weliswaar via de bouwvergunning aan regels gebonden, maar is niet gekoppeld aan de bedoelde voorwaarde. Daarom zijn negatieve gevolgen hiervan op Natura 2000-gebieden niet uitgesloten.

Voor de intensieve niet-grondgebonden veehouderij bestaan er mogelijkheden om bij uitbreiding een toename van de ammoniakemissie (en de daardoor veroorzaakte depositie) te beperken. De mogelijkheden die het ontwerp bestemmingsplan biedt, zijn daardoor niet strijdig met de doeleinden van het beleid inzake de Natura 2000-gebieden. Voor concrete plannen kan per geval een beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig zijn, maar de uitbreidingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zijn in principe wel mogelijk zonder significante negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden.

Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan is sprake van een verbetering. Het aantal intensieve agrarische bedrijven met mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden is teruggebracht en de nieuwe wetgeving heeft een plaats gekregen in het bestemmingsplan. Door aanpassing van plangrenzen aan de meest actuele begrenzing van Natura 2000-gebieden is vernietiging van Natura 2000-gebieden uitgesloten.

EHS en overige natuur

De bescherming van de bodemstructuur en de morfologie in het bestemmingsplan is beperkt. Hierdoor kan een negatief effect op de potenties voor natuurontwikkeling optreden. Met betrekking tot ammoniak in relatie met EHS is bij bepaling van de grootte van de bouwblokken geen relatie gelegd met het beleid in de WAV-zones. Enig negatief effect (zeker lokaal in aangrenzend natuurgebied) is - voorzover het delen van de EHS betreft die geen Natura 2000-gebied zijn - niet uitgesloten. Ook bij covergisting en (extra) mestopslag is aandacht voor mogelijke gevolgen voor kerngebieden van de EHS, ook andere dan Natura 2000-gebieden, nodig.

In het bestemmingsplan zijn aanlegvergunningen opgenomen voor realisatie van (stapstenen voor) ecologische verbindingzones op bestaande agrarische gronden. De omvang van de EHS kan hiermee toenemen. Bovendien worden door deze ecologische verbindingzones ecologische relaties versterkt.

Woon- en leefmilieu

Met betrekking tot woon- en leefmilieu zijn ten opzichte van de huidige bestemmingsplannen nauwelijks negatieve effecten te verwachten, terwijl het vervallen van een groot aantal intensieve veehouderijbedrijven lokaal een enigszins positief effect zal hebben (score 0/+). De overall beoordeling voor het woon- en leefmilieu is neutraal (0) ten opzichte van de autonome situatie en de vigerende bestemmingsplannen, echter met als kanttekening dat enig effect van toename van lichthinder ten opzichte van de huidige situatie niet is uitgesloten.

Conclusie: beoordeling effecten van de landbouw

Landbouw	Beoordeling
Landschap en cultuurhistorie:	
Visueel-ruimtelijke landschapswaarden	0/-
Cultuurhistorische en aardkundige waarden	-
Archeologische waarden	+
Natura 2000-gebieden	
Kwaliteit van Natura 2000-gebieden	-
Begrenzing van Natura 2000-gebieden	0 (+)
EHS (excl. Natura 2000) en ecol. verbindingzones:	
Kwaliteit van natuur *)	0/-
Omvang	0 (+)
Water	0
Woon- en leefmilieu *)	0 (0/+)

(.): beoordeling in vergelijking met de ontwikkeling op grond van de vigerende bestemmingsplannen

*) kanttekening: enig effect van toename van lichthinder ten opzichte van de huidige situatie is niet uitgesloten

Effecten van houtteelt

De gezamenlijke landschappelijk effecten van kleinschalige bosaanplant (houtteelt) op landschappelijke waarden zijn enigszins negatief beoordeeld. Dit betreft met name het visueel-ruimtelijke effect.

Houtteelt is niet toegestaan binnen de hydrologische beïnvloedingszones rond natuurgebieden. De hydrologische effecten zijn om deze reden en vanwege het kleinschalige karakter als neutraal beoordeeld.

Door het diep wortelen kan bos effect hebben op onderliggende bodem-, en archeologische waarden. Bosaanplant is echter alleen mogelijk buiten de gebieden waar deze waarden aanwezig zijn. Deze effecten zullen dus niet optreden.

Conclusie: beoordeling kleinschalige bosaanplant / houtteelt

kleinschalige bosaanplant / houtteelt	Beoordeling
landschap	0/-
grondwater	0/-
bodem	0

Effecten van natuurontwikkeling

Ingrepen in het kader van natuurontwikkeling en een spontane ontwikkeling van gebieden (met als eindvorm bos) kunnen invloed hebben op visueel-ruimtelijke kenmerken van het landschap. Dit geldt zowel voor het uitbreiden van kerngebieden van de EHS als voor het realiseren van ecologische verbindingzones.

De voorwaarden die gesteld worden aan de ontwikkeling van natuur zijn veelal beperkter dan de voorwaarden aan agrarische ontwikkelingen.

Het bestemmingsplan legt aan geomorfologie en bodembouw (met uitzondering van de gebiedscategorieën Beekdalen I en II) vrijwel geen beperkingen op, indien dit gebeurt in het kader van natuurontwikkeling. Alleen in 'waardevol grasland' is voor het scheuren van de zode een aanlegvergunning nodig. Een verstoring van bodemstructuur is bij natuurontwikkeling mogelijk.

De diepere groundbewerking is, als het gebeurt ten behoeve van natuurontwikkeling, niet aan voorwaarden gebonden (behalve in de aanvullende 'Waarde'-bestemmingen met betrekking op archeologische waarden).

Conclusie: beoordeling effecten van natuurontwikkeling

Natuurontwikkeling	Beoordeling
landschap	-
bodem	-
cultuurhistorie en archeologie	0 (+)

(..) beoordeling in vergelijking met alleen het vigerende bestemmingsplan

Overige ontwikkelingsmogelijkheden

Het bestemmingsplan maakt diverse ontwikkelingen mogelijk. De voornaamste zijn opgenomen in de bovenstaande beoordelingen. Het milieueffect van de overige ontwikkelingen - waaronder recreatie - is gezien de aard en ontwikkelingsmogelijkheden beperkt. Wel kan landgoedontwikkeling milieueffecten hebben.

Voor de beoordeling van plannen voor nieuwe landgoederen zal de gemeente het beeldkwaliteitsplan bij het voorgenomen bestemmingsplan als uitgangspunt nemen. Waardevolle open gebieden zijn (geactualiseerd ten opzichte van het voorontwerp bestemmingsplan) in het ontwerp bestemmingsplan als zodanig aangegeven en beschermd. De realisatie van nieuwe landgoederen kan positieve gevolgen hebben voor het landschap (visueel-ruimtelijk en cultuurhistorisch).

Gegeven de beperkte bescherming die het bestemmingsplan biedt aan aardkundige en geomorfologische kenmerken en waarden, is enige negatieve invloed op bodem(waarden) niet uitgesloten. De bescherming van archeologische waarden is door het gebruik van drie specifieke (waarde)bestemmingen, die de omgang met gronden met een archeologische (verwachtings)waarde regelen, helder en uitvoerig geregeld.

De realisatie van nieuwe landgoederen kan in het algemeen bijdragen aan natuurwaarden, en in het bijzonder de realisatie van ecologische verbindingzones bevorderen. De ontwikkeling van landgoederen is niet mogelijk in stiltegebieden en zal niet leiden tot verstoring.

Conclusie: beoordeling effecten overige ontwikkelingen

Overige ontwikkelingen	Beoordeling
landschap	+
bodem	0/-
archeologie	+
natuur	0/+

Leemten in kennis en voorstel evaluatieprogramma

Uit de effectbeschrijving en -beoordeling kan worden afgeleid dat de te verwachten effecten sterk afhankelijk zullen zijn van de wijze waarop bij vervolgbesluiten (op een meer gedetailleerd niveau) wordt omgegaan met te beschermen waarden op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. In de praktijk kan dit tot gevolg hebben, dat er een veelheid aan deelbeslissingen wordt genomen, maar dat het zicht op het totaal enigszins verdwijnt. Het is belangrijk om hiertoe regelmatig het feitelijke effect van de veranderingen in het gebied te evalueren. Aanbevolen wordt om hiervoor instrumenten te ontwikkelen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Midden-Drenthe heeft het voornemen om een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied op te stellen. Het plangebied omvat vrijwel het volledige buitengebied van de gemeente. De verschillende dorpskernen en (nieuwe) uitbreidingslocaties vallen buiten het plangebied. Het plangebied heeft vooral een agrarisch karakter en bevat verder bos- en natuurgebieden. In het bestemmingsplan worden de mogelijkheden geregeld voor schaalvergroting en verbreding in de landbouw, natuurontwikkeling (EHS), recreatieve activiteiten, vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en uitbreidingsmogelijkheden van niet-agrarische bedrijven.

De huidige bestemmingsplannen (vigerende plannen gemeenten Beilen, Westerbork en Smilde) zijn in meer of mindere mate verouderd en niet meer afgestemd op de hierboven genoemde nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is er nieuw beleid vastgesteld in de vorm van onder andere het Provinciaal Omgevingsplan II en het Integraal Landschapsbeleidsplan.

In 'Nota van Uitgangspunten' heeft de gemeente de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld. Deze nota is vervolgens vertaald in een Voorontwerp bestemmingsplan. Dit plan heeft reeds een inspraakronde doorlopen. De reacties zijn door de gemeente opgenomen en beantwoord in de 'Nota van Inspraak en Overleg'. Het Voorontwerp bestemmingsplan vormt samen met de Nota van Inspraak en Overleg de basis voor het Ontwerp bestemmingsplan buitengebied dat in 2010 in procedure wordt gebracht.

Omdat het bestemmingsplan Buitengebied het kader vormt voor mogelijke m.e.r.- (beoordelings-)plichtige activiteiten is het noodzakelijk om (in elk geval in verband met de mogelijke gevolgen van die activiteiten) een plan-MER op te stellen. In aanvulling op de onderwerpen die voortvloeien uit deze wettelijke vereiste, is in dit plan-MER een globale milieubeoordeling van het hele bestemmingsplan uitgevoerd.

Een plan-MER is ook nodig indien het plan 'gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen' (Natuurbeschermingswet 1998, art. 19j). Omdat in en nabij het plangebied diverse Natura 2000-gebieden liggen is vóór het opstellen van het plan-MER een oriënterend onderzoek (Voortoets) in het kader van de Natuurbeschermingswet uitgevoerd. Hierin is geconcludeerd dat er - gegeven de ontwikkelingsmogelijkheden en de voorwaarden waarbinnen deze mogelijk worden gemaakt - geen significante effecten kunnen worden verwacht, en dus geen formele passende beoordeling nodig is. De verdere ontwikkeling van het inzicht in deze problematiek heeft echter alsnog tot de conclusie geleid dat wel een 'passende beoordeling' nodig is, met name in verband met de ammoniakdepositie van de landbouw op Natura 2000 -gebieden. Deze 'passende beoordeling' maakt deel uit van het voorliggende plan-MER.

In Hoofdstuk 4 van dit plan-MER wordt nader ingegaan op de onderwerpen die in de effectbeoordeling aan de orde komen.

1.2 Plan-m.e.r. procedure

De plan-m.e.r. procedure is bedoeld om bij de voorbereiding van het bestemmingsplan de verwachte milieueffecten die van belang zijn voor de besluitvorming, in beeld te brengen. De procedure draagt eraan bij dat de mogelijke milieugevolgen een duidelijke plaats krijgen in de besluitvorming.

De afkortingen plan-m.e.r. en plan-MER

In dit document komt u de afkortingen plan-m.e.r. en plan-MER tegen. Het is gebruikelijk om met dit verschil in afkortingen onderscheid te maken tussen de procedure voor de milieueffectrapportage (de m.e.r.) en het milieueffectrapport (het MER).

Plan-m.e.r. staat dus voor de procedure van de milieueffectrapportage voor het plan (in dit geval het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe).

Met plan-MER wordt het milieueffectrapport bedoeld. Dit is het milieudocument bij het plan, dat in het kader van de m.e.r.-procedure wordt opgesteld.

Bekendmaking start plan-m.e.r.

De procedure is gestart met een openbare kennisgeving (advertentie in de lokale pers) van het voornemen om voor het bestemmingsplan buitengebied een plan-MER op te stellen.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau en Raadpleging

De volgende stap in de plan-m.e.r. procedure heeft bestaan uit het raadplegen van betrokken instanties over de vraag, wat in het milieurapport (het plan-MER) aan de orde moet komen. Preciezer geformuleerd: het bevoegd gezag (de gemeente Midden-Drenthe) heeft de bestuursorganen die - ingevolge het wettelijk voorschrift waarop het plan berust - bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken, geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport. (zie art. 7.11b van de Wet milieubeheer). Ten behoeve hiervan is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld. De betrokken bestuurlijke organen zijn in dit geval de provincies Drenthe en Fryslân, de aangrenzende gemeenten, de waterschappen waarvan een deel van het beheergebied in de gemeente Midden-Drenthe ligt, en een aantal andere overheidsinstanties. Tevens is er een klankbordgroep samengesteld van maatschappelijke organisaties en natuurbeheerorganisaties die bij het gebied zijn betrokken. Deze zijn vooraf uitgenodigd om naar voren te brengen welke punten vanuit hun optiek in het plan-MER aandacht verdienen. Hun inbreng heeft doorgewerkt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die voor de raadpleging is gebruikt. Vervolgens zijn deze organisaties ook uitgenodigd om te reageren op de notitie.

In samenhang met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is (middels een zogenaamde Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet) ook nagegaan of er significante effecten op de Natura 2000 -gebieden in de gemeenten kunnen worden verwacht. Zoals in het voorgaande reeds is aangegeven, is toen geconcludeerd dat voor het bestemmingsplan geen 'passende beoordeling' hoeft te worden uitgevoerd. Ondertussen is duidelijk geworden dat dit wel noodzakelijk is. Daarom is een 'passende

beoordeling' op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 opgesteld. Deze maakt deel uit van het plan-MER. De voorttoets niet meer relevant en komen te vervallen.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de geraadpleegde organisaties en instanties.

Geraadpleegde bestuursorganen	Geraadpleegde maatschappelijke organisaties (klankbordgroep)
- o Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe, - o Gedeputeerde Staten van de Provincie Friesland, - o Provinciale Planologische Commissie (Drenthe), - o Waterschap Reest en Wieden, - o Waterschap Hunze en Aa's, - o Waterschap Noorderzijlvest, - o Waterschap Velt en Vecht, - o Rijkswaterstaat, - o Regionale directie Noord van LNV, - o VROM inspectie, regio Noord, - o Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM), - o B&W van de gemeente Assen, - o B&W van de gemeente Aa en Hunze, - o B&W van de gemeente Coevorden, - o B&W van de gemeente Westerveld, - o B&W van de gemeente Hoogeveen, - o B&W van de gemeente Noorderveld, - o B&W van de gemeente Ooststellingwerf.	- o Dorpenoverleg Midden-Drenthe - o LTO-Noord - o GOC Midden-Drenthe - o Staatsbosbeheer - o Recron - o Vereniging Natuurmonumenten - o Stichting het Drents Landschap - o Provinciale Milieufederatie - o Stichting Natuur- en milieugroep Midden-Drenthe - o IVN Midden-Drenthe - o VTRB

Naar aanleiding van de bekendmaking en de raadpleging zijn negen reacties ontvangen. In Bijlage 1 bij dit plan-MER zijn deze beantwoord. De afbakening van het plan-MER (zie hoofdstuk 4) is gebaseerd op het voorstel in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, met inachtnaam van de antwoorden op de ontvangen reacties.

Inspraak en advies naar aanleiding van het plan-MER en het Ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe

In de periode waarin het ontwerp bestemmingsplan is opgesteld, is ook het voorliggende plan-MER vervaardigd. Dit milieuraapport wordt vervolgens samen met ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Daarna is er voor iedereen gedurende 6 weken de mogelijkheid voor inspraak (indienen zienswijzen) op het plan-MER, gekoppeld aan de procedure voor inspraak en indienen zienswijzen op het ontwerp bestemmingsplan.

In aanvulling hierop zal ook de landelijke en onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) om advies worden gevraagd over het plan-MER.

Het definitieve Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe

Het bevoegd gezag (de gemeenteraad van Midden Drenthe) zal bij de vaststelling van het definitieve plan motiveren op welke wijze het plan-MER in de besluitvorming is betrokken en wat is overwogen omtrent de ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r.

Evaluatie achteraf van milieugevolgen

Tijdens de looptijd van het bestemmingsplan evalueert de gemeente de milieugevolgen van het plan. Het plan-MER bevat een aanzet voor dit evaluatieprogramma.

Procedurele eisen Plan-m.e.r.

Plan-m.e.r. staat niet op zich zelf, maar is een hulpmiddel bij de besluitvorming van de overheid (in dit geval de betrokken gemeenten) over het betreffende plan (in dit geval het bestemmingsplan). De procedure is daarom steeds gekoppeld aan de planvoorbereiding en de procedure die voor het bestemmingsplan moet worden doorlopen. De plan-m.e.r. procedure bestaat uit zeven stappen:

- Openbare kennisgeving van het voornemen, waarvoor een plan-m.e.r. doorlopen wordt;
- Raadpleging van de betrokken bestuurlijke organen over de reikwijdte en het detailniveau van de plan-m.e.r.;
- Opstellen plan-MER;
- Plan-MER en ontwerp bestemmingsplan
 - a) Publicatie en terinzagelegging van het milieuraapport samen met ontwerpplan;
 - b) Mogelijkheid geven voor inspraak/zienswijzen op plan-MER;
 - c) Toetsing door commissie m.e.r. : dit is verplicht omdat een 'passende beoordeling' vereist is, in verband met de activiteiten met mogelijk effecten op Natura 2000 -gebieden, die zijn opgenomen in het bestemmingsplan;
- Motivatie in het plan hoe de plan-m.e.r. in de planvorming is betrokken;
- Bekendmaking en mededeling van het bestemmingsplan;
- Evaluatie van effecten tijdens en na realisatie.

1.3 De reikwijdte en het detailniveau

De reikwijdte en het detailniveau van dit plan-MER worden in hoofdstuk 4 nader besproken. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het ontwerp bestemmingsplan en de ontwikkelingsmogelijkheden hierin. Ook worden stil gestaan bij de wijze waarop het ontwerp bestemmingsplan verschillende functies ruimtelijk regelt. In het ontwerp is rekening gehouden met de nadere onderzoeken die ten behoeve van het bestemmingsplan zijn uitgevoerd en zijn de reacties op het voorontwerp in acht genomen. Voor de wijze waarop deze reacties in acht zijn genomen, wordt verwezen naar de Nota van Inspraak en Overleg. In enkele gevallen, met name met betrekking tot agrarische bedrijven, is vanwege nieuwe inzichten in het ontwerp bestemmingsplan afgeweken van deze nota. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.1.

Deze ontwikkelingsruimte en het ruimtelijk regelen van functies bepalen de focus in het plan-MER. De reikwijdte en het detailniveau worden hier in grote mate door bepaald. Voor een uitgebreide beschrijving van de functies, ontwikkelingen en activiteiten die in het nieuwe ontwerp bestemmingsplan worden geregeld wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

1.4 Leeswijzer

Dit plan-MER is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op relevant beleid en wet- en regelgeving;
- In hoofdstuk 3 wordt de huidige situatie en autonome ontwikkeling beschreven van de voor dit plan-MER relevante milieuaspecten en thema's;
- Vervolgens wordt er in hoofdstuk 4 ingegaan op functies, ontwikkelingsmogelijkheden en daaruit voortvloeiende activiteiten die in het ontwerp bestemmingsplan worden geregeld. Gekoppeld daaraan wordt de afbakening van de relevante milieuthema's voor de beschrijving en de beoordeling van milieueffecten beschreven;
- In hoofdstuk 5 staan de effectbeschrijving en de beoordeling van deze activiteiten centraal;
- In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op maatregelen en aanbevelingen om eventuele negatieve milieueffecten te verminderen;
- Ten slotte worden in hoofdstuk 7 de leemten in kennis aangegeven en wordt er een aanzet tot een evaluatieprogramma gegeven.

De passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet is opgenomen in het document "Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe. Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, art. 19j". De passende beoordeling maakt deel uit van het plan-MER.

2 Beleid en wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk wordt het beleidskader besproken. Het vormt het kader waarbinnen de effecten van het nieuwe bestemmingsplan worden getoetst. Het betreft europees, nationaal, regionaal en lokaal beleid. In dit hoofdstuk ligt de nadruk op het beleid dat:

- medebepalend is voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied en/of
- relevant is voor de milieuthema's die in dit Plan-MER aan de orde komen.

2.1 Internationaal beleid

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones te beschermen. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden').

De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden).

Overig Europees beleid

In het Nederlandse milieubeleid werkt op diverse punten E.U.-beleid door in de nationale regelgeving. Te denken valt bijvoorbeeld aan de doorwerking van het beleid inzake de luchtkwaliteit, inzake archeologie en cultuurhistorie (het verdrag van Valetta) en de Kaderrichtlijn Water in het nationale beleid. Op dit internationale beleid wordt in dit plan-MER niet specifiek ingegaan.

2.2 Nationaal beleid en wet- en regelgeving

2.2.1 Nota Ruimte (VROM, 2004).

Nationale landschappen

Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van nationale landschappen moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk worden versterkt. 'Behoud door ontwikkeling' is het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid in deze gebieden (VROM, 2004).

De kernkwaliteiten van het landschap dienen behouden of versterkt te worden. Binnen nationale landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Op basis hiervan maken provincies afspraken met gemeenten over de omvang en locatie van woningbouw. Nationale landschappen bieden daarnaast ruimte voor de aanwezige regionale en lokale bedrijvigheid, inclusief niet-grondgebonden landbouwbedrijven en intensieve veehouderij.

Grootschalige verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen, nieuwe grootschalige glastuinbouwlocaties en nieuwe grootschalige infrastructurele projecten zijn binnen de nationale landschappen niet toegestaan. Waar deze ingrepen redelijkerwijs, vanwege een groot openbaar belang onvermijdelijk zijn, dienen mitigerende en compenserende maatregelen - zoals inpassing en grote aandacht voor ontwerp kwaliteit - te worden getroffen.

Aangrenzend aan het grondgebied van de gemeente Midden-Drenthe en (mogelijk afhankelijk van nadere begrenzing) voor een klein deel in deze gemeente ligt het nationale landschap Drentsche Aa. De kernkwaliteiten van dit gebied zijn in de Nota Ruimte als volgt omschreven:

- grote mate van kleinschaligheid;
- vrij meanderende beken;
- samenhangend complex van essen, bossen, heides en moderne ontginningen.

Dit zeer kleinschalige laaglandbeek- en essenlandschap wordt gekarakteriseerd door vrij meanderende beken. De beekdalen zelf kenmerken zich door, met vaak doorwallen en singels omzoomde, weiden en hooilanden. Op de hogere gronden bevinden zich de essen en dorpen, omgeven door grotere ontginningen en de vroegere 'woeste gronden' in de vorm van bossen en heides. De agrarische geschiedenis is goed te herkennen in dit landschap door de samenhang tussen de verschillende elementen. Zeer bijzonder zijn de opvallend lineair gegroepeerde grafheuvels langs prehistorische wegen. ' (einde citaat).

Afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het ruimtelijke beleid voor EHS-gebieden is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde 'nee, tenzij'-regime.

Dit regime houdt in dat er binnen de EHS geen ruimtelijke ontwikkelingen (plannen, projecten, handelingen) worden toegestaan, als deze ontwikkelingen de wezenlijke

kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Uitzonderingen worden gemaakt als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang (VROM, 2004).

Wordt aan deze criteria voldaan dan is ontwikkeling mogelijk. Echter, alleen als de schade zoveel mogelijk beperkt wordt door mitigerende maatregelen, en de resterende schade wordt gecompenseerd, zodat er netto geen verlies optreedt (saldobenadering).

De rijkstaak rond de EHS beperkt zich tot het sturen op hoofdlijnen. Het feitelijk begrenzen en herbegrenzen van de EHS en het toepassen van de EHS-saldobenadering is een bevoegdheid van de provincies (voor Midden-Drenthe is het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe bevoegd gezag). Het toepassen van het compensatiebeginsel is een verantwoordelijkheid voor gemeenten (VROM, 2004). Voor een kaart met begrenzing van de EHS wordt verwezen naar figuur B.1 in bijlage 2.

Het afwegingskader, zoals benoemd in de Nota Ruimte is uitgewerkt in het beleidskader 'Spelregels EHS'. De spelregels zijn een uitwerking van het 'nee, tenzij'-regime, het compensatiebeginsel, het kader voor herbegrenzing van de EHS en de EHS-saldobenadering (Ministerie van LNV, 2007).

Dit beleidskader is tot stand gekomen door samenwerking tussen rijk, provincies, VNG, terreinbeherende organisaties en maatschappelijke organisaties. In onderstaande tabel staan deze organisaties weergegeven.

Tabel 2.1: Deelnemende organisaties Spelregelkader EHS

Rijk	Ministerie van LNV Ministerie VROM
Provincies	elke provincie Interprovinciaal Overleg (IPO)
Gemeenten	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Terreinbeherende organisaties	Staatsbosbeheer Vereniging Natuurmonumenten
Maatschappelijke organisaties	Vereniging van Recreatieondernemers Nederland (RECRON) Stichting Natuur en Milieu LTO

2.2.2 Monumentenwet 1988

Vanaf 1 september 2007 is de Herziene Monumentenwet 1988 in werking getreden. Hiermee is voor Nederland het in 1992 getekende Verdrag van Malta uitgewerkt in nationale wetgeving. Het doel van de Herziene Monumentenwet is de bescherming van het archeologisch erfgoed in de bodem, en inbedding ervan in de ruimtelijke ontwikkeling door het mee te laten wegen van archeologie in de besluitvorming. Uitgangspunt van de wet is het beschermen van archeologische waarden. Hiertoe moet een groot aantal bodemingrepen getoetst worden aan het gemeentelijke bestemmingsplan.

Praktisch gezien vraagt deze wet van gemeenten in de voorbereidingsfase van een nieuw bestemmingsplan om een inventariserend archeologisch onderzoek te laten uitvoeren en aan te geven welke conclusies de gemeente daaraan verbindt. De onderzoeksresultaten krijgen hun vertaling in het bestemmingsplan. Dat kan door bestemmingen te kiezen die goed samengaan met de archeologische waarden.

Ook kan gekozen worden voor een aanlegvergunningstelsel en kan een regime voor de beoordeling van bouwvergunningen vorm krijgen. Het is goed voorstelbaar dat bij de totstandkoming van het bestemmingsplan een meer globale inventarisatie van archeologische waarden plaatsvindt en dat vervolgens verder wordt ingezoomd op de aanwezige waarden op het moment dat vanwege concrete projecten bouwen aanlegvergunningen worden aangevraagd. De gemeenteraad beoordeelt het bestemmingsplan op archeologische merites. Aanvullend op archeologisch vooronderzoek kunnen gemeenten in het bestemmingsplan archeologische voorschriften op nemen ten aanzien van de afgifte van bouw- en aanlegvergunningen. Aanvragen voor bouw- en aanlegvergunningen worden immers getoetst aan het bestemmingsplan. De aanvrager van een bouw- of aanlegvergunning zal zonodig archeologisch vooronderzoek moeten laten uitvoeren. Hij kan hiertoe worden verplicht (door de gemeente). In het voor de aanvrager meest gunstige geval wijst dat vooronderzoek uit dat er geen belangrijke archeologische sporen zijn aangetroffen. De vergunning kan dan, in ieder geval vanuit archeologisch standpunt, zonder meer worden verleend. Indien uit het vooronderzoek de aanwezigheid van archeologische waarden mogelijk blijkt, dan is nader onderzoek noodzakelijk. Eventuele aangetroffen waarden dienen zoveel mogelijk 'in situ' bewaard te blijven.

2.2.3 Wet ammoniak en veehouderij (WAV)

De wet is in 2002 in werking getreden en per 1 mei 2007 gewijzigd. De wet heeft tot doel om de natuur extra te beschermen tegen de nadelige gevolgen van ammoniakuitstoot van veehouderijen in of nabij kwetsbare gebieden. Deze wet heeft betrekking op de uitstoot van ammoniak uit dierenverblijven. Er is een algemeen geldend beleid uitgezet dat eisen stelt aan de ammoniakemissie uit stallen, en het terugdringen hiervan. Daarnaast zijn de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderij in en nabij voor ammoniak zeer kwetsbare gebieden beperkt. Op grond van de wet mogen in zeer kwetsbare gebieden en in een zone van 250 meter rondom deze gebieden geen nieuwe veehouderijen opgericht worden en hebben bestaande veehouderijen slechts beperkte uitbreidingsmogelijkheden. De wijziging in 2007 omvat onder andere:

- een inperking van de te beschermen natuurgebieden: De zeer kwetsbare gebieden liggen in de EHS en zijn in het algemeen 50 ha of meer. Alleen in bijzondere omstandigheden kunnen ook kleinere gebieden als zeer kwetsbaar worden aangewezen.
- de mogelijkheid voor uitbreiding van melkrundveehouderijbedrijven tot 200 stuks melkrundvee inclusief 140 stuks jongvee in de zone van 250 m rond de beschermde gebieden (dit was 140 stuks melkvee met 77 stuks jongvee).
- Het verbod op de vestiging van nieuwe veehouderijen geldt niet voor het houden van dieren ten behoeve van het natuurbeheer.

Ook de provincie Drenthe heeft gebieden aangewezen die zeer kwetsbaar zijn voor ammoniak. Hiervoor wordt verwezen naar par. 2.3, Provinciaal beleid.

De WAV vormt ook het kader voor het voorschrijven van maatregelen die de ammoniakemissie uit stallen reduceren. Dit is uitgewerkt in het 'Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij' (2005). Dit besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe zal het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden bevatten. Op grond van het besluit mogen alleen nog

huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden (bron: www.infomil.nl).

Grote bedrijven moeten voldoen aan de eisen op grond van internationale afspraken, de IPPC Richtlijn. In deze richtlijn is bepaald dat alleen veehouderijen (in de richtlijn 'installaties' genoemd) onder deze richtlijn vallen indien het gaat om intensieve pluimvee- of varkenshouderijen met:

- meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- meer dan 2000 plaatsen voor mestvarkens (> 30 kg);
- meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

2.2.4 Natuurbeschermingswet

Natura 2000, Vogel- en Habitatrichtlijn

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van de Natura 2000-gebieden en vertaalt deze bescherming naar de Nederlandse regelgeving (daarnaast bevat de wet een regeling voor andere specifieke beschermde natuurmonumenten van nationaal belang, dit is in het kader van het Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe echter niet relevant).

Op basis van de Natuurbeschermingswet worden in Nederland de Natura 2000-gebieden aangewezen. Deze worden door middel van een ministeriële aanwijzing vastgelegd. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd, die door provincies in beheerplannen moeten worden uitgewerkt. Op dit moment is de aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden definitief, maar voor Habitatrichtlijngebieden is de aanwijzing nog in procedure. Bij gebieden die onder beide richtlijnen vallen, worden de aanwijzingen gecombineerd in één aanwijzing als Natura 2000-gebied.

Binnen of in de nabijheid van het grondgebied van de gemeente Midden Drenthe liggen (delen van) een aantal Natura 2000-gebieden. Tabel 2.1 geeft hiervan het overzicht.

Tabel 2.1: Natura 2000-gebieden in en nabij Midden-Drenthe

Gebied	Ligging t.o.v. plangebied
Drents-Friese Wold	enkele hectares in plangebied
Fochteloërveen	grenst aan plangebied
Witterveld	grenst aan plangebied
Drentsche Aa	enkele hectares in plangebied
Elperstroom	in plangebied
Dwingelderveld	grenst aan plangebied
Mantingerbos	in plangebied
Mantingerzand	in plangebied

De rechtsgevolgen van de Natuurbeschermingswet 1998 gelden voor al deze gebieden, ook al zijn de aanwijzingsbesluiten nog niet definitief.

Zoals in de inleiding (hoofdstuk 1) al is aangegeven, is voor het bestemmingsplan een zogenaamde 'passende beoordeling' nodig.

Bij deze passende beoordeling moet niet alleen aandacht worden besteed aan planvoornemens in een Natura 2000-gebied, maar ook aan ontwikkelingsmogelijkheden buiten deze gebieden die tot verslechtering of significante verstoring kunnen leiden. Een plan kan alleen doorgang vinden indien het -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen - niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het gebied die in het kader van de natuurbeschermingswet van belang zijn, tenzij er sprake is van een dwingende reden van openbaar belang en er geen alternatieven zijn.

In dit Plan-MER en de 'Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, art. 19j' worden de ontwikkelingsmogelijkheden van het ontwerp bestemmingsplan beoordeeld op basis van het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet. Daarbij wordt voor de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden uitgegaan van de concept aanwijzingsbesluiten die nu voorliggen.

De provincie en de Dienst Landelijk Gebied werken aan het opstellen van de beheersplannen voor de gebieden en zal daar ook de gemeente bij betrekken. Verwacht wordt dat de beheersplannen in de loop van 2010 worden vastgesteld. De ontwerpplannen zijn nog niet openbaar.

2.2.5 Geurbeleid en Wet geurhinder en veehouderij

Het algemeen uitgangspunt van het plaatselijk geurbeleid is het zoveel mogelijk beperken van de bestaande geurhinder en het voorkomen van nieuwe hinder. Dit uitgangspunt vormt samen met het toepassen van Beste Beschikbare Technieken (BBT) de kern van het geurbeleid.

Het nationale geurbeleid bestaat uit de volgende beleidslijnen:

- als er geen hinder is, zijn maatregelen niet nodig;
- als er wel hinder is, worden maatregelen op basis van BBT afgeleid;
- voor bepaalde branches is het hinderniveau bepaald en in een bijzondere regeling vastgelegd;
- de mate van hinder die nog acceptabel is, wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen.

De gemeente Midden-Drenthe beschikt niet over een lokaal geurbeleid (verordening in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij). Het nationale geurbeleid is daardoor leidend via de Wet geurhinder en veehouderij. Het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zal in overeenstemming moeten zijn met deze wet- en regelgeving.

De Wgv stelt alleen eisen aan de geurhinder vanwege dierenverblijven. In het algemeen kan de geuremissie vanuit die geurbronnen door het treffen van redelijk eenvoudige maatregelen of voorzieningen of door het aanhouden van minimumafstanden worden voorkomen of tot een acceptabel niveau worden teruggebracht (Infomil, 2007).

De Wgv maakt onderscheid tussen dieren met geuremissiefactoren en dieren zonder geuremissiefactoren. Voor dieren waarvoor een geuremissiefactor is opgenomen mag de geurbelasting op een 'geurgevoelig object' een bepaalde waarde niet overschrijden en gelden minimumafstanden voor (voormalige) bedrijfswoningen.

Voor dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen dient tenminste een minimale afstand tussen een veehouderij en een 'geurgevoelig object' te worden aangehouden.

Dieren met geuremissiefactoren

Indien de ligging van de geurgevoelig objecten bekend is, kan per object worden bepaald welke waarde voor de geurbelasting op de buitenzijde van het geurgevoelig object is toegestaan. Deze maximale waarde voor de geurbelasting is opgenomen in artikel 3 van de Wgv en wordt uitgedrukt in aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ouE/m^3). Voor de geurbelasting is uitgegaan van de gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van het jaar niet wordt overschreden (ouE/m^3 ; P98).

<i>Het geurgevoelig object is gelegen in een:</i>	<i>Ten hoogste toegestane geurbelasting:</i>
- concentratiegebied, binnen bebouwde kom	3,0 ouE/m^3
- concentratiegebied, buiten bebouwde kom	14,0 ouE/m^3
- niet-concentratiegebied, binnen bebouwde kom	2,0 ouE/m^3
- niet-concentratiegebied, buiten bebouwde kom	8,0 ouE/m^3

Figuur 2.10: Geurbelastingsnormen uit de Wgv, Infomil, 2008

In Midden-Drenthe liggen geen concentratiegebieden voor de intensieve veehouderij. Hier zijn dus de normen voor niet-concentratiegebieden van toepassing.

Dieren zonder geuremissiefactoren

Voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld en voor veehouderijen met pelsdieren gelden wettelijk vastgestelde afstanden tussen veehouderij en geurgevoelig object. Deze dieren worden in de praktijk ook korthedshalve wel aangeduid als '(vaste) afstands-dieren'. De beoordeling van geurhinder bestaat uit de toetsing of aan de voorgeschreven minimumafstanden wordt voldaan (artikel 4, eerste en tweede lid Wgv). Het gaat hier om de afstand tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van het geurgevoelig object (Infomil, 2008).

De minimumafstand tussen een veehouderij met 'afstandsdieren' en een geurgevoelig object (artikel 4, eerste lid van de Wgv) bedraagt:

- binnen de bebouwde kom 100 meter;
- buiten de bebouwde kom 50 meter.

De ligging van het geurgevoelig object is hierbij bepalend.

De Wvg biedt de gemeente de mogelijkheid om binnen bepaalde grenzen van de normen in de Wet af te wijken, zowel naar strengere als naar minder strenge normen voor bepaalde gebieden en/of de geurgevoelige objecten daarbinnen. De gemeente Midden-Drenthe beschikt voortsnog niet over een eigen geurbeleid en is dus gehouden aan de genoemde wettelijke normen.

2.2.6 'Wet luchtkwaliteit'

De belangrijkste wet- en regelgeving voor luchtkwaliteit is vastgelegd in Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. Deze wijziging van de Wet milieubeheer is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. Met deze wet zijn de richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Europese Unie geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In de wet zijn grenswaarden opgenomen voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀), zwaveldioxide (SO₂), koolmonoxide (CO), benzeen en lood, waarvan de belangrijkste zijn weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1: Grenswaarden Wet luchtkwaliteit

Stof	Grenswaarden		
	Type norm	Concentratie (µg/m)	Max. aantal Overschr. per jaar
NO ₂	Jaargemiddelde	40	
	Uurgemiddelde	200	18
PM ₁₀	Jaargemiddelde	40	
	24-uurgemiddelde	50	35
SO ₂	24-uurgemiddelde	125	3
	Uurgemiddelde	350	24
CO	8-uurgemiddelde	10.000	
Benzeen	Jaargemiddelde	5	
Lood	Jaargemiddeld	0,5	

Relatie met het Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe

Om na te gaan of het aannemelijk is dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het ontwerp bestemmingsplan passen binnen de vigerende normen inzake de luchtkwaliteit, is in eerste instantie met name de invloed op de concentraties in de lucht van stikstofoxiden (NO_x) en fijnstof (de fractie kleiner dan 10 micron, afkorting PM₁₀), relevant.

Stikstofoxiden komen vrij bij verbrandingsprocessen, bijvoorbeeld in motoren. Bedrijven en verkeer zijn belangrijke bronnen. Weliswaar voorziet het bestemmingsplan niet in aanmerkelijke uitbreidingsmogelijkheden die hiervoor relevant zijn, maar enige aandacht hiervoor is ten behoeve van de besluitvorming wel gewenst geacht. Fijnstof komt bijvoorbeeld vrij bij de verbranding in dieselmotoren. Als het gaat om verkeersontwikkelingen is dit vaak een belangrijk aandachtspunt, maar in het voorgenomen bestemmingsplan zijn geen voorstellen opgenomen voor verkeersontwikkelingen. Daarnaast kan ook bij allerlei bedrijfsprocessen fijnstof vrijkomen. Kijken we naar de ontwikkelingsmogelijkheden in het voorgenomen bestemmingsplan, dan is met name de pluimveehouderij (een type bedrijf dat past binnen de categorie intensieve veehouderij) een mogelijk aandachtspunt, vanwege het vrijkomen van fijnstof. Bij de vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer zal dit aspect aan de orde moeten komen. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan is de vraag aan de orde, of het aannemelijk is dat de geboden ontwikkelingsmogelijkheden passen binnen de geldende wet- en regelgeving. In paragraaf 3.5 wordt hier nader op ingegaan.

In het kader van het bestemmingsplan is verder de depositie van ammoniak van de landbouw in natuurgebieden een punt van aandacht. Hier ligt een relatie met de Wet ammoniak en Veehouderij en met de Natuurbeschermingswet, de Wet luchtkwaliteit heeft hierop geen betrekking.

2.3 Provinciaal beleid

2.3.1 Provinciaal omgevingsplan II, 2004

Zonering in het landelijke gebied.

Het Provinciale Omgevingsplan II (POP II , vastgesteld in 2004) vormt het kader voor de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in de provincie. Het ruimtelijk beleid is samengevat op de functiekaart met de toelichting daarbij. Voor het landelijk gebied heeft het beleid ruimtelijk zijn beslag gekregen in een indeling in zes zones. In bijlage 2 is op figuur B.2 is een uitsnede van deze kaart opgenomen, waarop de indeling in de gemeente Midden-Drenthe is weergegeven. Hieronder zijn de omschrijving en de doelen van de zones opgenomen.

Op de functiekaart zijn ook de hydrologische aandachtsgebieden aangegeven. In relatie tot de functiezonering is van belang dat in de zones I, II en III maatregelen (met hydrologische gevolgen) niet zodanig mogen worden uitgevoerd dat hiermee gebieden in de zones IV, V en VI negatief worden beïnvloed. Omgekeerd moet bij anti-verdrogingsmaatregelen in natuurgebieden schade aan andere functies, zoals landbouw en recreatie, worden voorkomen. De hydrologische aandachtsgebieden zijn door de waterschappen op de functiekaart in het Waterbeheerplan opgenomen. Hiermee heeft het waterschap een instrument in handen om het 'Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime' (GGOR) te handhaven.

Relatie met zonering in het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe
In de Nota van Uitgangspunten die voor het nieuwe bestemmingsplan is opgesteld (vastgesteld in 2005) is aangegeven dat in het bestemmingsplan buitengebied de zonering in het tweede Provinciaal Omgevingsplan (POP) voor de afweging en functietoekenning van de functies binnen de gebiedsbestemmingen wordt aangehouden als vertrekpunt. Bij verdere detaillering op bestemmingsplanniveau en/of wanneer zich speciale omstandigheden voordoen om af te wijken van deze zonering zal dit gemotiveerd in de toelichting omschreven worden.

Zonering van het landelijk gebied conform het POP II

Zone I: Grondgebonden landbouw met mogelijkheden voor recreatie.

Doel: Binnen deze zone staat de uitoefening van de grondgebonden landbouw op bedrijfseconomisch grondslag voorop. Recreatief medegebruik en de ontwikkeling van toeristisch/recreatieve bedrijven worden bevorderd. Daarbij mag de landbouwkundige hoofdfunctie niet wezenlijk worden aangetast.

Zone II: Grondgebonden landbouw met mogelijkheden voor recreatie binnen de landschappelijke en cultuurhistorische hoofdstructuur.

Doel: Binnen deze zone staat uitoefening van grondgebonden landbouw op bedrijfseconomische grondslag voorop. Recreatief medegebruik en de ontwikkeling van toeristisch/recreatieve bedrijven worden bevorderd. Daarbij mag de landbouwkundige hoofdfunctie niet wezenlijk worden aangetast en wordt gestreefd naar het instandhouden van de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Zone III: Verwevingsgebied landschap en landbouw

Doel: In deze zone zijn landbouw, recreatief gebruik en de waarden natuur, landschap en cultuurhistorie gelijkwaardig. Daarbij staat de samenhang tussen landbouwkundige, abiotische, cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden voorop.

Zone IV: Verwevingsgebied landbouw en natuur

Doel: In deze zone zijn doeleinden van landbouw, natuur, landschap en cultuurhistorie van belang. De onderlinge verhouding verschilt per gebied. In deze gebieden bestaat vaak een grote samenhang tussen vooral natuur, milieu en water. Het beleid richt zich erop om de samenhang tussen de functies landbouw en natuur te versterken. De waterhuishouding en de BOK hebben vooral een ondersteunende rol voor het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden.

Zone V: Natuur

Doel: Binnen deze zone gaat het om behoud, herstel of ontwikkeling van natuurwaarden. Daarbij zijn ook aspecten van cultuurhistorie en landschap van belang. Andere doeleinden zijn slechts aanvaardbaar voorzover deze verenigbaar zijn met, of ten dienste staan van, de natuurdoelstelling. Houtproductie en bedrijfsmatige landbouw passen veelal niet in deze zone. In sommige gevallen zal houtoogst of landbouw als beheersmaatregel echter noodzakelijk zijn. Recreatief medegebruik is mogelijk zover dit past binnen de doelstelling van natuurbehoud. Vestiging en uitbreiding van verblijfsrecreatie wordt getoetst aan het beleid voor de EHS, zoals dat is verwoord in het SGR en overig rijksbeleid en, in voorkomende gevallen, aan het beleid dat geldt voor de gebieden die vallen onder Europese Habitat- en Vogelrichtlijnen en de Natuurbeschermingswet.

Zone VI: Bos met recreatie, houtproductie en natuur

Doel: Het gaat in deze zone om de meervoudige doelstelling van de bossen. Dit betreft zowel houtproductie, recreatief medegebruik, als behoud en ontwikkeling van de waarden van natuur, cultuurhistorie en landschap.

In het kader van de Watertoets hebben de waterschappen informatie verschaft aan de gemeente Midden-Drenthe over de hydrologische aandachtsgebieden. Deze is opgenomen in een bijlage in de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan.

Relatie hydrologische aandachtsgebieden met het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe

De aangegeven hydrologische aandachtsgebieden (kwetsbare gebieden en bufferzones daaromheen) zijn met een aanvullende bestemming op de verbeelding (bestemmingsplankaart) overgenomen in het ontwerp bestemmingsplan.

Ontwikkelingsmogelijkheden zullen bij vergunningverlening op basis van het bestemmingsplan worden getoetst aan het beleid voor de hydrologische aandachtsgebieden.

In bijlage 2 van dit plan-MER zijn ook uitsneden opgenomen van de volgende kaarten van POP II:

- kaart 5: Milieubeschermingsgebieden;
- kaart 6: Aardkundig waardevolle gebieden;
- kaart 7: Ecologische structuren;
- kaart 8: Archeologische monumentenkaart;
- kaart 9: Aandachtsgebieden bodem.

In dit plan-MER wordt ingegaan op de bescherming van aardkundige waarden in het ontwerp bestemmingsplan. De POP-kaarten 6 en 9 zijn in verband hiermee van belang.

Relatie aardkundige waarden met het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe
In het afwegingskader voor aanlegvergunningen en voor ontheffingen in verband met strijdig gebruik is in algemene zin opgenomen, dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan geomorfologische waarden. Verder is voor bepaalde gebieden (de beekdalen) het onomkeerbaar wijzigen van de bodemstructuur verboden.

De kaart ecologische structuren vormt samen met de kaart 'concretisering EHS' van december 2008 de basis voor de omgang met natuurgebieden en natuurwaarden in het landelijk gebied in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied.

De archeologische monumentenkaart vormt een vaststaand uitgangspunt in het voorgenomen bestemmingsplan. De gemeente heeft echter een eigen beleid ontwikkeld, dat een nadere uitwerking en detaillering vormt van het provinciale beleid.

Relatie archeologie met het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe

De gemeente heeft een eigen archeologische kaart laten opstellen, die meer gedetailleerd is en verder gaat dan de IKAW-kaart (Indicatieve kaart van Archeologische Waarden) en de Archeologische MonumentenKaart. Bestaande archeologische monumenten en terreinen, alsmede gebieden met een (middel-)hoge archeologische verwachtingswaarde worden in het bestemmingsplan beschermd door het opnemen van een aanvullende bestemming. Deze aanvullende bestemming is gekoppeld aan het aanlegvergunningstelsel en aan de bouw- en sloopvergunningen.

Milieubeschermingsgebieden en provinciale milieuverordeningen

De milieubeschermingsgebieden omvatten de belangrijkste gebieden in Drenthe met hoge bodem- en waterafhankelijke natuurwaarden en intrinsieke bodemwaarden (aardkundige, geologische, bodemkundige en geohydrologische waarden). Dit zijn de POP-zones IV, V en VI. De kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur en de gebieden waarin het provinciale beleid zich richt op de ontwikkeling van natuurwaarden behoren tot de milieubeschermingsgebieden. Op POP II -kaart 5 is aangegeven wat de status is van de verschillende gebieden (op basis van het Integraal Gebiedsplan Drenthe, zie hieronder).

Voor de milieubeschermingsgebieden is de Bijzondere Omgevingskwaliteit (BOK) uitgangspunt van beleid. De lange termijn doelstellingen in dit kader zijn het realiseren van de natuurdoelen en behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke, aardkundige en cultuurhistorische elementen en structuren. Doelstellingen voor de planperiode van het POP II betreffen ondermeer het terugdringen van de ammoniakbelasting, zodat in 2010 de draagkracht van de natuur in 50% van de gebieden niet wordt overschreden, en het tegengaan van verdroging. Niet-bestemmingsverkeer wordt zoveel mogelijk wordt geweerd, vanwege de invloed op fijnstofconcentraties. Enkele milieubeschermingsgebieden zijn tevens stiltegebied. In de gemeente Midden-Drenthe geldt dit voor delen van de boswachterijen Hooghalen en Grolloo. De provinciale milieuverordening geeft nadere regels voor de bescherming van deze gebieden. In de stiltegebieden zijn bijvoorbeeld grootschalige evenementen en toertochten met gemotoriseerde voertuigen en bromfietsen verboden. Gemotoriseerde voertuigen en bromfietsen mogen zich ook niet buiten de bestaande wegen begeven, motorvoertuigen die voor het beheer en gebruik van het land nodig zijn vormen een uitzondering op deze bepaling.

Andere gebieden waarvoor de provinciale milieuverordening bescherming regelt, zijn de waterwingebieden en de grondwaterbeschermingsgebieden. Deze gebieden zijn met het oog op de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening aangewezen. In de gemeente Midden-Drenthe ligt ten noordoosten van Beilen een waterwingebied met daaromheen een beschermde zone 'grondwaterbeschermingsgebied'. De provinciale milieuverordening stelt (beperkende) voorwaarden aan het gebruik en verbiedt bepaalde typen bedrijvigheid in deze gebieden. De voorschriften verbieden in algemene zin de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, nieuwe infrastructurele werken, intensieve veehouderij en grootschalige recreatieve ontwikkelingen.

Relatie Waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied en het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe

In de provinciale omgevingsverordening Drenthe is de basisbescherming van waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden geregeld. Gezien de aard van de bestemmingen in het betreffende gebied (landbouw, wonen) is het niet nodig om dit in het bestemmingsplan nader uit te werken.

Provinciaal ecologische hoofdstructuur (EHS)

In bijlage 2 is in figuur B.1 een verkleinde weergave van de provinciale kaart 'concretisering EHS' van december 2008 opgenomen. Verder kan worden verwezen naar de aanduiding van ecologische verbindingzones op POP II kaart 5 (milieubeschermingsgebieden).

Relatie POP-kaart ecologische structuren en kaart concretisering EHS en het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe

In het bestemmingsplan zijn de aanduidingen van diverse elementen en gebieden uitgewerkt tot gebiedsaanduidingen op de verbeelding (bestemmingsplankaart):

- waardevolle graslanden, weidevogelgebieden en pleisterplaatsen voor ganzen en zwanen (bij Hijkersmilde/Oranje en Bovensmilde) zijn met een aanduiding op de kaart aangegeven;
- elementen groter dan 2 ha zijn concreet bestemd als Natuur;
- alle bestaande bos- en natuurgebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur zijn bestemd als Natuur;
- voor gebieden binnen de EHS die nu nog een andere hoofdfunctie hebben (in het algemeen landbouw) is in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, waardoor verandering in de bestemming natuur mogelijk is;
- de ecologische verbindingzones in de gemeente Midden-Drenthe worden uitgewerkt op basis van vrijwilligheid en zijn om die reden niet op de plankaart opgenomen.

Een aantal kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur heeft de status van Natura 2000 -gebied. Voor nadere informatie hierover wordt verwezen naar de passende beoordeling die deel uitmaakt van dit plan-MER.

2.3.2 Integraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe en Natuurbeheerplan Drenthe versie 2009

Het integraal gebiedsplan is in 2007 vastgesteld en in 2008 geactualiseerd (vastgesteld door GS in september 2008). In het plan zijn begrensde natuurgebieden en beheersgebieden die zijn begreind, dan wel aangeduid als 'ruime jas' gebieden aangegeven. De begrensde natuurgebieden zijn cultuurgronden waarvoor (in aansluiting op het POP II) een functieverandering naar natuur wordt voorzien. In de beheersgebieden en de 'ruime jas' gebieden wordt binnen de huidige hoofdfunctie de mogelijkheid geboden om beheersovereenkomsten af te sluiten, ten behoeve van de waarden van natuur-en landschap. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om weidevogelbeheer of ontwikkeling van bloemrijkere vegetaties, zoals door akkerrandenbeheer. Het plan geeft ook mogelijkheden voor beheer van landschapselementen, zoals esrandbosjes e.d. De 'ruime jas' gebieden zijn zoekgebieden waarbinnen voor kleinere oppervlakten overeenkomsten kunnen worden afgesloten.

Op figuur B.7 in bijlage 2 is een uitsnede van de plankaart van het Integraal Gebiedsplan opgenomen.

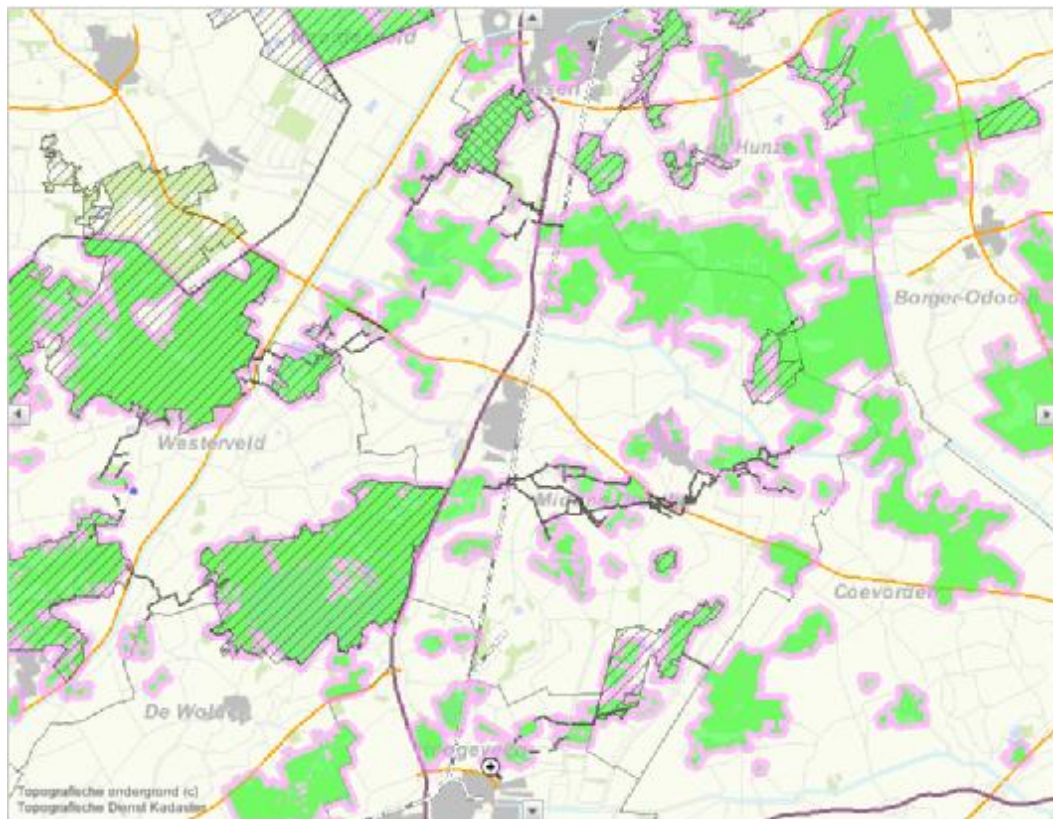
De begrensde natuurgebieden en beheersgebieden maken deel uit van de EHS, de 'ruime jas' gebieden niet (dit omdat het beschikbare (rijks-)instrumentarium slechts op een oppervlakte kleiner dan 20% kan worden ingezet). Voor alle gebieden wordt de Bijzondere Milieukwaliteit (BOK) nagestreefd.

In het integrale gebiedsplan wordt de toepassing van de beschikbare regelingen concreet uitgewerkt. Per type gebied wordt bijvoorbeeld aangegeven, welke beheerspakketten kunnen worden ingezet. Ook worden quota (in ha) van de beschikbare regelingen gegeven.

Het Integraal gebiedsplan is opgevolgd door het 'Natuurbeheerplan Drenthe versie 2009'. Dit plan is op 1 september 2009 door GS vastgesteld, op basis van de subsidieverordening Natuur- en landschapsbeheer. Het plan kent een andere opbouw en andere benaming van natuurtypen en dergelijke, maar de inhoud is ten opzichte van het Integraal gebiedsplan grotendeels ongewijzigd. Er zijn enkele beperkte wijzigingen in de begrenzing van gereserveerde gebieden, maar deze hebben geen betrekking op het grondgebied van de gemeente Midden-Drenthe. Het Natuurbeheerplan heeft geen gevolgen voor de begrenzing van de EHS. Het plan biedt eigenaren en gebruikers van gronden die zijn begrensd als natuurgebied of agrarisch natuurgebied de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het beheer en soms de inrichting van deze gronden. Het plan heeft op zich geen planologische consequenties.

2.3.3 Aanwijzing gebieden die zeer kwetsbaar zijn voor de depositie van ammoniak

Op grond van de Wet ammoniak en veehouderij (WAV) dienen de provincies aan te geven, welke natuur- en bosgebieden zeer kwetsbaar zijn voor de depositie van ammoniak. Op figuur 2.1 zijn de zeer kwetsbare gebieden weergegeven, die door de provincie Drenthe zijn aangewezen in de gemeente Midden-Drenthe. Dit zijn de groene gebieden op de figuur. De zone daaromheen symboliseert de 250m-zone rond de gebieden, waarvoor op grond van deze wet beperkende maatregelen voor de landbouw gelden.

Figuur 2.1: WAV-kaart provincie Drenthe (uitsnede).

Op de figuur zijn, vanwege hun specifieke status, met een raster de gebieden aangegeven die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Verder zijn belangrijke en verzuringsgevoelige voorkeursstrac's van ecologische verbindingzones aangegeven

(met lijnen). Deze zones maken echter geen deel uit van het provinciale besluit in het kader van de WAV.

Relatie met het bestemmingsplan Buitengebied

Ten behoeve van het bestemmingsplan is geïnventariseerd of in deze zone agrarische veehouderij bedrijven liggen. Binnen de gebieden die als zeer kwetsbaar zijn aangemerkt (de WAV-gebieden) ligt één grondgebonden agrarisch bedrijf. In de zone van 250m rond de WAV-gebieden liggen 49 grondgebonden agrarische bedrijven, 5 intensieve veehouderijbedrijven en 4 grondgebonden bedrijven met een intensieve neventak. In paragraaf 4.2.3 wordt aangegeven op welke wijze de WAV-zone in acht is genomen.

2.4 Lokaal beleid

2.4.1 Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe

Deze Nota is in april 2005 door de Raad van de gemeente Midden-Drenthe vastgesteld. Het ontwerp bestemmingsplan is hier op gebaseerd. Een belangrijk uitgangspunt is dat de zonering van het POP II als vertrekpunt wordt genomen voor het bestemmingsplan. Bij de beschrijving van het provinciale beleid in paragraaf 2.3.1 is dit in een tekstkader aangegeven. Ook wat betreft de 'spelregels' voor de oppervlakte van agrarische bouwpercelen wordt (in de definiëring van de mogelijkheden 'bij recht') aangesloten bij het provinciale beleid in het POP II. Met de keuze van de zonering in het POP II als vertrekpunt, worden ook de daarin voorziene mogelijkheden voor natuurontwikkeling en de landschappelijke uitgangspunten per zone in acht genomen.

Ander uitgangspunten die voor de effectbeoordeling in dit plan-MER van belang zijn, betreffen:

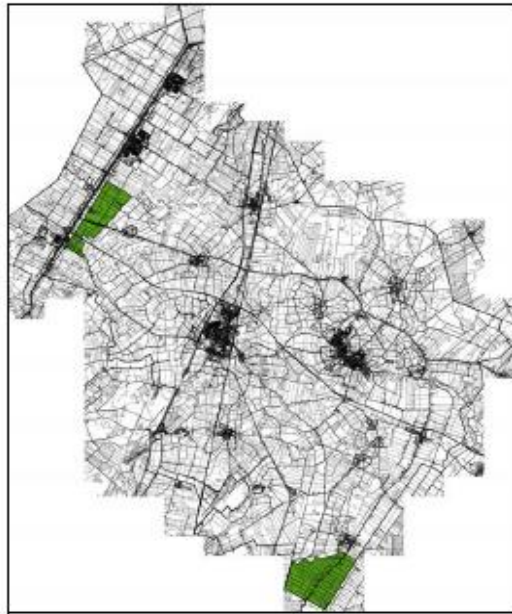
- Er wordt zeer terughoudend omgegaan met de mogelijkheden voor verplaatsing / inplaatsing van agrarische bedrijven;
- Geen nieuwvestiging van intensieve veehouderij, of vestiging als nieuwe neventak van een agrarisch bedrijf. Verder zijn er 'spelregels' die de uitbreidingsmogelijkheden beperken;
- Biogasopwekking met biomassa/vergistingsinstallaties is alleen mogelijk als 'nevenactiviteit mestverwerking' (covergisting), dus niet als zelfstandige activiteit, los van een agrarisch bedrijf;
- Voor nieuwe landgoederen wordt uitgegaan van de Beleidsnotitie 'Nieuwe landgoederen in Midden Drenthe', deze wordt vertaald in het bestemmingsplan buitengebied. In het algemeen heeft een nieuw landgoed een oppervlakte van 15 ha of meer. Op het landgoed staat één gebouw van allure, met bij de schaal passende bijgebouwen. In bepaalde situaties kan een landgoed kleiner zijn (onder voorwaarden voor de landschappelijke inpasbaarheid en bijvoorbeeld in aansluiting op bestaande bos- en natuurgebieden of aansluiting op dorpsranden), maar minimaal wordt voldaan aan de provinciale ondergrens van 5 ha;
- Het ontwerp bestemmingsplan biedt ruimte voor verbreding van de agrarische bedrijven met niet-agrarische nevenactiviteiten die passen in het landelijk gebied, zoals kamperen bij de boer, logies, productiegebonden detailhandel en zorgboerderijen. Nevenactiviteiten zijn alleen toegestaan in de bestaande bebouwing. Daarnaast biedt het plan ruimte voor zelfstandige activiteiten die passen in het landelijk gebied. Het kan daarbij gaan om:
 - o agrarisch dienstverlenende bedrijven, zoals loonbedrijven;

- o agrarisch aanverwante bedrijven, zoals bijvoorbeeld paardenhouderijen en maneges;
 - o niet-agrarische activiteiten (veelal kleinschalige dienstverlenende bedrijfsfuncties);
- Uitwerking van een 'ruimte voor ruimte' regeling, samen met de provincie. Dit is een regeling om onder voorwaarde van sanering van bestaande agrarische bebouwing vergroting van de woonfunctie toe te staan;
- De Nota van Uitgangspunten geeft diverse uitgangspunten voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de recreatie. Er wordt aangesloten bij de provinciale functiezoning en grootschalige ontwikkelingen zijn alleen mogelijk als ze passen binnen een (te ontwikkelen) visie voor een groter gebied, waarin rekening wordt gehouden met de andere functies en waarden. Zoals verderop in dit rapport zal worden beschreven, is de ontwikkelingsruimte die het nieuwe bestemmingsplan zal bieden zeer beperkt, het betreft alleen beperkte aanpassingen of uitbreidingen van bestaande voorzieningen;
- Overkoepelende randvoorwaarde voor activiteiten binnen het agrarische gebied is het behoud van de kenmerkende landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Om verstening te voorkomen worden nieuwe zelfstandige activiteiten uitsluitend toegestaan in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen/boerderijen. Zowel voor verbreding van agrarische bedrijven als voor het toestaan van zelfstandige activiteiten geldt een nader afwegingsmoment in de vorm van een vrijstellings¹ of wijzigingsprocedure, gekoppeld aan ruimtelijke randvoorwaarden. Zo mag bijvoorbeeld geen sprake zijn van verkeersoverlast, buitenopslag, aantasting van het straatbeeld, etc;
- Productiebos wordt gezien als een agrarische activiteit. Met name in een open landschap kan dit nogal wat ruimtelijke gevolgen hebben. Gezien het karakter van het landschap in het buitengebied van de gemeente Midden-Drenthe, voert de gemeente in bepaalde gebiedscategorieën een terughoudend beleid ten aanzien van boomteelt, houtteelt en andere opgaande beplanting. Houtproductie en andere vormen van meerjarige opgaande teelten worden gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel, waaraan criteria worden gekoppeld ten aanzien van de landschappelijke inpassing. Belangrijke landschappelijke waardevolle elementen zoals essen, beekdalen of open enclaves komen niet in aanmerking voor bosaanplant. Ook de veenontginningen (behoud openheid) komen niet in aanmerking;
- Er zal terughoudend worden omgegaan met de mogelijkheden voor bosaanplant. Alleen permanent bos met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde is mogelijk. Voor de aanplant van maximaal 1 ha kan dit via een aanlegvergunning, voor een groter oppervlakte is een wijziging van het bestemmingsplan nodig, hiervoor wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Verder gelden de volgende uitgangspunten:
 - o in de bestemmingen (gebiedscategorieën) 'beekdalen' en 'essen' mag geen bosaanplant plaatsvinden (tenzij het een landschappelijke versterking betreft).
 - o geen bosaanplant in gebieden waar de openheid moet worden gehandhaafd (uit te werken in het bestemmingsplan);
 - o voor de locaties voor bosuitbreiding worden de criteria in het POP aangehouden; zo dient bosaanleg bij voorkeur in aansluiting op bestaande bosgebieden (groter dan 50 ha) plaats te vinden, aan te sluiten aan een bestaand of toekomstig recreatieterrein of aan bestaand natuurgebied. De bosuitbreiding kan ook in aansluiting op de kernen worden gesitueerd. In dat geval dient het bos een recreatieve functie te krijgen en dienen bestaande

1. ¹ In de nieuwe Wet ruimtelijke ordening is de vrijstelling vervangen door de daarin opgenomen mogelijkheid voor ontheffing.

cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden niet aangetast te worden;

- o aanleg van bos mag geen inbreuk vormen voor de landbouwkundige structuur;
- o in het Landschapsbeleidsplan worden een aantal locaties genoemd voor mogelijke aanleg van permanent bos: het betreft de omgeving van Nieuw-Balinge en een gebied aan de oostzijde van de Drentse Hoofdvaart ten noorden van Hoogersmilde. Deze twee gebieden zijn hieronder aangegeven op figuur 2.2.

Figuur 2.2: Landschapsbeleidsplan: locaties voor mogelijke bosaanleg

Relatie nota van uitgangspunten en het ontwerp bestemmingsplan Midden-Drenthe
Afgezien van de mogelijkheid van bosaanleg in twee gebieden, zijn de genoemde uitgangspunten in het ontwerp bestemmingsplan uitgewerkt. De mogelijkheid van bosaanleg (permanent bos) in de twee aangegeven gebieden is vervallen. In agrarische gebieden buiten de beekdalen en de waardevolle open gebieden is onder voorwaarden (rekening houdend met onder meer landschap, natuur en cultuurhistorie) houtteelt als een vorm van tijdelijke teelt (bij handhaving van de agrarische bestemming) mogelijk. Een beperkte verandering is dat voor deze vorm van bosaanleg (houtteelt) op grond van een aanlegvergunning in het bestemmingsplan wordt uitgegaan van een maximum van 2 ha in plaats van 1 ha.

Verder zijn, zoals hiervoor reeds aangegeven, de ontwikkelingsmogelijkheden voor de recreatie zeer beperkt. Het bestemmingsplan zal geen mogelijkheden bieden voor grootschalige ontwikkelingen.

Voor het opstellen van het bestemmingsplan is vooraf nagegaan of de agrarische bouwpercelen nog wel als zodanig in gebruik zijn. Indien dit niet meer het geval is, is de bestemming gewijzigd, op basis van de feitelijke functie. De inventarisatie vooraf heeft er toe geleid dat het aantal locaties met de bestemming veehouderij (als hoofdtak) is teruggebracht van 107 naar 53. Dit komt overeen met de feitelijke situatie.

2.4.2 Milieubeleidsplan Midden-Drenthe 2007-2010

In het milieubeleidsplan 2007-2010 legt de gemeente vast wat zij de komende jaren op milieugebied wil bereiken en welke aanpak daarbij wordt gehanteerd.

Speerpunten van het beleid zoals beschreven in dit beleidsdocument zijn:

- Stimuleren energiebesparing en duurzaam bouwen en toepassen duurzame energie;
- Behouden en waar mogelijk versterken van het groen. De gemeente streeft er naar om de kwaliteiten van het groen te behouden, te herstellen en zo nodig te versterken. Dit geldt zowel voor de dorpskernen als voor het buitengebied;
- Optimale scheiding van afvalstromen. Stimuleren van preventie en hergebruik van afvalstoffen. Een goede afvalinzameling en –scheiding en communicatie daarover met burgers is hierbij van belang. Midden-Drenthe streeft er daarom naar de inzameling en scheiding van afvalstoffen steeds verder te optimaliseren;
- Geur en luchtkwaliteit op maat. Midden-Drenthe beschikt over veel schone lucht. De gemeente wil de huidige luchtkwaliteit daarom behouden. Verder gaat de gemeente zich richten op het ontwikkelen van geurbeleid (op het moment van opstellen van dit plan-MER is het lokale beleid omtrent geur nog in ontwikkeling). Voldoende ruimte voor agrarische bedrijvigheid in de landbouwontwikkelingsgebieden is daarbij wenselijk;
- Stimuleren van milieubewust gedrag. Milieubewust gedrag van zowel burgers als bedrijven is belangrijk voor het laten slagen van het gemeentelijk milieubeleid.

Het ambitieniveau voor enkele andere milieutaken:

- Verdere kwaliteitsverbetering milieuhandhaving en -vergunningverlening. De komende jaren gaat de gemeente zich toeleggen op de verdere kwaliteitsverbetering van de (milieu)vergunningverlening en handhaving;
- Beperken van externe veiligheidsrisico's. De gemeente wil de risico's van opslag, transport en toepassing van gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk beperken;
- Duurzaam bodemgebruik. Midden-Drenthe wil voorkomen dat vanwege bodemverontreiniging risico's voor de volksgezondheid ontstaan. Daarnaast wil de gemeente nieuwe bodemverontreinigingen voorkomen en staat een zuinig en efficiënt gebruik van grondstoffen centraal;
- Acceptabele geluidskwaliteit. Midden-Drenthe wil de huidige geluidskwaliteit behouden en waar mogelijk verbeteren. Verder ambieert de gemeente geluidbeleid op maat, waarin diverse functies per gebied worden beschermd (landbouw, natuur, woonwijken en industrieterreinen). Nieuwe geluidsknelpunten worden voorkomen;
- Water en afvalwater. Water heeft een belangrijke ecologische functie en draagt bij aan een goed woon- en werkklimaat, waar zowel oog is voor de stedelijke als agrarische functies van het water;
- Duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen ten behoeve van wonen, werken of verblijven wordt expliciet rekening gehouden met het landschap, water en milieu. Verder zijn milieu en duurzaamheidscriteria onderdeel van ruimtelijke plannen. Om verdere integratie van milieu in ruimtelijke plannen te bevorderen, streeft de gemeente naar gebiedsgericht milieubeleid.

2.4.3 Waterbeleidsplan Midden-Drenthe

De gemeente Midden-Drenthe en het waterschap Reest en Wieden hebben voor het grondgebied van de gemeente Midden-Drenthe integraal een samenhangend waterbeleid opgesteld.

Met het waterplan willen de samenwerkende partijen het volgende bereiken.

- Verbeteren van de samenwerking en afstemming tussen de gemeente en het waterschap Reest en Wieden;
- Verbeteren van de samenwerking en afstemming beleidsterreinen binnen de gemeente Midden-Drenthe (m.n. in relatie tot water);
- Uitgangspunten en afspraken t.a.v. het beheer van oppervlaktewater.
- Aandacht voor de invloed van waterwinning op het grondgebied van de gemeente.
- Aandacht voor lokale grondwateroverlast;
- Visie op waterberging en inzichtelijk maken van wateropgaven in het stedelijk gebied;
- Duurzaam materiaalgebruik en duurzaam bouwen.

2.4.4 Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe

In het Landschapsbeleidsplan van de gemeente Midden-Drenthe is op basis van een analyse van het bestaande landschap en een inventarisatie van landschapselementen een visie geformuleerd voor het eigen beleid met betrekking op landschap en natuur. Het bestaande beleid van waterschap, provincie en rijk voor de kwaliteit van landschap en natuur zijn uitgangspunt. Binnen dat kader geeft het landschapsbeleidsplan de gemeente een eigen instrument voor haar inhoudelijke koers. De gemeente kiest als uitgangspunt; het behouden, herstellen en versterken en zonodig vernieuwen van de landschappelijke kwaliteiten van het buitengebied van Midden-Drenthe. Dit alles moet worden afgestemd op de bestaande functies. Uitgangspunten voor het beleid zijn daarom:

- zorg voor een aantrekkelijk en toegankelijk landschap met een eigen gezicht
- aansluiting van de functies van het gebied bij de kwaliteiten van het landschap, afgestemd op andere functies voor het landschap.

Het landschapsbeleidsplan van de gemeente biedt het kader voor:

- samenwerking met alle betrokkenen in het landschapsbeheer;
- planvorming en inhoudelijke afstemming;
- handhaving, toetsing en bescherming.

Het plan wordt ook gehanteerd bij de afstemming op beleid van andere overheden, instanties en belanghebbenden. Voorbeelden hiervan zijn:

- afstemming op rijks- en provinciebeleid voor de ontwikkeling van (onderdelen) van de Ecologische Hoofdstructuur;
- overleg met waterschappen, natuurbeschermingsorganisaties en andere terreinbeheerders over het beheer en de ontwikkeling en aanleg van nieuwe landschapselementen;
- afstemming van beleid met het waterschap en met buurgemeenten over (ecologische en landschappelijke) elementen en structuren, die doorlopen op het grondgebied van het waterschap en deze gemeenten.

Hieronder wordt een beschrijving gegeven van het landschap van Midden-Drenthe. De beschrijving is gebaseerd op de beschrijving van karakteristieke landschappen in het Landschapsbeleidsplan. De analyse van karakteristieke landschappen vormt -samen met een inventarisatie van landschapselementen - de basis voor de Visie met bijbehorende kaart in het Landschapsbeleidsplan. Na de beschrijving van het landschap wordt op de visie ingegaan.

Beschrijving van het landschap

Ontstaansgeschiedenis kenmerkend landschap (Midden-) Drenthe

Het Drentse landschap werd voor een groot deel gevormd in de voorlaatste ijstijd, het Saalien. Heel Drenthe was toen bedekt met landijs, dat aan de onderzijde veel keien, zand en leem meevoerde. Hier en daar werd de bodem opgestuwd. Na het verdwijnen van het landijs bleven stenen en zandige leem op het gevormde Drents Plateau achter. Aan het eind van het Saalien werden hier smeltwaterdalen gevormd. Op deze plaatsen liggen nu de beekdalen.

Na de ijstijden, in een warmer klimaat, vond op uitgebreide schaal veengroei plaats. In de uitgestrekte laagten van het dekzandlandschap op het Drents Plateau waar de waterafvoer stagneerde, kwamen moerassen tot ontwikkeling die door plantengroei geleidelijk werden opgevuld. De vegetatie had op den duur geen contact meer met het grondwater en raakte geheel op voedselarm regenwater aangewezen. Onder deze omstandigheden ontwikkelde zich voedselarm hoogveen. Op de lage plekken in de beekdalen werd voedselrijk laagveen gevormd. Langs de randen van het Drents Plateau ontstonden uitgestrekte veengebieden. Uitlopers van deze grote veengebieden liggen bij Smilde en in de omgeving van Nieuw-Balinge en Witteveen. Vanaf de Middeleeuwen kreeg de wind vanwege drogere perioden en cultuurdruk weer vat op stuifgevoelige dekzanden. Hierdoor ontstonden stuifzanden verspreid op het Drents Plateau.

Naar hun ontstaans- en ontginningswijze is in Midden-Drenthe onderscheid te maken in de ontginningen op het Drents Plateau en de ontginningen aan de randen daarvan. Daarbinnen kunnen verschillende landschappelijke eenheden worden onderscheiden:

Het plateau met:

- beekdalen,
- oude ontginningen van de essen en de dorpen,
- jongere ontginningen met agrarische gronden, grootschalige boscomplexen en woeste gronden (heiderestanten en stuifzanden).

De rand met:

- veenontginningen,
- kanalen.

Het plateau

De beekdalen en essen zijn de oudste ontginningen op het plateau in de gemeente Midden-Drenthe. Hun oorspronkelijke structuur is voor een groot deel nog herkenbaar aanwezig. Van oorsprong zijn de beekdalen verkaveld volgens een smalle strokenverkaveling, met de kavels loodrecht op de beek. Deze verkavelingsvorm is nog goed te herkennen bij de Hijker-, Brunstingeren Altingerleek, bij de Vorrelveenselake en plaatselijk langs het Oude Diep. Bij de Hijker- en Altingerleek is ook de perceelgrensbeplanting met houtwallen nog goed herkenbaar.

Het Oude Diep is een voorbeeld van een redelijk goed bewaard gebleven beekdallandschap. De overgang van een besloten beekdallandschap in de bovenloop naar een wijd en open middengebied is goed te zien in het dal van de Beilerstroom ten oosten van Beilen, waar het beekdal een grote breedte bezit.

Veel beekdalen worden aan beide zijden begrensd door wegen. Wegen die de beekdalen kruisen, doen dit loodrecht.

In het gehele buitengebied van de gemeente Midden-Drenthe komen essen voor. Ze zijn hoger gelegen en hebben vaak een bolle ligging. Ze sluiten voor het grootste deel direct aan op de dorpen. Rondom de essen liggen de wegen, waarlangs bebouwing en beplanting staat die de es markeert.

Oorspronkelijk werden de essen omgeven door een houtwal die met dicht struikgewas (veelal eik) werd beplant, om wild en vee van de es te weren. Rond de Holtesch bij Hooghalen en de Ter Horster Esch ten zuiden van Beilen zijn nog relictten van houtwallen overgebleven. Ze geven het landschap een besloten karakter. De huidige blokvormige verkaveling van de essen vond later vanuit de randen plaats. De ligging van de nederzettingen en dorpen aan de randen van de essen en in de omgeving van de beekdalen is nog altijd herkenbaar aanwezig in Midden-Drenthe.

Het grootste deel van de jongere ontginningen op het plateau dateert uit het begin van de 20^e eeuw. In de gemeente Midden Drenthe zijn dit vooral agrarische gebieden, maar de jonge ontginningen zijn ook voor een deel bebost. De agrarische gebieden zijn relatief grote gebieden die op planmatige wijze zijn ontgonnen. De kavelrichting was veelal een voortzetting van de bestaande grenzen in de omgeving. Er is een min of meer blokvormig wegenpatroon uitgezet met daarbinnen meerdere blokvormige kavels voor een goed landbouwkundig gebruik. Ze worden van elkaar gescheiden door sloten en afrasteringen. Er zijn geen houtwallen aangelegd. Binnen het patroon van doorgaande wegen ligt een fijnmazig patroon van zandwegen. Overheersend is het grootschalige en open karakter.

In de gemeente Midden-Drenthe kunnen ook de uitgestrekte boscomplexen in het noordoostelijk deel tot de jonge ontginningen worden gerekend.

Resten van stuifzandgebieden zijn het Mantingerzand, het Balingierzand, het Hullenzand, het Grootte Zand, delen van het Hijkerveld en het Orvelterzand. Het Balingierzand heeft een waardevolle 'levende' stuifzandkern. De stuifzanden kennen een onregelmatig reliëf.

De rand

Het Hoogeveen-Hollandsche Veld en het veengebied bij Smilde behoren tot het hoogveenontginnings-landschap binnen de provincie Drenthe. De meeste veenontginningen in Drenthe zijn door kanalenstelsels onderling met elkaar verbonden. Deze lange waterlijnen doorsnijden het kleinschalige landschap op het Drents Plateau. Kenmerkend voor de veengebieden zijn de strakke verkaveling, de lintbebouwing langs de hoofddiepen en de grote weidse ruimtes met wijken. Elke ontginning heeft zijn eigen specifieke kenmerken, waaraan de tijd en de manier van ontginning zijn af te lezen.

Het veenkoloniale landschap van Smilde

In Smilde vormt de Drentsche Hoofdvaart de ruggegraat van de ontginning. De Smilder venen kennen een grootschalige openheid met een landbouwkarakter. Richting Boswachterij Smilde is het gebied kleinschaliger door verschillende langgerekte boselementen. Aan de Drents-Friese grens, gaat het veengebied over in de natuurgebieden van het Fochteloër Veen.

Het veenkoloniale landschap van Nieuw-Balinge en Witteveen

Het zuidoostelijk deel van de gemeente Midden-Drenthe heeft een kleinschalig besloten karakter met veel verspreid voorkomende bebouwing en bosstroken. Naar het noordoosten toe wordt het gebied grootschaliger, waardoor een gave landschappelijke eenheid ontstaat. De overgang naar het plateau is bij Nieuw-Balinge goed zichtbaar. Deze wordt geaccentueerd door de strook natuurgebieden van het Groote Veld.

De kanalen

Hoewel de kanalen het Drents plateau doorsnijden, zijn zij ontstaan in verband met de veenontginningen aan de randen. Kanalen en vaarten zijn karakteristieke elementen van de veenontginningen. De belangrijkste kanalen zijn het Oranjekanaal, de Beilervaart-Linthorst Homankanaal en de Drentsche Hoofdvaart. Het waterpeil in de verschillende kanaalvakken varieert, net als de begroeiing langs het kanaal: soms bomenrijen, dan weer bomenrijen met ondergroei of opslag van struiken op het talud.

De landschapsvisie

De visiekaart van het landschapsbeleidsplan en de toelichting daarbij zijn opgenomen in bijlage 4 bij dit Plan-MER. Deze Visiekaart vormt een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp bestemmingsplan.

Relatie Landschapsbeleidsplan en het bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe
Voor het nieuwe bestemmingsplan fungeert het landschapsbeleidsplan als één van de uitgangspunten: het bestemming geeft de ruimtelijk-juridische verankering van het beleid in het landschapsbeleidsplan.

Op één punt is er een duidelijk verschil tussen de visiekaart bij het landschapsbeleidsplan en het ontwerp bestemmingsplan. Dit betreft de visie op het zogenaamde 'routelandschap'. Deze strook tussen Assen en Beilen, tussen de hoogspanningleiding (ten oosten van de snelweg) en de spoorlijn, wordt bepaald door (dorps)uitbreidingen, de hoogspanningsleiding, de snelweg en de spoorlijn. In het voorgestelde bestemmingsplan ligt - anders dan in de visie in het Landschapsbeleidsplan - het accent op het behoud van het bestaande landschap. Alleen ten zuiden van het Oranjekanaal in het bebouwingslint Eursing zijn er meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van bedrijvigheid. Nieuwe bedrijvigheid zal worden ingepast met houtwallen, met behoud van een zichtlijn nabij het Oranjekanaal en een open groene zone nabij de snelweg.

Handhaving en bescherming van landschapselementen en toetsing in het kader van het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan biedt het planologisch juridische kader waarbinnen landschap, cultuurhistorie en archeologie beschermd worden. Samen met bepalingen in de Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV's) vormt het de basis voor het gemeentelijk beleid gericht op de handhaving en bescherming van de verschillende kwaliteiten van landschap en natuur.

Het behoud en de bescherming van het patroon van kleinschalige landschapselementen is afgestemd op de kwaliteiten die er zijn en op de (meestal agrarische) functie van het gebied. Dat leidt tot een gedifferentieerd handhavingregime voor landschappelijke beplantingen.

Het Landschapsbeleidsplan bevat een inventarisatiekaart schaal 1: 25.000. Deze is gebruikt voor de begrenzing van natuur- en landschapselementen in het ontwerp bestemmingsplan. Waar nodig is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur gecorrigeerd op basis van de kaart concretisering EHS van de provincie. Landschapselementen kleiner dan 2 ha zijn niet op de bestemmingsplankaart aangegeven. Voor landschappelijke afwegingen op een gedetailleerder niveau (bijvoorbeeld bouw- en aanlegvergunningen) zal daarom ook de inventarisatiekaart kaart bij het Landschapsbeleidsplan (en behorend bij de Landschapsverordening) worden geraadpleegd. De gemeente is van plan deze kaart te actualiseren, hiervoor is echter nog geen planning bekend.

De kleine landschapselementen zoals houtwallen, bosjes en bomen(rijen) mogen nooit zondermeer worden gerooit. Zij zijn in eerste instantie beschermd via de bomenverordening. Voor het belang van het totaal aan elementen (de structuur) is ook het aanlegvergunningstelsel relevant. Landschapselementen met een speciale betekenis (vanwege hun natuurwaarde, ouderdom of visuele waarde) kunnen afzonderlijk worden bestemd in het bestemmingsplan buitengebied.

De volgende elementen zijn op de bestemmingsplankaart aangegeven en planologisch beschermd via de voorschriften:

- waardevol grasland;
- monumentale bomen;
- archeologische en/of cultuurhistorisch waardevol gebied (waaronder essen);
- verwachtingsgebied archeologische waarden (hoog en middelhoge verwachting) volgens de gemeentelijke kaart van archeologische waarden;
- molenbeschermingszone.

Nieuw aangelegd groen is in principe 'vrij groen'. Dat wil zeggen dat er - gekoppeld aan gesubsidieerde aanleg - wél een instandhoudings- en onderhoudsplicht op zal liggen, maar dat bij bedrijfsontwikkeling (nieuwbouw) de betreffende beplanting verwijderd kan worden en dus niet onderhevig is aan een handhavingregime volgens het bestemmingsplan of de APV. Dit geldt niet voor geregistreerde erfbeplantingen, waarvoor een convenant van toepassing is.

2.4.5 Landschapsadvies voor het ontwerp bestemmingsplan

In opdracht van de gemeente heeft Bureau Stek & Streek voor het Ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe een landschapsadvies opgesteld. Dit advies en de besluitvorming van het college van B&W over het advies, hebben geleid tot de volgende aanpassingen ten opzichte van het voorontwerp bestemmingsplan:

- Voor de gehanteerde gebiedscategorieën (in het ontwerp bestemmingsplan zijn deze onderverdeeld in verschillende bestemmingen) wordt uitgegaan van de analyse en kaart in het Landschapsadvies. Belangrijk daarbij zijn:
 - o het onderscheid in, en een nauwkeuriger begrenzing van essen en kampongtingen (oude veldontginningen), op basis van kenmerkende verschillen;
 - o het onderscheid tussen de jonge veldontginningen en de veenontginningen, vanwege hun verschil in wijze van ontginning en - daarmee samenhangend - bebouwingsstructuur;
In het ontwerp bestemmingsplan zijn regels voor vergunningverlening, ontheffingen en vrijstelling gekoppeld aan een landschappelijke beoordeling waarbij het Landschapsbeleidsplan en de daarin opgenomen visie uitgangspunten zijn. De visie geeft - samen met het beleid ten aanzien van de waardevolle open gebieden - uitwerking aan het bedoelde verschil;
 - o diverse kleinere veranderingen, op basis van de kenmerken van het landschap en een nadere afweging (zie de kaart bij het Landschapsadvies en de opmerkingen die daarbij zijn vermeld).
- In het ontwerp bestemmingsplan zijn voor agrarische bedrijven met uitbreidingsmogelijkheden van de bebouwingsoppervlakte, ruim begrensde bouwpercelen aangegeven, waarbinnen de voorgestelde uitbreidingsruimte vorm kan krijgen. De uitbreidingsmogelijkheden veranderen op zich niet ten opzichte van het voorontwerp bestemmingsplan
- Evenals in het voorontwerp bestemmingsplan is voor het tegengaan van 'verstening' van het buitengebied ondermeer een reductieregeling opgenomen. Dit is een regeling die erin voorziet dat bij vernieuwing van een grote oppervlakte aan bebouwing een beperktere oppervlakte wordt teruggebouwd. Op onderdelen is de regeling aangepast. De regeling is ook bedoeld om het gebruik van vrijkomende boerderijen voor andere functies te bevorderen, zonder dat hierdoor extra verstening ontstaat. Dit is van belang voor de vitaliteit van het platteland.

Op grond van het advies is overwogen om de aanduiding 'open gebied' weg te laten. Het gebiedskenmerk openheid heeft in de ene gebiedscategorie een andere betekenis dan in de andere, afhankelijk van (onder meer) de maat/schaal van het landschap, de beleving van het gebied en de aard van de randen. De betekenis ervan volgt dus niet uit het gebiedskenmerk 'op zich' maar als integraal onderdeel van een beschrijving van het landschap. Het maakt daarom deel uit van de kenmerken en beschrijving van de verschillende gebiedscategorieën, en vormt geen afzonderlijke normatieve categorie. In het ontwerp bestemmingsplan zijn daarom 'spelregels' opgenomen omtrent de vraag hoe om te gaan met beplanting. Deze spelregels sluiten aan bij de Visiekaart in het Landschapsbeleidsplan.

Hierop is 'openheid' benoemd als één van de gebiedskenmerken is van de verschillende gebiedseenheden². Alles overziend is besloten om, in aanvulling op deze spelregels, de aanduiding van waardevolle open gebieden op de kaart Verbeelding toch te handhaven. De aangegeven gebieden zijn geactualiseerd op basis van recente provinciale gegevens.

In de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan wordt nader ingegaan op het landschap.

2.4.6 Beleid inzake maneges en paardenbakken

Ondertussen is het beleid inzake maneges en paardenbakken verder uitgewerkt. De gemeente Midden-Drenthe kiest voor een scheiding tussen de verschillende vormen van paardenhouderijen.

Productiegerichte paardenhouderijen die zijn gericht op het fokken van paarden worden gelijkgeschakeld aan grondgebonden agrarische bedrijven en dienen op ten minste 50 meter van een woning van derden gesitueerd te worden. Deze bedrijven kunnen zich alleen daar vestigen waar een dergelijke agrarische bestemming aan een perceel is gegeven. De landschappelijke inpassing van deze paardenhouderijen is noodzakelijk en is geënt op de bestaande landschappelijke structuren. Een beplantingsplan dient de landschappelijke inpassing van de een nieuwe paardenhouderij inzichtelijk te maken.

Gebruiksgerichte paardenhouderijen zijn gericht op het africhten en trainen van paarden, het bieden van stalruimte voor paarden en het geven van instructie aan derden. Indien de paardenhouderij minder dan 5 paarden omvat, kan gesproken worden van een hobbymatige paardenhouderij. Gebruiksgerichte paardenhouderijen kunnen alleen vestigen op bestaande erven, op ten minste 50 meter van een woning van derden. Hobbymatige paardenhouderijen dienen op ten minste 30 meter van een woning van derden gesitueerd. De trainingsfaciliteiten, alsmede de stalling van paardentrailers en opslag van mest en ruwvoer dienen zoveel mogelijk achter de bebouwing te worden gesitueerd, uit het zicht van de openbare weg. Paardenbakken worden toegestaan in Jonge veld- en veenontginningsgebieden. Voor andere gebiedscategorieën (Beekdalen I en de 'essen' uitgezonderd) geldt dat het onder voorwaarden mogelijk is een paardenbak te realiseren middels een aanlegvergunning.

Manegebedrijven, paardenhouderijen die gericht zijn op het bieden van paardrijdmogelijkheden (inclusief instructie) aan derden, kunnen alleen worden gevestigd in de gebieden grenzend aan de hoofdkernen Beilen, Westerbork, Smilde en Bovensmilde.

2.4.7 Nota 'Nieuwe Landgoederen in Midden-Drenthe'

In deze nota heeft de gemeente de voorwaarden uitgewerkt, waaronder de realisatie van nieuwe landgoederen mogelijk is. Dit heeft tot gevolg dat de mogelijke ontwikkelingen cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch worden afgestemd op de omgeving. De landgoederen moeten een verbetering van de kwaliteit van de omgeving met zich meebrengen en een maatschappelijke meerwaarde bieden.

2. ² De spelregels zullen nader worden uitgewerkt in een beeldkwaliteitsplan. Dit plan is nu nog niet voorhanden.

Ze kunnen resulteren in de ontwikkeling van meer bos, natuur-en landschapselementen, recreatieve gebruiksmogelijkheden en het veiligstellen en zo mogelijk verbeteren van de milieubasiskwaliteit. De inrichting moet cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch zijn afgestemd op de omgeving.

Relatie met ontwerp bestemmingsplan

In het ontwerp bestemmingsplan is de realisatie van nieuwe landgoederen mogelijk gemaakt door middel van een wijzigingsbevoegdheid. In de gebiedscategorieën Beekdalen I en II zijn nieuwe landgoederen niet mogelijk. Bedrijfsmatige activiteiten zijn in beperkte mate mogelijk, mits gekoppeld aan het beroep van één van de bewoners.

2.4.8 Visie document Recreatie en Toerisme Gemeente Midden-Drenthe

Dit document beschrijft de visie, ambitie en beleidskeuzes voor het versterken van het toeristisch en recreatief perspectief in Midden-Drenthe. In het visiedocument zijn de wensen van de raad vastgelegd voor de periode 2008 - 2017. In het voorgenomen bestemmingsplan buitengebied wordt rekening gehouden met deze visie. Van belang is met name de visie ten aanzien van verblijfsrecreatie en kamperen.

Verblijfsrecreatie, inclusief kamperen

Het aanbod van verblijfsaccommodaties in Midden-Drenthe is gevarieerd. Zowel grootschalige als kleinschalige accommodaties zijn gevestigd in de gemeente. Er is een toenemende behoefte aan laagdrempelige en betaalbare verblijfsrecreatie. De gemeente kiest er niet voor om het aantal (nieuwe) recreatie bedrijven vóór te beperken.

- Logiesverstrekking (zoals bed & breakfast) is vrij bij agrarische bedrijven tot een maximum van drie appartementen en kan via vrijstelling (in het ontwerp bestemmingsplan: ontheffing) ook bij woningen op het platteland worden aangeboden.
- De bestaande grootschalige verblijfsrecreatie krijgt, mist dit past in de omgeving en het ruimtelijke beleid, de ruimte om op een bedrijfseconomisch verantwoorde manier te (blijven) functioneren.
- De gemeente staat positief tegenover nieuwe grootschalige ontwikkelingen op het terrein van verblijfsrecreatie. Bij voorkeur in combinatie met publiekstrekkende attracties of activiteiten. Initiatieven voor grootschalige ontwikkelingen worden zéér zorgvuldig getoetst op inpasbaarheid en de mate waarin de voorziening een positieve bijdrage zou kunnen leveren aan de Midden-Drentse toeristische visie.
- Specifiek beleid wordt ontwikkeld voor het stimuleren van betaalbare verblijfsrecreatie met een goede mix van kampeer- en vaste verblijfsvoorzieningen, zoals logies en bed & breakfast, waardoor Midden-Drenthe de toerist in elk seizoen een passende verblijfplaats kan aanbieden.
- Het huidige voorzieningenniveau bij grootschalige kampeerterreinen krijgt de ruimte om op een bedrijfseconomische manier te functioneren in samenhang met criteria voor zonering, de omgeving en de kwaliteit.

In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is de ontwikkelingsruimte voor een aantal verblijfsrecreatieve terreinen meegenomen. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.5.

Kleinschalig kamperen in het landelijk gebied is mogelijk bij boerderijen en burgers, mits dit past binnen bepaalde ruimtelijke kaders. Beleid hiervoor is opgenomen en ruimtelijk-juridisch vertaald in het ontwerp bestemmingsplan.

3 Bestaande situatie van het milieu en autonome ontwikkeling

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden voor de besluitvorming relevante milieuaspecten besproken. De huidige situatie van de verschillende aspecten staat centraal. Er wordt ook ingegaan op de ontwikkeling van de milieuaspecten bij autonome ontwikkeling. Dit houdt de toekomstige situatie in, zonder het ontwerp bestemmingsplan en de verschillende mogelijkheden die in dat plan worden geregeld.

Autonome ontwikkeling

Bij milieueffectrapportage wordt met 'autonome ontwikkeling' de ontwikkeling van het plangebied bedoeld die voortvloeit uit vaststaand beleid voor het gebied en trends in de ontwikkeling, maar exclusief de ontwikkelingen die volgen uit het voornemen. Deze situatie bij autonome ontwikkeling dient als referentie voor de effectvoorspelling. Op deze manier wordt het mogelijk om de verwachte effecten van het voornemen af te zetten tegen de toekomstige situatie exclusief het voorgenomen plan.

Relatie tussen de huidige situatie, beleid en wetgeving en de toelichting bij het bestemmingsplan

Met de beschrijving in hoofdstuk 2 van het bestaande beleid, is a veel informatie opgenomen over aspecten als natuur en landschap. Daarnaast is al verwezen naar informatie over bijvoorbeeld archeologische waarden, hydrologische bufferzones rond natuurgebieden en de aanwezigheid van aardkundig waardevolle gebieden. In het voorliggende hoofdstuk wordt hiernaar verwezen. Daarnaast is informatie opgenomen in de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan. Ook hiernaar wordt in dit plan-MER verwezen.

3.2 Bodem en water

3.2.1 Bodem

Voor de milieubeoordeling van het voorgenomen bestemmingsplan is vooral de relatie met bodemkundige en geomorfologische waarden van belang. Deze waarden hebben een relatie met het landschap en met de potenties voor natuurontwikkeling. Verwezen kan worden naar de kaarten 6 (Aardkundig waardevolle gebieden) en 9 (Aandachtsgebieden bodem) van het POP II (Bijlage 2). Op kaart 6 zijn de algemene aardkundige waarden aangegeven, met 'daaroverheen' gespecificeerd de waardevolle dalen en stuifzandgebieden. De kaart 'aandachtsgebieden bodem' geeft de belangrijke gradiëntgebieden die vanuit cultuurhistorie en bodemvorming zijn ontstaan, en vanuit die achtergrond zijn gewaardeerd. Op de kaart zijn ook de essen aangegeven die nog belangrijke waarden vertegenwoordigen.

De provincie zal de betreffende kaart verder uitwerken tot een concretere kaart. Deze is echter nog niet voorhanden.

Autonome ontwikkeling

In de milieubeschermingsgebieden (en dus ook de ecologische hoofdstructuur) wordt door de provincie - als onderdeel van het realiseren van de Bijzondere OmgevingsKwaliteit - het behoud van aardkundige waarden nagestreefd.

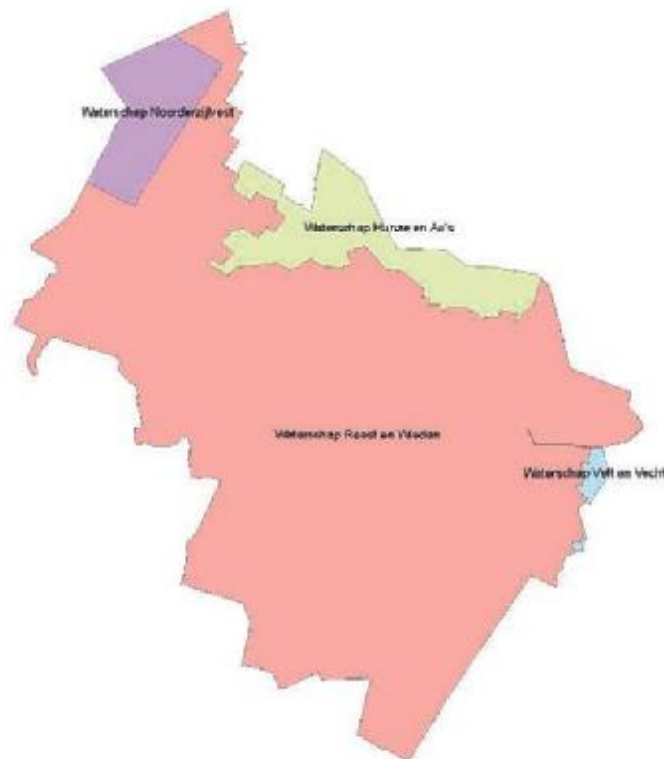
3.2.2 Water

Waterschappen in het plangebied

Binnen de gemeente Midden-Drenthe treden de waterschappen Reest en Wieden, Velt en Vecht, Hunze en Aa's en Noorderzijlvest op als waterbeheerders (zie figuur 3.1). Het grootste gedeelte van het plangebied is in beheer van het waterschap Reest en Wieden.

(Grond-)watersysteem

De gemeente Midden-Drenthe ligt voor het grootste deel op het Drents Plateau, een relatief hoger gelegen gebied dat (via de beken en de ondergrond) afwatert in de richting van veengebieden aan de rand en in het noorden via de Drentsche Aa richting Waddenzee. Op de hoger gelegen delen infiltreert hemelwater, dat deels afstroomt over de ondieper gelegen slecht doorlatende lagen naar de beekdalen en deels infiltreert naar diepere watervoerende pakketten. In de ondergrond stroomt op verschillende diepten water af naar de beekdalen, de benedenlopen van de beeksystemen en de veengebieden. Over het Drents plateau ligt van zuidoost naar noordwest een waterscheiding. Deze vormt de scheiding tussen de beeksystemen die naar het zuidwesten afstromen (de Beilerstroom en het Oude Diep) en het systeem dat naar het noorden afstroomt (stroomgebied van de Drentse Aa).

Figuur 3.1: beheersgebieden Midden-Drenthe

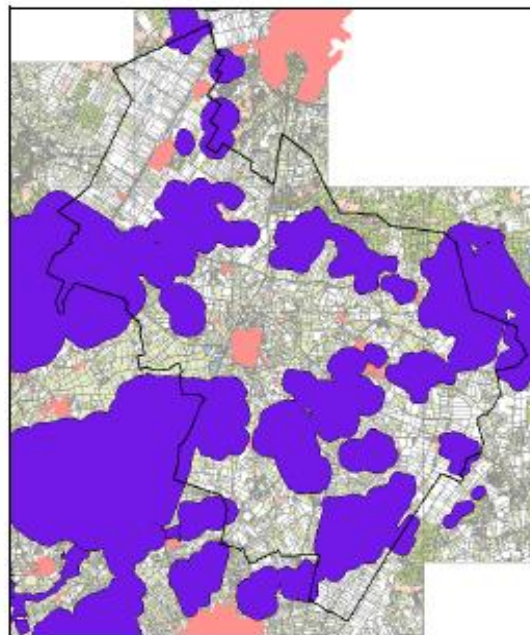
Zowel lokaal als op regionaal niveau kunnen grondwaterstromingen (met hun specifieke eigenschappen) invloed hebben op de natuurwaarden in beekdalen en op de flanken van de dalen. Binnen een complex op hogere gronden kunnen door slecht doordringbare lagen in de bodem ook zeer lokale grondwaterstromingen van belang zijn voor de (potenties voor) specifieke natuurwaarden.

Veel beken (zoals de Oude Vaart, Dwingelerstroom, Beilerstroom en Elperstroom, Westerborkerstroom en het Amerdiep) en waterlopen in het buitengebied hebben een belangrijke functie als het gaat om natuur. Bijna alle beken zijn aangewezen als ecologische verbindingszone.

Informatie in het kader van de watertoets

In het kader van de Watertoets hebben de waterschappen informatie verschaft ten behoeve van het voorgenomen bestemmingsplan. Hiervoor wordt verwezen naar de betreffende bijlage in de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan. Van belang voor dit plan-MER is met name het document 'Informatie Watertoets' dat in de genoemde bijlage is opgenomen. Dit document is opgesteld door Waterschap Reest & Wieden, maar heeft ook betrekking op de delen van het plangebied die in het beheersgebied van de andere waterschappen vallen. Voor de beoordeling van mogelijke effecten zijn met name de zones van hydrologische beïnvloeding die het waterschap in het Waterbeheersplan heeft opgenomen van belang. Op figuur 3.2 zijn deze zones weergegeven. Binnen deze gebieden kunnen maatregelen in een bepaald gebied effect hebben op het naastliggende gebied. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om de mogelijke effecten van vernatting in een natuurgebied op aangrenzende landbouwgebieden, maar omgekeerd ook om het effect van maatregelen in de waterhuishouding in agrarische gebieden op aangrenzende natuurgebieden.

Zoals al bij de beschrijving van het provinciale beleid naar voren is gekomen, bevindt zich nabij Beilen een grondwaterbeschermingsgebied. Ook in het document 'Informatie Watertoets' wordt hier op gewezen.

Figuur 3.2: Hydrologische beïnvloedingszones rond EHS. (bron: Informatiedocument Watertoets, Waterschap Reest en Wieden)

Autonome ontwikkeling

Het waterschap probeert de waterhuishouding, de inrichting en de waterkwaliteit af te stemmen op de functie. Sommige gebieden hebben een lagere grondwaterstand dan voor de landbouw optimaal zou zijn. Daarnaast zou in sommige natuurgebieden de grondwaterstand hoger moeten zijn. Het provinciale beleid is voor de gebieden met Bijzondere Omgevingskwaliteit (waaronder de ecologische hoofdstructuur) gericht op het (verder) terugdringen van verdroging.

3.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

3.3.1 Landschap en cultuurhistorie

In de paragraaf over het Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe (paragraaf 2.4.4) is een beschrijving van het landschap opgenomen. De beschrijving legt een verbinding tussen de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap (op basis van de abiotische 'onderlegger' en de historische geografie) en de ruimtelijke karakteristiek van het landschap. Dit is vertaald in de visiekaart in het Landschapsbeleidsplan.

Ook het Landschapsadvies, dat ten behoeve van het ontwerp bestemmingsplan is opgesteld, bevat informatie over het landschap. Voor nadere informatie wordt hiernaar verwezen. In paragraaf 2.4.5 is op hoofdlijnen beschreven hoe deze informatie doorwerkt in het ontwerp bestemmingsplan. Met deze doorwerking worden de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het landschap beschermd.

Op grond van de Monumentenwet worden bepaalde cultuurhistorische elementen in het landelijk gebied beschermd. Deze rijksmonumenten worden al beschermd en worden in het ontwerp bestemmingsplan niet nader geregeld. Naast de gebouwen op deze lijst is een aantal panden in het buitengebied, veelal voormalige boerderijen, door de gemeente aangemerkt als karakteristiek pand. Deze panden zijn met een aanduiding aangegeven op het de plankaart. De Molen van Makkum bij Beilen wordt beschermd (conform vigerend bestemmingsplan). Om de molen heen is bovendien een beschermingszone gelegd.

Door de gemeente is een lijst opgesteld van monumentale bomen en houtopstanden waarvoor in beginsel geen kapvergunning wordt afgegeven. Het gaat in het buitengebied om 140 bomen of clusters van bomen. Deze zijn met een aanduiding aangegeven op de plankaart van het ontwerp bestemmingsplan.

Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling van het landschap volgt met name uit de kaart Visie in het landschapsbeleidsplan en de zonering in het POP II.

3.3.2 Archeologie

De gemeente Midden Drenthe heeft zelf een archeologische kaart ontwikkeld, op een gedetailleerder schaalniveau dan de provinciale informatie en op basis van een uitgebreidere analyse. Zo is naast bodemkundige informatie ook gebruik gemaakt van (andere) geomorfologische informatie en de Algemene Hoogtekaart Nederland. Ook is een veldverkenning uitgevoerd. De kaart bevat archeologische monumenten en

archeologische verwachtingswaarden, in verschillende klassen. Ook zijn de grenzen van de essen aangegeven. De kaart zal bij het toepassen van het bestemmingsplan als informatiebron worden gebruikt.

Autonome ontwikkeling

Voor de autonome ontwikkeling van Midden-Drenthe wordt ten aanzien van archeologie geen significante wijziging van de huidige situatie verwacht.

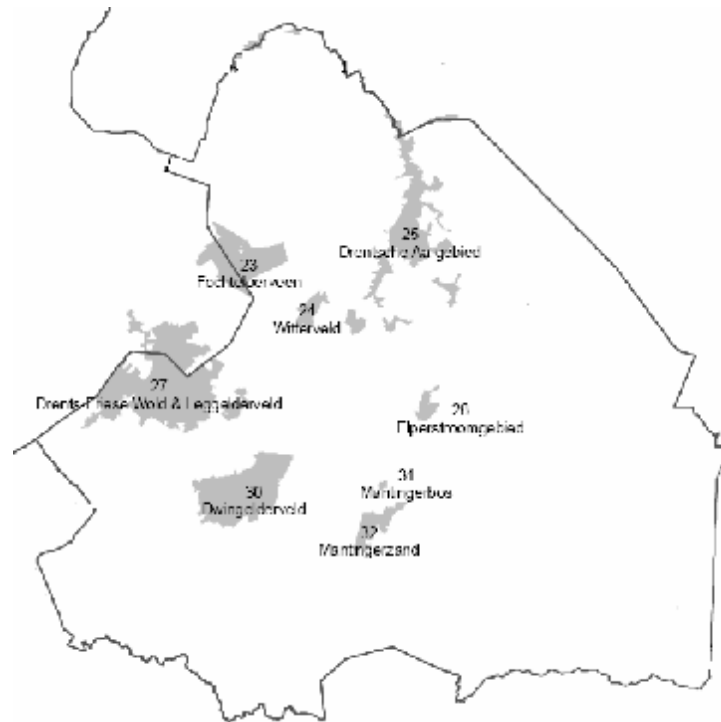
3.4 Natuur

Van belang voor dit plan-MER zijn met name de kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en de voorgenomen ontwikkeling daarvan. In paragraaf 2.3, Provinciaal beleid, is daar op ingegaan. Naast bestaande natuurgebieden gaat het ook om agrarische gebieden waar in de toekomst de ontwikkeling tot natuurgebied mogelijk is (deze gebieden komen in aanmerking voor een functieverandering) en om agrarische gebieden met belangrijke natuur- en landschapswaarden, bijvoorbeeld weidevogelgebieden, gebieden met mogelijkheden voor waardevolle randvegetaties en landschapselementen, zoals esrandbosjes en houtwallen.

In de omgeving van het plangebied en deels erin liggen een aantal kerngebieden van de EHS die tevens zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Tabel 3.1 en figuur 3.2 geven een overzicht van deze gebieden en hun ligging ten opzichte van het plangebied van het Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe.

Tabel 3.1: Natura 2000-gebieden en ligging ten opzichte van plangebied

Gebied	Ligging t.o.v. plangebied
Drents-Friese Wold	enkele hectares in plangebied
Fochteloërveen	grenst aan plangebied
Witterveld	grenst aan plangebied
Drentsche Aa	enkele hectares in plangebied
Elperstroom	in plangebied
Dwingelerveld	grenst aan plangebied
Mantingerbos	in plangebied
Mantingerzand	in plangebied

Figuur 3.3: Te beschouwen Natura 2000-gebieden

In de Passende Beoordeling die deel uitmaakt van dit plan-MER is informatie opgenomen over de kenmerken en instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden, en hun gevoeligheid voor bepaalde activiteiten. De passende beoordeling geeft in een daarin opgenomen achtergronddocument een selectie van de informatie uit de concept-aanwijzingsbesluiten en de gebiedendocumenten, en van de hydrologische knelpunten- en kansenanalyse voor Natura 2000-gebieden die door het KIWA is uitgevoerd. Tevens is nadere informatie omtrent de gevoeligheid van habitattypen en soorten geraadpleegd en gebruikt. Op grond hiervan is de kans op mogelijke gevolgen van activiteiten in (de omgeving van) deze gebieden beoordeeld.

Het nieuwe bestemmingsplan buitengebied legt verschillende activiteiten en mogelijkheden voor ontwikkeling vast die een mogelijk effect kunnen hebben op de gebieden die deel uitmaken van de EHS (waaronder de Natura 2000-gebieden), op natuurwaarden in het agrarisch gebied en op waardevolle landschapselementen. In het kader van dit plan-MER is daarnaast de vraag van belang, of in gebieden die in aanmerking kunnen komen voor een functieverandering van landbouw naar natuur, de potenties voor natuurontwikkeling negatief kunnen worden beïnvloed.

Door het plangebied lopen enkele voorgenomen ecologische verbindingzones. Deze zijn echter nog niet nader uitgewerkt en begrensd.

Autonome ontwikkeling

Deze wordt bepaald door het provinciale beleid inzake de EHS, dat is opgenomen in het POP II en het Intergraal Gebiedsplan. De provincie streeft ernaar om in 2018 de EHS te hebben gerealiseerd. Voor de Natura 2000-gebieden beschrijven de concept beheersplannen de nagestreefde ontwikkeling. In de Passende Beoordeling wordt hier op ingegaan.

3.5 Luchtkwaliteit

In dit plan-MER verdienen vooral de volgende aspecten aandacht:

- de mogelijke invloed op de depositie van stikstof die afkomstig is van de landbouw (dit is vooral ammoniak) op natuurwaarden die gevoelig zijn voor vermesting;
- de mogelijk invloed op de geurbelasting op gevoelige objecten (met name woningen).

In dit plan-MER wordt daarnaast ook enige informatie gegeven over de concentraties van stikstofoxiden en fijn stof in de lucht.

3.5.1 Stikstofconcentratie in de lucht en stikstofdepositie

De Nederlandse agrarische sector levert met 46% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie op Nederland. Deze bijdrage bestaat vrijwel alleen uit ammoniak. De totale bijdrage van alle Nederlandse bronnen aan de totale stikstofdepositie (stikstofoxiden en ammoniak) is 64%, de rest is uit het buitenland afkomstig. Dit betekent dat de agrarische sector voor 72% van de totale Nederlandse bijdrage aan de stikstofdepositie verantwoordelijk is. De ammoniakemissies leveren met 70% de grootste bijdrage aan de totale stikstof depositie. De buitenlandse bijdrage aan de stikstofdepositie is ongeveer een derde van de totale stikstofdepositie (www.mnp.nl).

Hieronder wordt eerst informatie gegeven over de landelijke trend in de ontwikkeling van de ammoniakdepositie. Vervolgens wordt informatie gegeven over de stikstof- en ammoniakdepositie in Midden-Drenthe en omgeving. De informatie is ontleend aan de website van het planbureau voor de leefomgeving en het (voormalige) milieuplanbureau. Onderdeel daarvan zijn de Grootschalige Concentratiekaarten van Nederland.

Landelijke trend

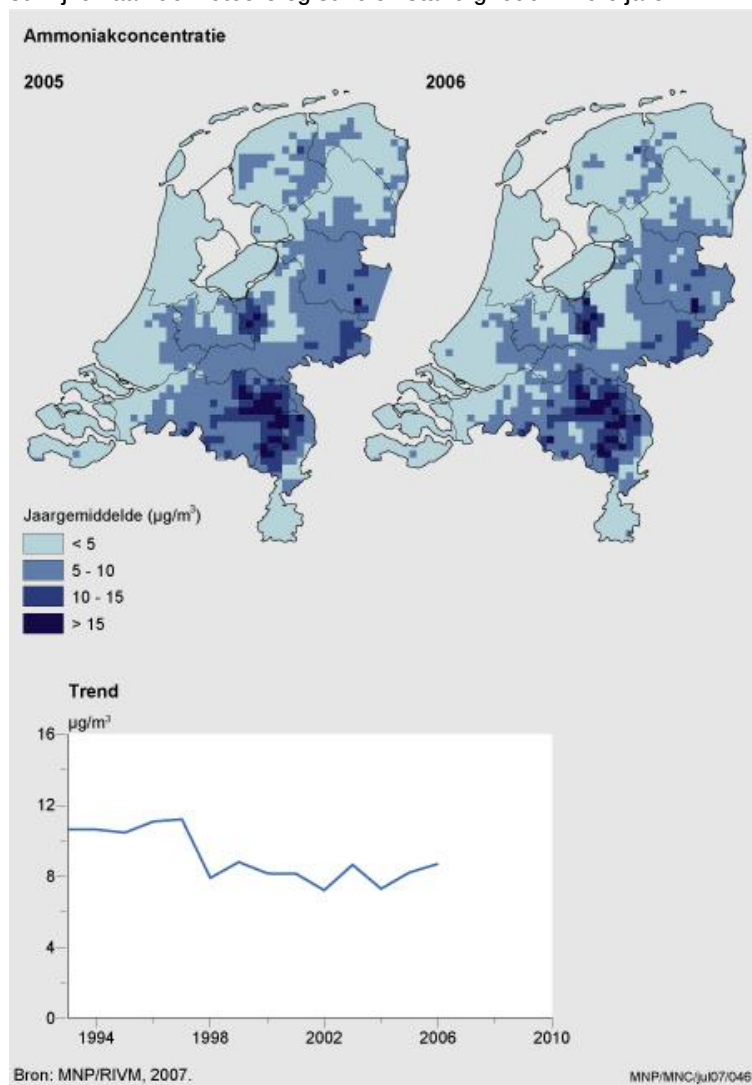
Stikstofconcentratie in de lucht

In figuur 3.4 is de stikstofconcentratie in de lucht in beeld gebracht. Daarbij is ook de landelijke trend aangegeven. De gemiddelde gemeten ammoniakconcentratie is sinds het begin van de metingen in 1993 met 25% afgenomen (www.mnp.nl). De laatste jaren is geen verdere daling opgetreden. De hoogste concentraties zijn te vinden in de grotere emissiegebieden, voornamelijk de gebieden met intensieve veehouderij zoals de Gelderse Vallei, de Peel en de Achterhoek.

De daling in stikstofdepositie is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofoxiden als van ammoniak.

- De emissie van stikstofoxiden in Nederland daalde sinds 1980 met meer dan 30%. Deze daling is het resultaat van maatregelen bij het verkeer, zoals de invoering van de katalysator aan het eind van de jaren tachtig, bij de industrie en in de energiesector.
- De emissie van ammoniak door agrarische bronnen in Nederland is in dezelfde periode met 40% gedaald. Vooral de laatste tien jaar hebben emissiebeperkende maatregelen voor een daling gezorgd. Tot deze maatregelen behoren verbeterde voersamenstelling, het gebruik van emissiearme stallen, het afdekken van mestilo's en het direct onderwerken van mest bij de aanwending.

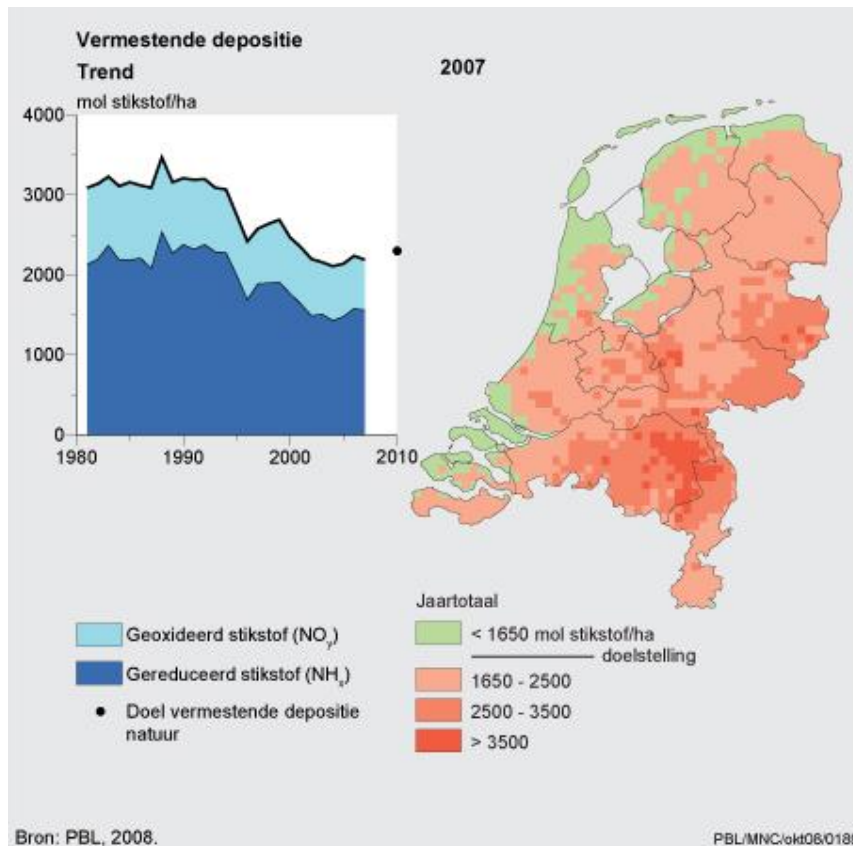
De lichte stijging van met name de ammoniakdepositie in 2005 en 2006 is geheel toe te schrijven aan de meteorologische omstandigheden in die jaren.

Figuur 3.4-: Landelijke trend in de ammoniakconcentratie (bron: www.mnp.nl)

In Midden-Drenthe is de concentratie van stikstofoxiden in de lucht in de orde van 11-13 microgram/ m^3 , alleen lokaal (nabij de snelweg A28) kan deze iets hoger zijn (ca 15-17 microgram/ m^3).

Stikstofdepositie, landelijk

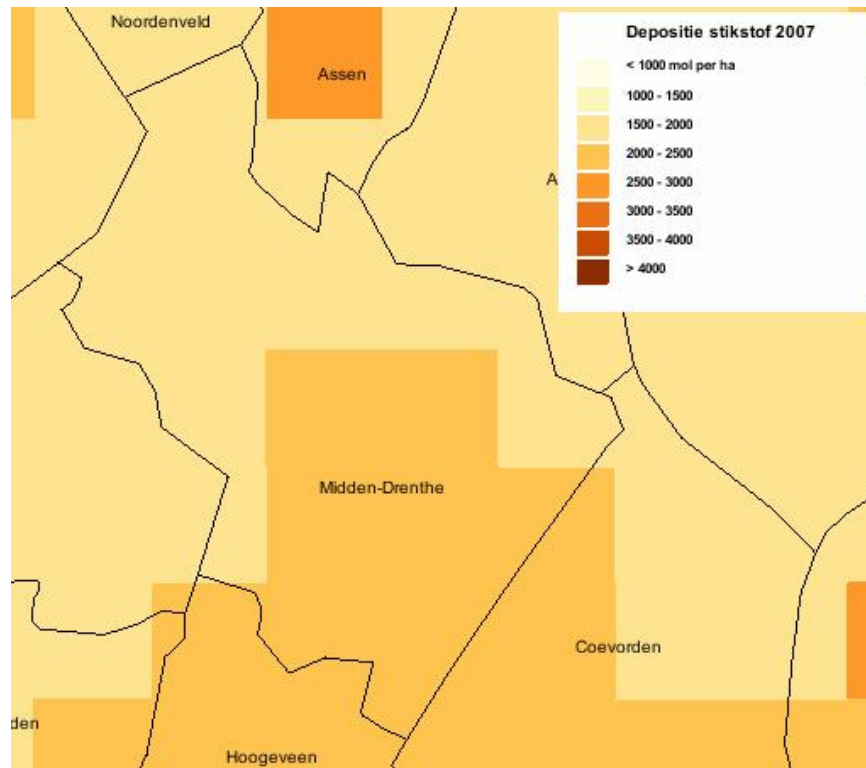
Figuur 3.5: Landelijke trend in de stikstofdepositie (bron: www.mnp.nl)

De landelijk gemiddelde stikstofdepositie, ook wel vermistende depositie genoemd, lag tot halverwege de jaren 1990 vrij constant rond de 3.100 mol stikstof (N) per hectare. Vanaf 1994 daalde de stikstofdepositie geleidelijk naar 2.200 mol per hectare in 2002 (figuur 3.5). Vanaf 2002 is de depositie redelijk stabiel rond 2200 mol per hectare per jaar. De kleine variaties ontstaan vooral door weersomstandigheden. De doelstelling voor 2010 van 1.650 mol per hectare is vooralsnog niet dichterbij gekomen.

Er zijn grote regionale verschillen in de depositie van stikstof. In de Peel, de Gelderse Vallei en delen van de Achterhoek en Twente is de stikstofdepositie veel hoger dan in een 'natuurlijke' situatie verwacht mag worden. In deze gebieden is er een hoge bijdrage van ammoniak (NH_3) aan de stikstofdepositie, afkomstig van de intensieve veehouderij. Ammoniak wordt op geringe hoogte uitgeworpen en heeft een hoge depositiesnelheid. Deze combinatie zorgt ervoor dat veel ammoniak dicht bij de bron neerkomt.

Stikstofdepositie in Midden-Drenthe en omgeving; vergelijking met kritische depositiewaarden

Op figuur 3.6 is de depositie van stikstof in Midden-Drenthe en omgeving in 2007 weergegeven. Dit is een uitsnede van de Grootschalige Concentratiekaart Nederland (website MNP; GCN mapservice).

Figuur 3.6: Depositie van stikstof (totaal) in Midden-Drenthe en omgeving

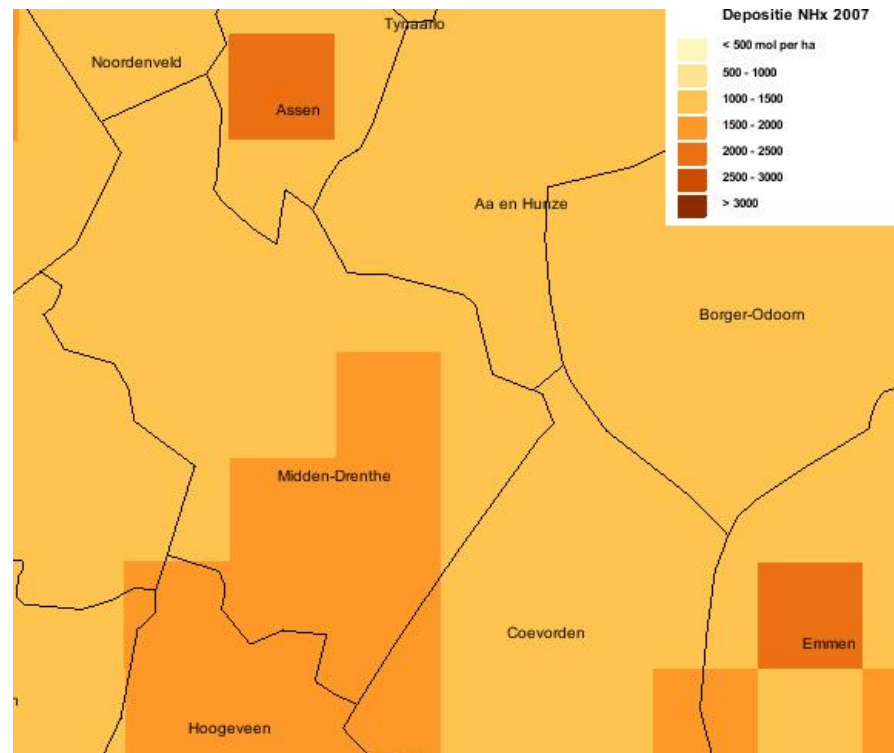
'Achter' deze kaart zijn waarden per gridcel van 5x5 km opgenomen. Op grond hiervan is een vergelijking mogelijk van de kritische depositiewaarden van de Natura 2000-gebieden met de actuele belasting. Deze is opgenomen in tabel 3.2. Uit deze tabel blijkt dat alle Natura 2000 -gebieden in het studiegebied stikstofdepositieoverbelast zijn.

Tabel 3.2: Vergelijking kritische stikstof depositiewaarden Natura 2000-gebieden met depositie 2007

gebied	krit. dep. waarde kgN/ha per jaar	krit. dep. waarde mol N/ha per jaar	meest gevoelige habitattypen	depositie stikstof (totaal) in 2007 (mol/ha per jaar)
Drentsche Aa-gebied	5	400	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	ca. 1800
Drents-Friese Wold	5	400	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	ca. 1800
Dwingelderveld	5	400	Actieve hoogvenen (heideveentjes), Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap), Herstellende hoogvenen	ca. 1900 - 2000
Elperstroomgebied	11,6	830	Heischrale graslanden	ca. 2000-2100
Fochteloërveen	5	400	Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap), Herstellende hoogvenen	ca. 1800
Mantingerbos	15	1100	Oude eikenbossen	ca. 2300
Mantingerzand	5,8	410	Zure vennen	ca. 2300
Witterveld	5	400	Actieve hoogvenen (heideveentjes), Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap), Herstellende hoogvenen	ca. 1800

Ook in andere gebieden die deel uitmaken van de EHS komen natuurdoeltypen voor die gevoelig zijn voor de depositie van stikstof. De provincie heeft in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij gebieden aangewezen, die zeer kwetsbare voor ammoniakdepositie. In deze gebieden en in een zone van 250m om deze gebieden gelden beperkingen voor de ontwikkeling van de veehouderij. Hiervoor wordt verwezen naar de figuur in paragraaf 2.3.3 van dit plan-MER.

In figuur 3.7 is de depositie van ammoniak in beeld gebracht. Deze figuur illustreert dat de bijdrage van ammoniak aan de belasting met totaal stikstof verhoudingsgewijs hoog is. Evenals voor totaalstikstof geldt, zijn de hoogste waarden te vinden in zuidelijkste deel: 1630 - 1790 mol/ha/j (achterliggende waarden in de kaart, voor gridcellen 5*5 km), dit is ruim 70% van de totale stikstofbelasting. De ammoniak is grotendeels afkomstig van de landbouw.

Figuur 3.7: Depositie van ammoniak in Midden-Drenthe en omgeving

Uit de informatie in het rapport 'Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom Natura 2000-gebieden in de provincie Drenthe' (Gies T.J.A. et al., juni 2009, Alterra) blijkt dat van de totale stikstofdepositie in Drenthe 26% afkomstig is van de landbouw binnen de provincie. De overige 74% is veroorzaakt door stikstofoxiden van binnen en buiten de provincie en ammoniak van buiten de provincie. Omgekeerd levert Drenthe uiteraard ook een bijdrage aan de stikstofdepositie elders.

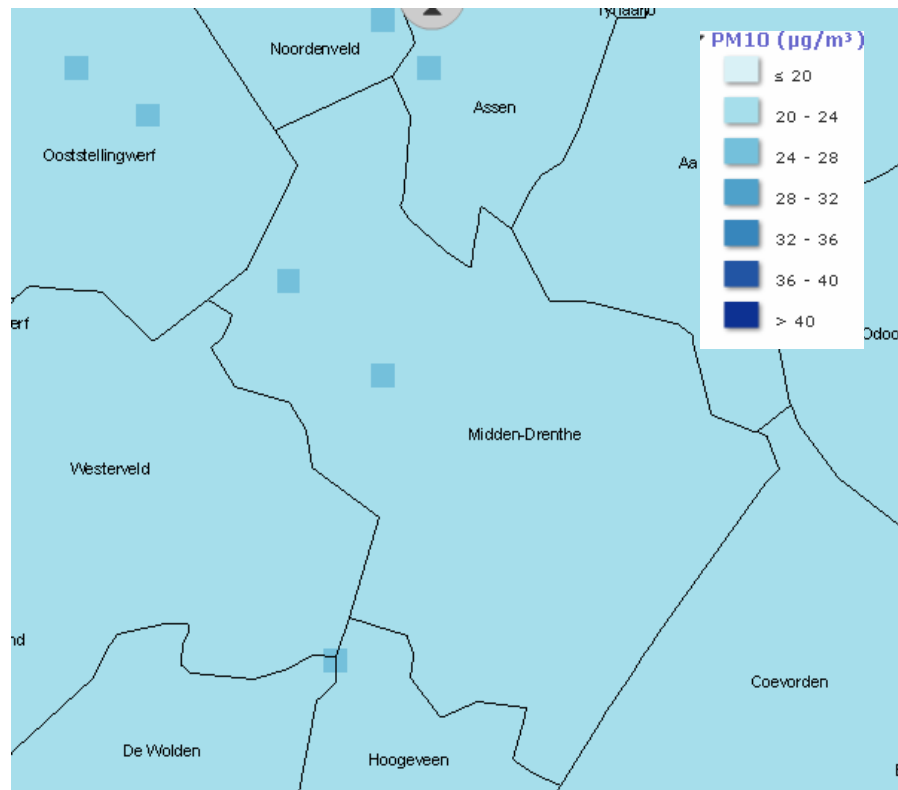
Autonome ontwikkeling

Er wordt een lichte verbetering van de huidige situatie verwacht. Dit door een (licht) dalende landelijk trend voor de concentratie ammoniakstikstof. Het besluit Huisvesting voor de veehouderij draagt hier aan bij. Deze trend zal ook enige invloed hebben op de concentratie ammoniak in het buitengebied van de gemeente Midden-Drenthe.

De concentratie van stikstofoxiden in de lucht zal ten gevolge van het landelijk beleid naar verwachting iets dalen, de verwachte concentratie in 2020 ligt in de orde van ca. 10 microgram/m³ (bron: Grootschalige Concentratiekaart Nederland).

3.5.2 Concentratie fijn stof in de lucht

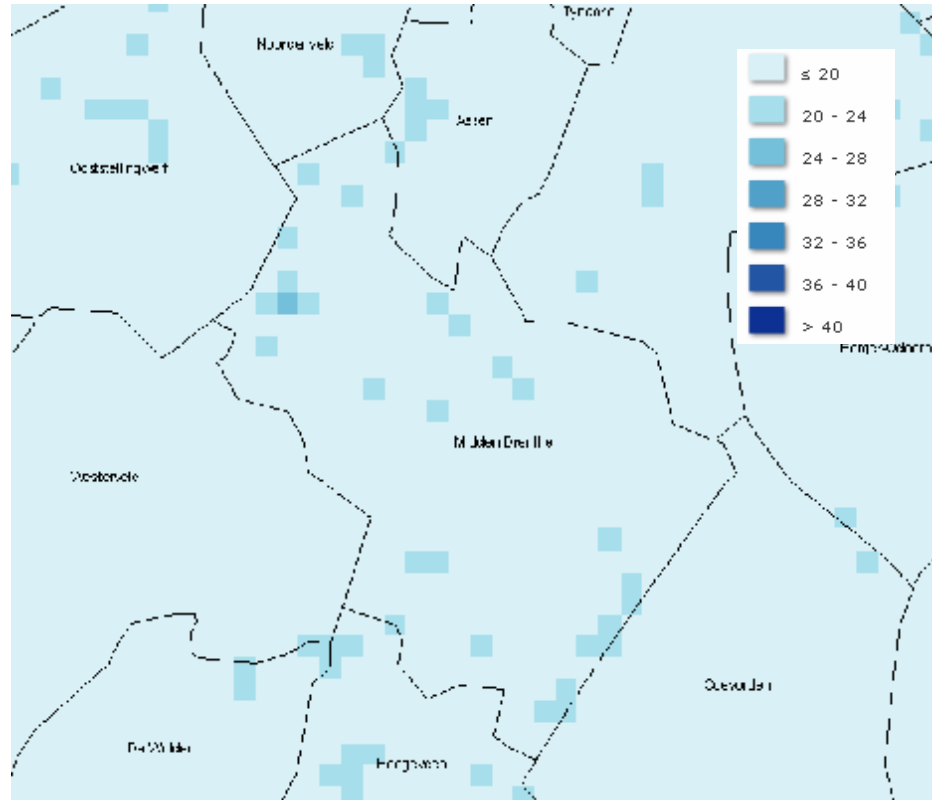
De concentratie fijn stof in de lucht bedraagt in de gemeente Midden-Drenthe ca 23-25 microgram/m³ (zie ook figuur 3.8). De concentratie ligt daarmee aanmerkelijk beneden de geldende grenswaarden.

Figuur 3.8: Concentratie fijn stof in de lucht in het jaar 2008 in Midden-Drenthe (bron: Grootschalige Concentratiekaart Nederland)

Autonome ontwikkeling

Verwacht wordt dat de concentratie fijn stof door het landelijke beleid in de toekomst iets zal dalen. In een dunbevolkt gebied met relatief weinig hoofdverkeerswegen en specifieke bronnen, zal deze daling echter vrij gering zijn. Naar verwachting is de concentratie in Midden-Drenthe in 2020 bijna overal 20 microgram/m³ of lager (figuur 3.9).

Figuur 3.9: Concentratie fijn stof inde lucht in het jaar 2020 in Midden-Drenthe (bron: Grootschalige Concentratiekaart Nederland)

3.6 Geluid

Een aantal natuur- en bosgebieden is aangewezen als stiltegebied. Voor de ligging van deze gebieden wordt verwezen naar figuur B.3 in bijlage 2. Binnen deze gebieden gelden restricties voor geluidveroorzakende activiteiten.

Bestaande geluidszoneringen (het TT-circuit, de bedrijventerreinen De Zuidmaten, Essent en Tweesporenland) zijn in het ontwerp bestemmingsplan overgenomen. Ook geluidszoneringen buiten het plangebied zijn hiermee meegenomen. Langs de spoorlijn geldt op grond van wettelijk voorschrift een geluidszone van 500 m. Geluidgevoelige objecten mogen binnen deze zone alleen worden gerealiseerd als er geen te hoge geluidsbelasting op deze objecten zal optreden.

In het landelijk gebied kan voor de toetsing van ontwikkelingen het algemeen worden uitgegaan van de voorkeursgrenswaarde van 48 dB(A) (L_{den}), voor bedrijfswoningen (waaronder agrarische bedrijven) geldt een voorkeursgrenswaarde die 5 dB(A) hoger ligt. In het voorontwerp bestemmingsplan zit de mogelijkheid om bedrijfswoningen (boerderijen) om te vormen ten behoeve van de functie wonen. Zoals hiervoor is aangegeven, stellen wet- en regelgeving strengere normen aan de functie dan aan bedrijfswoningen. De omvorming zou er daardoor toe kunnen leiden dat woningen (voormalige boerderijen) een te hoge geluidbelasting ondervinden van (agrarische) bedrijven in de directe omgeving. In de toekomst zouden dan op bepaalde plaatsen de woonfunctie en de agrarische functie kunnen conflicteren. Bij wijziging van de bestemming zal dit een punt van aandacht zijn.

3.7 Externe veiligheid

In de toelichting bij het bestemmingsplan is opgenomen dat buiten de bebouwde kom alleen twee tankstations met LPG langs de A28 als risicovolle inrichtingen worden aangemerkt. Verder liggen er binnen het plangebied plaatselijk risicocontouren van het plaatsgebonden risico of het groepsrisico van enkele NAM-locaties en enkele buisleidingen. Voorzover dat het geval is, komen in deze contouren geen kwetsbare objecten (bijvoorbeeld woningen) voor.

4 Ontwikkelingen in het ontwerp bestemmingsplan en afbakening van het plan-MER

4.1 Inleiding

In het ontwerp bestemmingsplan worden bestaande functies vastgelegd en ontwikkelingsmogelijkheden geregeld. Ontwikkelingsruimte wordt met name geboden voor de functies landbouw en natuur. De ontwikkeling van nieuwe natuur (EHS) is reeds vaststaand beleid, in het ontwerp bestemmingsplan krijgt dit zijn beslag op gemeentelijk niveau. Voor de functie landbouw wordt ingespeeld op de landelijke trend van deze functie. De ontwikkelingsruimte kan invloed hebben op bijvoorbeeld landschap. In het ontwerp bestemmingsplan wordt onder andere voor deze laatste functie de bescherming planologisch geregeld.

Bij het opstellen van het bestemmingsplan is uitgegaan van een aantal gebiedscategorieën. Deze zijn opgenomen in een stelsel van bestemmingen. De gebiedscategorieën en bestemmingen zijn opgenomen in tabel 4.1.

Tabel 4.1: Gebiedscategorieën versus de bestemmingen

Gebiedscategorie	Bestemming(en)
Essen en oude veldontginningen	
Essen	De essen hebben de bestemming "Agrarische met waarden 2 - oude veldontginningen" en hebben daarnaast de bestemming "Waarde - Archeologie 1, 2 & 3". Verder zijn ze aangeduid als gebieden met cultuurhistorische waarde. Door deze dubbelbestemming en aanduiding genieten ze speciale bescherming.
Oude veldontginningen (kampontginningen)	Agrarische met waarden 2 - oude veldontginningen
Beekdalen	
Beekdalen I	Agrarisch met waarden 3 - beekdal met oorspronkelijke structuur
Beekdalen II	Agrarische met waarden 4 - beekdal waarin herverkaveling plaatsgevonden heeft
Jonge veld- en veenontginningen *)	Agrarisch met waarden 1 - jonge veldontginningen
Bossen en Velden	Natuur

*) : De landschappelijke verschillen tussen deze twee categorieën komen tot uiting in de Visie in het Landschapsbeleidsplan. Bij de beoordeling van concrete ontwikkelingen (bijvoorbeeld bij vergunningaanvragen) worden deze visie en de uitwerking in het (op te stellen) Beeldkwaliteitsplan als uitgangspunt genomen.

Op basis van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en de voorschriften uit Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP) zijn de gebiedscategorieën in het ontwerpbestemmingplan onder de verplichte bestemmingen 'Agrarisch met waarden' en 'Natuur' ondergebracht. Daarnaast worden door middel van aanvullende bestemmingen en aanduidingen specifieke waarden beschermd, waaronder de essen.

De bestaande bossen, met uitzondering van boomteelt met een tijdelijk karakter, krijgen de bestemming 'Natuur'. Ook bestaande natuurgebieden en toekomstige natuurgebieden ('nieuwe natuur') die reeds in handen zijn van natuurbeschermingsorganisaties krijgen deze bestemming.

De basis voor de toekenning van deze bestemmingen wordt gevormd door de vigerende bestemmingsplannen Buitengebied van de gemeente en de zone-indeling zoals opgenomen in het Provinciaal Omgevingsplan (POP II, Provincie Drenthe). Bij het opstellen van de provinciale zone-indeling (en daarmee de bovenstaande gebiedscategorieën) zijn landschappelijke waarden leidend geweest. Ook voor de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het plan vormt het landschap de leidraad. Hiermee wordt aangesloten bij het provinciaal beleid zoals vastgelegd in het POP II.

Naast de functies landbouw, wonen, landschap en natuur worden er in het ontwerp bestemmingsplan een aantal kleinere ontwikkelingen mogelijk gemaakt, zoals bijvoorbeeld het omvormen van vrijkomende agrarische gebouwen naar een woonfunctie en de uitbreiding van bestaande (verblijfs)recreatieve bedrijven die daartoe een verzoek hebben ingediend.

De 'Nota van uitgangspunten' geeft de gewenste ontwikkelingsruimte aan (zie paragraaf 2.4.1). Deze nota is vertaald in de toelichting en de voorschriften van het Ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe. Ten opzichte van het voorontwerp bestemmingsplan is een aantal aanpassingen doorgevoerd, op basis van de inspraak en overleg, en voortschrijdend inzicht. Wat dit laatste betreft is met name het Landschapsadvies van 'Stek en Streek' van november 2008 van belang geweest (zie paragraaf 2.4.5). In het tekstkader op de volgende pagina's wordt beknopt ingegaan op deze aanpassingen. Daarnaast is er een juridische 'vertaalslag' nodig geweest voor de aansluiting op de nieuwe Wet ruimtelijke ordening.

Aanpassingen ontwerp bestemmingsplan ten opzichte van het voorontwerpbestemmingsplan

Aanpassing van de verbeelding (plankaart):

- De grens van de bestemmingen (gebiedscategorieën) worden aangepast op basis van het Landschapsadvies. Op een aantal punten is een nadere afweging gemaakt.
- Twee agrarische bouwpercelen zijn herbegrensd in beekdalen II, in plaats van beekdalen I. Hiermee wordt beter aangesloten bij de huidige situatie.
- De essen worden nauwkeuriger begrensd, er worden landschapsmaatregelen ter bescherming en versterking van de essen gedefinieerd. Voor de essen gelden ook de voorschriften voor archeologisch en cultuurhistorisch waardevol gebied.
- Wat betreft de begrenzing van nieuwe natuur (begrensd natuur in het provinciale Integrale Gebiedsplan) en andere waardevolle gebieden in het Gebiedsplan, zoals de waardevolle graslanden, wordt uitgegaan van de kaart concretisering EHS (provincie, december 2008)
- De begrenzing van de Speciale Beschermingszone (Natura 2000-gebied) Elperstroom wordt aangepast aan het ontwerp aanwijzingsbesluit. Het gebied heeft een grotere oppervlakte dan in het voorontwerp bestemmingsplan is aangegeven.

Aanpassing aan de landelijke Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen en de nieuwe Wet ruimtelijke ordening

- De systematiek van de gebiedsbestemmingen wordt aangepast: de gebiedsbestemmingen worden gebiedscategorieën binnen o.a. de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden' en 'Natuur'. 'Bos' is ondergebracht in de bestemming 'Natuur'

Aanpassing wat betreft landschappelijke toets

- Het Landschapsbeleidsplan van Midden-Drenthe en de daarin opgenomen kaart Visie geeft in hoofdlijnen de visie op het landschap en het te hanteren toetsingskader voor duurzaam behoud en ontwikkeling van het landschap. In aanvulling daarop zal een beeldkwaliteitsplan worden opgesteld. Dit is bedoeld om eventuele 'resteffecten' binnen het kader van de landschapsvisie zoveel mogelijk te voorkomen of verzachten. Verder is de gemeentelijke Welstandsnota van belang. Deze wordt in 2009 geactualiseerd.

Overige relevante aanpassingen (regels)

- In het bestemmingsplan wordt een algemene afstemmingsbepaling opgenomen die er in voorziet dat , gelet op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden, significant negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van de gebieden worden voorkomen. De afstemmingsbepaling is van toepassing op ontwikkelingen die in principe niet strijdig zijn met de doelen waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, maar waarvoor wel een toetsing per individueel geval noodzakelijk kan zijn. Ontwikkelingen met een mogelijk effect op Natura 2000-gebied worden ondergebracht in een wijzigingsbevoegdheid en zijn niet bij recht mogelijk;
- De gemeente heeft de verschillende vormen van paardenhouderij beter gedefinieerd, met onderscheid tussen zelfstandige activiteiten die overeenkomen met of aanverwant zijn aan het agrarische bedrijf en maneges als toeristisch-recreatief bedrijf dat door zijn verkeerseffecten en veelzijdige activiteiten een zorgvuldige ruimtelijke inpassing vraagt. Dit kan gevolgen hebben voor de ontwikkelingsmogelijkheden in een bepaalde bestemming en leiden tot gebiedsafhankelijke verschillen in de voorschriften
- Agrarische bouwpercelen worden concreet begrensd in de vorm van bouwblokken van 1 of 1,5 ha (afhankelijk van ligging in POP-zone I of II -de landbouwontwikkelingsgebieden- dan wel de zones III- en IV -de verwevingsgebieden), met in de landbouwontwikkelingsgebieden mogelijkheid voor ontheffing voor een oppervlakte tot 2 ha (conform voorontwerp), in de overige gebieden is deze mogelijkheid begrensd tot 1,5 ha. Bij de concrete uitvoering van het bestemmingsplan wordt via een landschapstoets per gebiedscategorie maatwerk geleverd.
- Met uitzondering van de beekdalen met een oorspronkelijk karakter en de waardevolle open gebieden is houtteelt tot 2 ha door middel van een aanlegvergunning mogelijk.

Afbakening plan-MER

Verschillende activiteiten die uit de ontwikkelingsruimte in het ontwerp bestemmingsplan kunnen voortvloeien, worden genoemd in het Besluit milieueffectrapportage 1994. Dit in verband met de m.e.r.(beoordelings-) plicht van verschillende activiteiten. Dit wordt in dit hoofdstuk kort aangegeven. Wettelijk gezien vormen deze activiteiten en de kans op effecten op de Natura 2000-gebieden de redenen waarom het plan-MER nodig is. De voorgestelde afbakening van het plan-MER beperkt zich echter niet tot deze activiteiten. Omdat effecten (bijvoorbeeld op het landschap of het woon- en leefmilieu) elkaar zouden kunnen beïnvloeden, is een bredere benadering gewenst geacht. Mede om deze reden is in het plan-MER ook een globale milieubeoordeling (op beleidsniveau) van het ontwerp bestemmingsplan als geheel uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal of de voorgenomen ruimte voor ontwikkelingen in lijn is met het bestaande milieubeleid (inclusief landschap en natuur) voor het plangebied, ofwel dit beleid versterkt dan wel ermee conflicteert.

De volgende paragrafen geven per functie een beschrijving van de wijze waarop deze wordt geregeld in het voorgenomen bestemmingsplan. Op grond daarvan wordt per functie ingegaan op de vraag, welke onderwerpen aandacht verdienen in het plan-MER.

De benadering van deze vraagstelling is integraal, afgestemd op de aard van het bestemmingsplan en toegespitst op het belang voor de besluitvorming over het voorgenomen bestemmingsplan en de inspraak.

Het navolgende geeft een volledige beschrijving van de afbakening (reikwijdte en detailniveau) van het plan-MER en de onderbouwing daarvan. Inhoudelijk is het onderstaande grotendeels ontleend aan de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De tekst is geactualiseerd op grond van nieuwe informatie en veranderingen in de regeling in het ontwerp bestemmingsplan ten opzichte van het voorontwerp. Daarnaast zijn de antwoorden op de ontvangen reacties (zie bijlage 1) in acht genomen.

4.2 Agrarische bedrijvigheid

4.2.1 Ontwikkeling

Van oudsher kent de gemeente Midden-Drenthe een sterk agrarisch karakter. De agrarische sector is een belangrijke economische pijler van de gemeente. Ongeveer 75% van de totale oppervlakte van de gemeente is landbouwgrond.

Tabel 4.2: Aantallen bedrijven naar bedrijfstak. Bron: Centraal Bureau voor de statistiek, Den Haag/Heerlen 2-12-2008

	Regio's	Midden-Drenthe		
Onderwerpen	Perioden	2006	2007	2008
Aantal landbouwbedrijven, totaal	Aantal	574	551	550
Akkerbouw		443	433	427
Tuinbouw open grond		57	58	52
Tuinbouw onder glas		7	8	5
Paddenstoelenteelt		-	-	-
Graasdieren en Grasland		395	380	386
Hokdieren		75	72	66
Hokcapaciteit		23	26	19
Vleeskalveren		34	29	25
Vleesvarkens 20 kg en meer		44	41	38
Kippen				

In bovenstaande tabel staan bedrijven dubbel geteld aangezien bedrijven werkzaam kunnen zijn binnen meerdere bedrijfstakken. Tabel 4.3 geeft informatie over de aantallen bedrijven in de periode tot 2005.

Tabel 4.3: Aantallen en grootte landbouwbedrijven in Midden-Drenthe tot 2005. Bron; CBS, 2008

Bedrijfstype	Aantal bedrijven			Percentage bedrijven			Gemiddeld NGE per bedrijf		
	2000	2004	2005	2000	2004	2005	2000	2004	2005
Akkerbouw	198	165	167	30%	28%	29%	59,6	57,4	53,3
Tuinbouw	39	32	35	6%	5%	6%	236,7	437,1	411,7
Graasdieren	321	295	285	48%	50%	49%	73,0	95,9	74,7
Hokdieren	42	33	36	6%	6%	6%	105,9	92,6	108,7
Combinatie	71	63	59	10%	11%	10%	99,5	92,6	89,8
Totaal	671	588	582	100%	100%	100%	83,4	95,1	92,5

Bedrijfs grootte

De gemiddelde bedrijfs grootte van een agrarisch bedrijf in de gemeente Midden-Drenthe is ongeveer 37,5 ha. Gemiddeld is een akkerbouwbedrijf circa 46 ha, een graasdierbedrijf is ongeveer 16 ha. Een tuinbouwbedrijf is gemiddeld 15,5 ha.

In de gemeente Midden-Drenthe uiten ontwikkelingen en tendensen in de landbouw zich met name in schaalvergroting en extensivering. Deze trends zullen naar verwachting in de toekomst verder doorzetten.

De landbouw speelt in op de geschetste ontwikkelingen door schaalvergroting, verdieping, verbreding of een combinatie hiervan. Daarnaast zijn samenwerking én kennisvermeerdering - en overdracht van belang (ontwerp bestemmingsplan buitengebied, gemeente Midden-Drenthe).

Een van de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende jaren is de doorgaande daling van het aantal landbouwbedrijven als gevolg van schaalvergroting en extensivering. De verwachting is dat het aantal landbouwbedrijven in de gemeente Midden-Drenthe over 15 jaar nagenoeg zal zijn gehalveerd. Dit betekent dat er in 2015 nog circa 300 landbouwbedrijven in Midden-Drenthe zullen zijn. Het landbouwareaal zal in dezelfde periode echter maar met zo'n 5% afnemen. Belangrijkste oorzaak hiervoor is de beperkte omvang van ruimteclaims vanuit woningbouw, infrastructuur en natuur (ontwerp bestemmingsplan buitengebied, gemeente Midden-Drenthe).

Akkerbouw en melkveehouderij

Zowel de akkerbouw als de melkveehouderij ondervinden de gevolgen van het Europese beleid. Beide staan economisch zwaar onder druk door minder Europese marktbescherming en meer wereldmarktprijzen. De Europese ontwikkelingen zijn van groot belang voor de landbouw in Midden-Drenthe, maar zijn echter moeilijk voorspelbaar. Er wordt daarom binnen deze sector gezocht naar teelten met een hogere economische opbrengst per ha en een grotere variatie in teelten om de economische risico's beter te spreiden. Daarnaast wordt vaak een alternatief of aanvullend inkomen gezocht in de intensieve veehouderij of de vollegrondstuinbouw.

Intensieve veehouderij

Rijksbeleid is gericht op het concentreren van intensieve veehouderij in zogenaamde 'perspectievolle gebieden', zijnde de landbouwontwikkelingsgebieden zoals opgenomen in de Reconstructiewet. Deze gebieden liggen echter niet in de provincie Drenthe. Ook het provinciaal beleid maakt vestiging van nieuwe intensieve bedrijven niet mogelijk. Voor de uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen in zone I en II wordt in het POP II ruimte geboden, voorzover dit verenigbaar is met de milieuwetgeving. De maximale omvang van een agrarische bouwperceel is 1,5 ha.

Er wordt in het ontwerp bestemmingsplan onderscheid gemaakt tussen twee typen intensieve bedrijven: bedrijven met een intensieve hoofdtak en bedrijven met een intensieve neventak. Deze twee typen zijn echter allebei te beschouwen als intensief bedrijf. De bedrijven met een intensieve neventak zijn voornamelijk grondgebonden bedrijven.

In de huidige situatie bevinden zich in het buitengebied van de gemeente Midden-Drenthe 53 bedrijven met een intensieve hoofdtak en 34 grondgebonden bedrijven met een intensieve neventak. In tabel 4.4 is het aantal per gebiedscategorie weergegeven.

Tabel 4.4: Aantal intensieve veehouderijen per gebiedscategorie

gebiedscategorie	intensieve hoofdtak	intensieve neventak
beekdalen II	4	2
jonge veld- en veenontginningen	40	26
oude veldontginningen	9	6

Intensieve teelten

Naar verwachting zullen de intensievere teelten in de gemeente (vollegroonds-groenteteelt, onderstamteelt, fruitbomenteelt) de komende jaren verder toenemen: indien schaalvergroting door het gebrek aan grond niet mogelijk is, is intensiveren het alternatief. Het tempo waarin deze teelten zich ontwikkelen is onder meer afhankelijk van het tempo waarin de benodigde mechanisatie zich ontwikkelt: deze wordt steeds aangepast aan de productieomstandigheden, onder meer aan het type grond (meer zwaardere gronden).

Daarnaast maken agrariërs hun gronden geschikt voor dergelijke teelten middels diepploegen. Hierdoor zullen dergelijke teelten meer verspreid door de gemeente voor gaan komen. De bollenteelt neemt binnen het plangebied niet meer toe.

Boomteelt en houtteelt

Boomteelt en houtteelt komen momenteel op beperkte schaal voor in het plangebied. De boomkwekerijen hebben in toenemende mate behoefte aan tunnelkassen. In het onderhavig plan wordt ingespeeld op de toenemende behoefte aan tunnelkassen door in de jonge veld- en veenontginningen en in de oude ontginningen ruimte te bieden voor tunnelkassen binnen en buiten het bouwperceel. In de beekdalen zijn tunnelkassen zowel binnen als buiten het bouwperceel uitgesloten.

4.2.2 Voorgenomen bestemmingen

Bij de bestemmingsaanduidingen die betrekking hebben op de inrichting van het gebied voor de landbouw, kan onderscheid gemaakt worden in de bestemming van de landbouwkavels en van de bouwblokken, de locatie van de gebouwen en het erf.

In het voorgenomen bestemmingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Landbouwontwikkelingsgebieden;
- Verwevingsgebieden.

Deze tweedeling in het ontwerp bestemmingsplan is gemaakt om aansluiting te zoeken bij de bestaande landschappelijke kenmerken van het plangebied. Door middel van deze systematiek wordt aangegeven waar de functie landbouw meer ruimte voor ontwikkeling krijgt. Hiermee wordt aansluiting gezocht bij de zonering die is opgenomen in het Provinciaal omgevingsplan van de provincie Drenthe. Voor een uitgebreide beschrijving van deze gebieden wordt verwezen naar de 'Toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan buitengebied, gemeente Midden-Drenthe'.

Landbouwontwikkelingsgebieden

Het betreffen de grootschalige, open gebieden binnen het plangebied. De gebieden lenen zich goed voor grootschalige ontwikkelingen in de landbouw. De landbouwontwikkelingsgebieden liggen in de gebiedscategorieën 'Jonge veldontginningen', 'Veenontginningen' en 'Beekdalen II'.

Verwevingsgebieden

Dit zijn de meer kleinschalige en besloten landschappen in het plangebied. Deze gebieden lenen zich minder voor grootschalige agrarische ontwikkelingen. Het betreft de gebiedscategorieën 'Oude veldontginningen', 'Essen' en 'Beekdalen I'. Om extra bescherming te kunnen bieden aan de essen, worden deze in het ontwerp bestemmingsplan tevens opgenomen in de bestemmingen Waarde- Archeologie 1, 2 & 3. Dit is een aanvulling ten opzichte van het voorontwerp van het bestemmingsplan. Het belang van het agrarisch gebruik is in deze gebieden gelijk gesteld aan de natuurlijke en landschappelijke waarden die in deze gebieden worden aangetroffen.

Bestemming landbouwkavels in relatie tot andere bestemmingen

Voor het agrarisch gebied buiten de bouwblokken heeft de bestemmingsregeling met name betrekking op de combinatie met de nevenbestemmingen in verband met natuurwaarden en landschappelijke waarden, en de omvorming van landbouwgebied naar natuur. De bescherming van deze waarden is geregeld door het formuleren van de hierboven beschreven landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden en door in het ontwerp bestemmingsplan de bescherming van bepaalde waarden te regelen via aanlegvergunningen. Verder worden in het nieuwe bestemmingsplan verschillende waarden planologisch beschermd. Dit zijn:

- waardevol grasland;
- monumentale bomen;
- archeologisch waardevol gebied;
- verwachtingsgebied archeologische waarden (hoog en middelhoge verwachting) volgens de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart);
- molenbeschermingszone;
- grondwaterbeschermingsgebieden.

De waarden van de kerngebieden van de EHS (inclusief de Natura 2000-gebieden) worden mede beschermd door de hydrologische beschermingszones in en rond deze gebieden.

Mogelijkheden voor omvorming naar tuinbouw en (boom-)kwekerijen

Binnen de gebiedscategorieën Jonge en Oude veldontginningen Veenontginningen en Essen biedt het ontwerp bestemmingsplan onder bepaalde omstandigheden en voorwaarden een wijzigingsbevoegdheid naar tuinbouw- en kwekerijbedrijven (zonder kassen). Kassen zijn alleen toegestaan op het bouwperceel, met een maximum van 1000 m².

De mogelijkheid van een bestemmingswijziging heeft betrekking op de functie van het bouwblok, en is gebonden aan de voorwaarde dat de tuinbouwactiviteiten aansluitend op bestaande opgaande landschapselementen plaatsvinden, zodat de grootschalige openheid niet wordt aangetast. Voor een bestemmingswijziging is een afweging nodig die er onder meer op is gericht om onevenredige afbreuk aan de milieusituatie, de woonsituatie en de verkeersveiligheid te voorkómen. De wijzigingsmogelijkheid zal worden gekoppeld aan criteria ten aanzien van de landschappelijke inpassing, op basis van het Landschapsbeleidsplan. De wijzigingsbevoegdheid geldt niet voor cultuurhistorisch waardevol gebied en voor gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde.

Voor de gebieden buiten de bouwblokken biedt het ontwerp bestemmingsplan in het algemeen dezelfde mogelijkheden voor diverse teeltvormen als de vigerende bestemmingsplannen. In het algemeen gelden er (afgezien van de mogelijkheid van houtteelt) geen nadere regels voor het gebruik van de percelen, met bijvoorbeeld een onderscheid naar grasland, akkerbouw of bepaalde teelten. Hierop gelden de volgende uitzonderingen:

- Er gelden wel beperkende bepalingen voor het scheuren van grasland in waardevolle graslandgebieden;
- ingrepen als diepploegen, mengwoelen en omzetten van gronden in de beekdalgebieden zijn aangemerkt als strijdig gebruik.

Deze voorwaarden zullen in deze gebieden de omvorming naar akkerbouw of vollegrondse (groente)teelten sterk beperken, zo niet onmogelijk maken.

Agrarische bouwbestemmingen

In het voorontwerp bestemmingsplan waren de landbouwkavels door middel van een indicatieve weergave weergegeven (rondje). In het ontwerp bestemmingsplan zijn de bouwbestemmingen concreet begrensd in de vorm van bouwblokken van 1 respectievelijk 1,5 hectare (zie hieronder). Voor de begrenzing wordt uitgegaan van een vierhoek.

Landbouwontwikkelingsgebieden ('Jonge veldontginningen', 'Veenontginningen' en 'Beekdalen II')

In de landbouwontwikkelingsgebieden is bij recht maximaal een bouwvlak van 1,5 hectare toegestaan. Via een ontheffing van de bebouwingsbepalingen in de voorschriften kan bij duurzame bedrijfsontwikkeling een bouwblok van een oppervlakte van 2 hectare worden toegekend.

Verwevingsgebieden ('Oude veldontginningen', 'Essen' en 'Beekdalen I')

In deze gebieden is bij recht maximaal een bouwvlak van 1 hectare mogelijk. Via een ontheffing is een uitbreiding naar 1,5 hectare mogelijk. In deze gebieden wordt de ontwikkeling van de landbouw gelijkwaardig geacht aan landschap en natuur. Om landschappelijke redenen is op de essen binnen het bouwblok van 1 hectare de mogelijkheid van uitbreiding van de bebouwing bij recht beperkt tot maximaal 500 m².

De voorwaarden, voorzover relevant voor het plan-MER, waarbinnen de wijziging voor vergroting van het bouwoppervlak van agrarische bouwbestemmingen kan worden vergroot zijn:

1. Er zicht is op een langdurige vergroting van de productieomvang als gevolg van schaalvergroting of extensivering/verbreding van de bedrijfsactiviteiten en de noodzakelijkheid van de bedrijfsuitbreiding is aangetoond.
2. Er met de vormgeving van het aaneengesloten bouwvlak zoveel mogelijk wordt aangesloten bij het landschappelijk karakteristiek en/of de landschappelijke structuur.
3. Er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.
4. De waterbeheerder is om advies gevraagd in verband met de waterhuishoudkundige situatie en de maximaal te hanteren afvoernorm.

Deze voorwaarden zijn zowel op de landbouwontwikkelings- als de verwevingsgebieden van toepassing.

Het hierboven genoemde derde punt geeft een bepaald afwegingskader aan. De vergroting van de agrarische bouwbestemming wordt afgewogen tegen andere functies en belangrijke waarden in de directe omgeving van het bouwvlak. Een nieuwe aanvraag zal bijvoorbeeld getoetst worden aan het beeldkwaliteitsplan van de gemeente. Dit beeldkwaliteitsplan wordt nog opgesteld en gekoppeld aan het bestemmingsplan Buitengebied.

Het ontwerp bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor nieuwe agrarische bouwblokken (niet ten behoeve van intensieve veehouderijen). Bij een aanvraag voor nieuwvestiging dient in eerste instantie gezocht te worden naar mogelijkheden op eerder vrijgekomen agrarische bouwpercelen. Als een bestaand perceel niet voorhanden is en er daadwerkelijk behoefte is aan een nieuw bouwperceel, dan geldt daarvoor een aantal restricties, zoals dat aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden geen afbreuk mag worden gedaan. Ten behoeve van nieuwe bouwpercelen is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. In de gebiedscategorie 'Beekdalen I' zijn geen nieuw bouwpercelen mogelijk.

Ten opzichte van de vigerende plannen betekent het nieuwe bestemmingsplan buitengebied een vergroting van de ontwikkelingsmogelijkheden op de agrarische bouwbestemmingen. In onderstaand kader is kort een vergelijking opgenomen.

Ontwikkelingsmogelijkheden op agrarische bouwbestemmingen in de vigerende bestemmingsplannen
De vigerende plannen voor het buitengebied bestaan uit drie bestemmingsplannen voor het buitengebied van de 'oude' gemeenten Smilde, Beilen en Westerbork. Deze drie plannen zijn allen vastgesteld door de verschillende gemeenteraden in 1996. In de drie bestemmingsplannen is onderscheid gemaakt in grondgebonden agrarische activiteiten en intensieve veehouderijen. In het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Smilde is bij recht een bouwvlak van 1 hectare toegestaan. Door middel van een wijzigingsbevoegdheid is maximaal een bouwvlak van 1,5 hectare mogelijk. In het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Beilen is bij recht een bouwvlak van 1 hectare toegestaan. In dit plan is echter geen vergroting van het bouwvlak door middel van wijziging mogelijk. In het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Westerbork is eveneens bij recht een bouwvlak van 1 hectare mogelijk. Een wijzigingsbevoegdheid in de voorschriften maakt een maximaal bouwvlak mogelijk van 1,25 hectare. In het nieuwe bestemmingsplan is een groter bouwvlak mogelijk dan in de vigerende plannen: – In de verwevingsgebieden (gebiedscategorieën Oude veldontginningen, Essen en Beekdalen I) is met een ontheffing (onderde daarbij gestelde voorwaarden) een bouwvlak van 1,5 hectare mogelijk. In deze gebieden is landbouwonwikkeling gelijkwaardig geacht aan landschap en natuur. – In de landbouwonwikkelingsgebieden (gebiedscategorieën Jonge veldontginningen, Veenontginningen en Beekdalen II) is in het ontwerp bestemmingsplan bij recht een bouwvlak van 1,5 ha opgenomen en een ontheffingsmogelijkheid (onder daarbij gestelde voorwaarden) tot 2 hectare. Ten opzichte van de oude plannen is dit een substantieel groter agrarisch bouwvlak.

Intensieve veehouderij

Nieuwvestiging van intensieve veehouderijen is in het plangebied niet toegestaan. Er wordt slechts ontwikkelingsruimte geboden voor continuïteit van bestaande bedrijven.

Er wordt onderscheid gemaakt in:

- Intensieve veehouderij als neventak;
- Intensieve veehouderij als hoofdtak.

Ook voor de oppervlakte en begrenzing van bouwblokken voor intensieve veehouderijbedrijven en van grondgebonden bedrijven met een intensieve neventak gelden de regels die in het voorgaande zijn beschreven. Voor intensieve veehouderij als neventak, en als hoofdtak in de gebiedscategorieën oude veldontginningen en essen, is echter de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen binnen het bouwblok aan bepaalde grenzen gebonden. Hieronder wordt dit uiteengezet.

In de gebiedscategorie Beekdalen I liggen geen intensieve veehouderijbedrijven of bedrijven met intensieve veehouderij als neventak.

Neventak

In de onderstaande tabel is aangegeven wat de regeling is aangaande de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen binnen het bouwblok.

Tabel 4.5: uitbreidingsmogelijkheden van intensieve neventak, bij grondgebonden veehouderijbedrijven met intensieve veehouderij als neventak

gebied	oppervlakte bouwblok	gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen voor de neventak		
		bij recht	bij ontheffing	bij wijziging
jonge veldontginningen, veenontginningen, beekdalen II	bij recht: 1,5 ha bij ontheffing: 2,0 ha	max. 2.000 m ² of (indien dat meer is) bestaande oppervlakte	max. 3.000 m ²	max. 5.300 m ²
Oude veldontginningen en essen	bij recht: 1,0 ha bij ontheffing: 1,5 ha	bestaande oppervlakte	uitbreiding met max. 25%	n.v.t.

Vier bedrijven liggen binnen de beschermingszone die in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij geldt rondom sterk verzuringsgevoelige gebieden die deel uitmaken van de EHS. In het ontwerp bestemmingsplan geldt voor deze bedrijven dezelfde regeling als voor andere bedrijven met intensieve neventak. Bij het beoordelen of een ontheffing of vrijstelling mogelijk is, kan deze ligging wel een rol spelen, omdat deze mogelijkheden moeten worden afgewogen tegen (onder meer) de milieusituatie.

In alle gevallen geldt voor uitbreiding als voorwaarde, dat er maatregelen moeten worden genomen zodat de ammoniakdepositie in Natura 2000-gebieden niet significant zal toenemen. Voor ontheffing of vrijstelling geldt - naast een beoordeling inzake onder meer het landschap, de woonsituatie en de milieusituatie - als voorwaarde dat de uitbreiding nodig is ten behoeve van dierenwelzijn en/of voor het realiseren of behouden van een volwaardige intensieve neventak.

Hoofdtak

Voor bedrijven in de gebiedscategorieën Jonge veldontginningen, Veenontginningen en Beekdalen II is uitbreiding mogelijk binnen de bouwblokken, zoals beschreven in het voorgaande (dus een bouwblok van 1,5 ha bij recht en van 2,0 ha bij ontheffing). Voor bedrijven in de Oude veldontginningen en de essen gelden grenzen voor de maximale oppervlakte van de gezamenlijke bedrijfsgebouwen binnen het bouwblok. De uitbreiding van de bestaande oppervlakte van de bedrijfsgebouwen dient hier dus altijd getoetst te worden aan landschappelijke en natuurlijke waarden. De uitbreidingsmogelijkheden zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 4.6: uitbreidingsmogelijkheden van intensieve veehouderijbedrijven (intensieve hoofdtak)

gebied	oppervlakte bouwblok	gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen		
		bij recht	bij ontheffing	bij wijziging
jonge veldontginningen, veenontginningen, beekdalen II	bij recht: 1,5 ha bij ontheffing: 2,0 ha	niet nader begrensd	niet nader begrensd	n.v.t.
oude veldontginningen en essen	bij recht: 1,0 ha bij ontheffing: 1,5 ha	bestaande oppervlakte	uitbreiding met max. 25%	n.v.t.

In totaal gaat het om 53 bestaande bedrijven. Hiervan liggen er 9 in de oude veldontginningen en op de essen. Drie bedrijven liggen binnen de (toekomstige) Ecologische hoofdstructuur (zie tabel 4.7).

Tabel 4.7: intensieve veehouderijbedrijven in de EHS

Adres	Type bedrijf	Gebiedscategorie	POP-zone
De Marsen2, Drijber	intensief bedrijf, varkens	Jonge veld- en veenontginningen, Bouwperceel max. 1 hectare (zie tabel 4, hierboven)	III
Hoogeveenseweg 23, Bruntinge	intensief bedrijf, varkens	Beekdalen II	I
Verlengde Middenraai 7, Nieuw-Balinge	intensief bedrijf, varkens	Jonge veld- en veenontginningsgebieden	

Een deel van de EHS gebieden is in het kader van de Wet Ammoniak en veehouderij aangemerkt als zeer kwetsbaar voor de depositie van ammoniak. Dit zijn de zogenaamde WAV-gebieden. Er liggen geen intensieve veehouderijbedrijven (hoofdtak) binnen deze gebieden. In de beschermingszone van 250m rond de WAV-gebieden liggen vijf intensieve veehouderijbedrijven. In het ontwerp bestemmingsplan zijn voor deze bedrijven dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen als voor de andere intensieve veehouderijbedrijven. Bij het beoordelen of een ontheffing mogelijk is, kan deze ligging wel een rol spelen, omdat de mogelijkheid van ontheffing moet worden afgewogen tegen (onder meer) de milieusituatie.

In alle gevallen geldt voor uitbreiding als voorwaarde, dat er maatregelen moeten worden genomen zodat de ammoniakdepositie in Natura 2000-gebieden niet significant zal toenemen. Voor ontheffing geldt - naast een beoordeling inzake onder meer het landschap, de woonsituatie en de milieusituatie - als voorwaarde dat de uitbreiding nodig is ten behoeve van dierenwelzijn en/of voor het realiseren of behouden van een volwaardige intensieve veehouderij.

M.e.r (beoordelings)plichtige activiteit

Met name de geboden ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven (waaronder intensieve veehouderij) zijn in het kader van het plan-MER van belang. Met de uitwerking die hieraan is gegeven, is het ontwerp bestemmingsplan kaderstellend voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven. In het Besluit-m.e.r. staat omtrent de m.e.r.(beoordelings-) plicht van intensieve veehouderij het volgende vermeld:

De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens.

Deze activiteit is op het niveau van concrete projecten m.e.r.-plichtig volgens de C-lijst wanneer de activiteit betrekking heeft op een inrichting met meer dan:

- o 85.000 plaatsen voor mesthoenders,
- o 60.000 plaatsen voor hennen,
- o 3.000 plaatsen voor mestvarkens, of
- o 900 plaatsen voor zeugen.

Concrete projecten zijn m.e.r.-beoordelingsplichtig volgens de D-lijst wanneer de activiteit betrekking heeft op:

- o 60.000 of meer plaatsen voor mesthoenders,
- o 45.000 of meer plaatsen voor hennen,
- o 2.200 of meer plaatsen voor mestvarkens, of
- o 350 of meer plaatsen voor zeugen.

Voor een plan dat kaderstellend is voor de bedoelde concrete projecten moet een plan-MER (voor die activiteiten) worden opgesteld. Het bestemmingsplan buitengebied is zo'n plan waarvoor deze plan-MER plicht geldt.

Met de mogelijkheden voor uitbreiding van intensieve veehouderij (bij recht, ontheffing en wijziging) kunnen de hierboven genoemde drempelwaarden worden overschreden. De m.e.r. (beoordelings)plicht is gekoppeld aan de milieuvergunning en niet aan het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is hiervoor echter wel kaderstellend en daarom voor deze activiteit plan-m.e.r. plichtig.

Houtteelt

Houtteelt en overige meerjarige opgaande teelten zijn vormen van agrarische productie die, met name in een open landschap ruimtelijke gevolgen kunnen hebben. Gezien het karakter van het landschap in het buitengebied van Midden-Drenthe, voert de gemeente een terughoudend beleid ten aanzien van deze teelten. Wel is in de gebiedscategorieën Jonge veenontginningen, Jonge veldontginningen en Oude veldontginningen een ontheffingsmogelijkheid voor houtteelt en andere opgaande teeltvormen opgenomen. Daarbij geldt dat ontheffing niet mogelijk is in archeologisch en/of cultuurhistorisch waardevolle gebieden (inclusief de gebieden met hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde), waardevol grasland, de hydrologische beschermingszones en gebieden met een wijzigingsmogelijkheid naar de bestemming Natuur. De ontheffing is gekoppeld aan criteria voor de landschappelijke inpassing. Het Landschapsbeleidsplan is hiervoor leidend.

Maneges en paardenbakken

Ondertussen heeft de gemeente hiervoor nader beleid ontwikkeld. Gelet op de voorwaarden waaronder ontwikkelingen mogelijk zijn (zie paragraaf 2.4.6) worden geen negatieve milieueffecten verwacht. De uitwerking inzake maneges en paardenpakken is daarom verder buiten beschouwing gelaten.

Het stelsel van aanlegvergunningen en van strijdig gebruik en ontheffingsmogelijkheden

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van:

- het stelsel van aanlegvergunningen (voor activiteiten die zonder vergunning verboden zijn);
- de bepalingen omtrent strijdig gebruik, en de mogelijkheden van ontheffing die in samenhang daarmee zijn voorzien.

De stelsels voorzien er samen in dat bijvoorbeeld veranderingen in de structuur van opgaande beplanting (kappen of aanplanten), ingrepen in de bodem en wijzigingen van het kavelpatroon (door het dempen van sloten) veelal een afweging ten opzichte van in het geding zijnde waarden (natuur, landschap) en functies vergen, of dat dergelijke ingrepen in bepaalde gebieden verboden zijn. Ook de sloop van karakteristieke panden is door het aanlegvergunningstelsel aan een afweging ten opzichte van de in het geding zijnde landschappelijke en cultuurhistorische waarden gebonden.

Voor de aanlegvergunningen en de ontheffingen is in het algemeen een afweging nodig ten opzichte van natuur- en landschapswaarden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden³. In gevallen waarin dit relevant is, zijn ook de kans op hinder en - bij de mogelijkheden voor ontheffing - de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden, punten die in de afweging moeten worden betrokken.

Het systeem van strijdig gebruik en ontheffingsmogelijkheden regelt onder meer de mogelijkheden (via een ontheffing en de daaraan verbonden afweging) voor:

- verbreding van een agrarische bedrijf;
- voor co-vergisting van mest en/of agrarische (bij-)producten;
- houtteelt en andere opgaande meerjarige teelten en voor een tweede bedrijfswoning.

Ook het afwegingskader voor het toelaten van het onomkeerbaar of ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur wordt met dit systeem vormgegeven. In het algemeen is een onderscheid gemaakt tussen het (ingrijpend) wijzigen ten behoeve van graslandverbetering of natuurontwikkeling (in deze twee gevallen is een aanlegvergunning nodig voor scheuren en frezen) en verandering voor andere doelen. Het laatste is in de gebieden die zijn aangeduid als 'waardevol grasland' aangemerkt als strijdig gebruik. In de gebiedscategorieën 'Beekdalen I' en 'Beekdalen II' is het onomkeerbaar wijzigen van de bodemstructuur verboden (aangemerkt als strijdig gebruik) indien de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'wijzigingsbevoegdheid in bestemming Natuur'. Voor andere gebieden is deze koppeling niet in het ontwerp bestemmingsplan opgenomen.

4.2.3 Onderwerpen voor de effectbepaling; agrarische activiteiten

De in de vorige paragraaf besproken ontwikkelingsruimte en activiteiten kunnen voor verschillende milieuthema's mogelijk gevolgen hebben. Hieronder is puntsgewijs aangegeven welke thema's dat zijn en op welke wijze ze aandacht zullen krijgen bij de effectbeschrijving in dit plan-MER. Dit resulteert per thema in een afbakening ('reikwijdte en detailniveau') van de effectbeschrijving. De effectbeschrijving gaat in op de effecten van alle agrarische ontwikkelingsmogelijkheden en is niet beperkt tot de onderwerpen die strikt voortvloeien uit de wettelijke redenen waardoor dit plan-MER vereist is.

De mogelijke effecten van houtteelt zijn bij het onderwerp 'bos en houtproductie' in beschouwing genomen (zie paragraaf 4.4.).

³ Gebieden met een middelhoge of hogere archeologische verwachtingswaarde hebben als nevenbestemming 'Waarde - Archeologie 1, 2 of 3'. Uiteraard dien bij de afweging ook deze nevenbestemming in acht te worden genomen.

- **Landschap, cultuurhistorie**

De ontwikkelingsruimte van de agrarische bouwpercelen, de mogelijkheden voor intensieve veehouderijen en de mogelijkheden voor bos/houtteelt betreffen activiteiten en ontwikkelingen die een bepaald effect kunnen hebben op landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Bij de effectvoorspelling en-beoordeling zal hier op in worden gegaan. Het gaat hierbij niet alleen om de omvang van de bouwblokken, ook de inrichting van de bouwvlakken kan ook een mogelijk effect hebben op landschappelijke waarden.

Ook maatregelen zoals diepploegen, egaliseren en het aanplanten van hout kunnen effecten hebben, vergeleken met de verwachte toekomstige situatie op basis van vaststaand beleid (de autonome ontwikkeling) en andere beleidskaders, zoals het gemeentelijke beleid inzake het landschap (waarvoor het Landschapsbeleidsplan leidend is). Voor deze agrarische percelen is een evaluatie van de ontheffingen, wijzigingen en aanlegvergunningen in het nieuwe bestemmingsplan een punt van aandacht. De aanlegvergunningen bepalen voor een groot gedeelte welke activiteiten in gebieden mogelijk zijn en onder welke voorwaarde. De landschappelijke waarden worden mede beschermd door de plaats die de verschillende landschapstypen (de gebiedscategorieën) hebben in het ontwerp bestemmingsplan, en de daarvoor geldende voorschriften en bepalingen. Het aanlegvergunningstelsel, de ontheffings- en wijzigingsmogelijkheden en de verschillen in ontwikkelingsmogelijkheden tussen de gebiedscategorieën zijn in het voorgaande beschreven. Bij de effectbeschrijving in dit plan-MER worden deze informatie 'tegen het licht gehouden' en wordt beoordeeld in hoeverre negatieve effecten op het landschap effectief worden tegengegaan.

De realisatie van mestsilo's en biovergistingsinstallaties kan landschappelijk een effect hebben. Bij de effectbeschrijving zal, als onderdeel van de globale milieubeoordeling, aandacht zijn voor de realisatie van deze bouwwerken en de mogelijke landschappelijke effecten. Biomassavergistingsinstallaties met een capaciteit die voldoet aan de drempelwaarde in het Besluit Milieu-effectrapportage (dit is 100 ton per dag of meer) zijn niet toegestaan.

- **Archeologie**

In het kader van dit plan-MER is de vraag aan de orde, in welke mate het bestemmingsplan hiervoor bescherming biedt. De aanlegvergunningen en aanvullende bestemmingen worden in dit kader globaal beoordeeld en getoetst aan het landelijke en het gemeentelijke beleid inzake de bescherming van archeologische waarden.

Het beleid voor archeologie is verwoord in paragraaf 7.7. van de toelichting van het bestemmingsplan. Dit is vertaald naar de regels in het ontwerp bestemmingsplan. Het beleid is uitgewerkt in drie bestemmingen Waarde-Archeologie (1, 2 en 3). Deze bestemmingen zorgen middels aanlegvergunningstelsels voor een adequate bescherming van de gebieden. In het kader van ieder aanlegvergunningstelsel moet een vergunning voor bepaalde werken (vaak met een bepaalde minimumomvang) worden aangevraagd. Indien vergunning noodzakelijk is, zal in veel gevallen een rapport moeten worden overlegd aan B&W ten behoeve waarvan onderzoek zal moeten worden verricht. In het hoofd rapport is aangegeven op welke wijze dit onderzoek zal moeten plaats vinden.

- In de bestemming Waarde-Archeologie 1 zijn alle bekende gebieden met archeologische waarden opgenomen. Dit zijn de zogenaamde AMK-gebieden. In deze bestemming zijn echter niet de archeologische monumenten opgenomen omdat die al beschermd worden op grond van de Monumentenwet. Dit betreft de

Orvelter Esch. Dit archeologische monument is wel in het bestemmingsplan middels een aanduiding 'archeologische waarde' opgenomen. Deze aanduiding is niet louter informatief (wat niet de bedoeling is volgens de moderne bestemmingsplanstandaarden maar heeft ook een juridische functie (zie bestemmingen W-A 2 en 3).

- De bestemming Waarde-Archeologie 2 legt een lichtere bescherming op de gebieden waar mogelijk archeologische waarden in de grond kunnen zitten. Dit zijn de gebieden die in het beleid van de gemeente zijn aangeduid als hoge, middelhoge verwachting en de beekdalen. De lichtere bescherming zit met name in de regel dat projecten beneden de 500 m² niet onder het aanlegvergunningstelsel vallen.
- De bestemming Waarde-Archeologie 3 zorgt voor de bescherming van de pingoruïnes en niet gekarteerde gebieden. Beide gebieden zijn in deze bestemming opgenomen omdat zij een zelfde regeling volgens het hoofdrapport van het gemeentelijk beleid hebben. Hier zit de bescherming met name in de regel dat projecten beneden de 100 m² niet onder het aanlegvergunningstelsel vallen.

Bij de effectbeschrijving in dit plan-MER wordt beoordeeld in hoeverre negatieve effecten op archeologische (verwachtings-) waarden effectief worden tegengegaan.

- Natura 2000-gebieden

Nagegaan is, of de ontwikkelingsruimte van bedrijven een negatief effect kan hebben op de Natura 2000-gebieden die (deels) in het plangebied liggen of in de nabijheid ervan. De passende beoordeling gaat hier op in. Daarin komt naar voren niet is uitgesloten dat uitbreidingsmogelijkheden van de landbouw, met name van grondgebonden veehouderijbedrijven, significant negatieve effecten kunnen hebben voor de Natura 2000-gebieden. Dit is het gevolg van een mogelijke toename van stikstofdepositie door ammoniakemissie vanuit de landbouw.

Ook bij covergisting en (extra) mestopslag is er kans op toename van stikstof in de lucht, met mogelijke gevolgen voor de stikstofdepositie in Natura 2000- gebieden. Significante negatieve gevolgen voor de Natura 2000 gebieden zijn niet op voorhand uitgesloten.

- Overige natuur: overige delen van de ecologische hoofdstructuur, inclusief (robuuste) ecologische verbindingzones

Uitbreiding van agrarische bedrijven (inrichtingen op de bouwpercelen) kan een effect kunnen hebben op gevoelige gebieden die zijn aangewezen in het kader van Wet Ammoniak en Veehouderij. Bescherming wordt geboden via de milieuwetgeving. Bij intensieve veehouderij kan in het algemeen met maatregelen worden voorkomen dat de ammoniakbelasting van daarvoor gevoelige gebieden toeneemt. Bij de grondgebonden veehouderij is echter op basis van de huidige stand der techniek toename van de ammoniak emissie (en daardoor depositie op gevoelige gebieden) niet op voorhand redelijkerwijs uit te sluiten. Het ontwerp bestemmingsplan biedt middels de daarin opgenomen wijzigingsbevoegdheid ruimte voor uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven die past binnen het kader van de WAV, en conflicteert hier dus niet mee⁴.

⁴ De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) staat een uitbreiding tot 200 stuks melkvee met bijbehorend jongvee toe. Hiervoor zal een bouwkaal van ca. 2 ha nodig zijn. De maximale uitbreidingsruimte tot 1,5 ha past gemiddeld genomen dus binnen de wettelijke grenzen volgens de Wav,

Door de uitbreidingsruimte (bij wijziging) voor grondgebonden veehouderijbedrijven (melkrundveehouderij) is echter een toename van de ammoniakbelasting niet uitgesloten.

Wat betreft de mogelijke ontwikkeling op de bouwpercelen, is ook de covergisting en daarbij behorende (extra) mestopslag een punt van aandacht. Dit in verband met mogelijke gevolgen voor de ammoniakbelasting van gevoelige gebieden in de EHS, die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij (WAV).

- Bodem en water

Het bestemmingsplan buitengebied is een ruimtelijk plan en regelt geen zaken als oppervlaktewaterpeilen, stroming, lozingen en dergelijke. Wel kunnen de ontwikkelingsmogelijkheden en het toegestane gebruik, inclusief de regelingen daaromtrent (bijvoorbeeld via aanlegvergunningen en ontheffingen), gevolgen hebben voor bodemkundige waarden, voor de (grond-)waterstroming en voor de kwaliteit van toestromend water in hierdoor gevoede natuurgebieden. Invloeden op bodem (geomorfologie, bodemkundige waarden) en water kunnen doorwerken in de waarden van landschap en natuur en de ontwikkelingsmogelijkheden daarvan. Dit komt bij die thema's aan de orde.

Bij de raadpleging omtrent de afbakening van het plan-MER hebben de waterschappen specifiek aandacht voor het aspect waterkwantiteit in relatie tot agrarische ontwikkelingsmogelijkheden in beekdalgebieden. Waterschap Hunze en Aa's merkt specifiek op, dat het niet gewenst is dat in beekdalen graslanden worden omgezet in akkerbouwgronden. In hoofdstuk 5 komt ook dit aandachtspunt aan de orde.

- Woon- en leefmilieu (luchtkwaliteit, geur)

Dit betreft met name de kans op hinder bij gevoelige objecten, in dit geval woningen. De Wet geurhinder en veehouderij biedt het kader om negatieve effecten tegen te gaan (zie paragraaf 2.2.5). Verder wordt bij de beoordeling van verzoeken om ontheffing of vrijstelling ten behoeve van uitbreiding van (intensieve) veehouderijbedrijven gelet op de invloed op de woon- en de milieusituatie. Gegeven deze beschermende kaders, omdat de gemeente Midden-Drenthe geen eigen geurbeleid heeft ontwikkeld en omdat het bestemmingsplan in deze niet kaderstellend is, is nadere uitwerking in dit plan-MER niet aan de orde.

4.3 Natuurontwikkeling, realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur

4.3.1 Ontwikkeling van natuur en de EHS

Voor het agrarisch gebied buiten de bouwkvavels vormt het stelsel van aanlegvergunningen in combinatie met de 'wijzigingsbevoegdheid naar Natuur' een punt van aandacht. Om de mogelijke ontwikkeling naar natuur zo goed mogelijk te waarborgen, is de vraag aan de orde in welke mate de actuele natuurwaarden en de mogelijkheden voor natuurontwikkeling door de aanlegvergunningen worden beschermd.

Bijvoorbeeld:

Maatregelen ten behoeve van het agrarisch gebruik zoals diepploegen, egaliseren of het opruimen van singels kunnen in het bestemmingsplan door het aanlegvergunningstelsel worden beperkt. Dit kan van belang zijn om bodemkenmerken die verbonden zijn met de potenties bij mogelijke natuurontwikkeling in stand te houden. Ten behoeve van de effectvoorspelling is nagegaan of het aanlegvergunningstelsel hierop inspeelt, en welke mate van bescherming dit biedt.

Voor de ecologische hoofdstructuur wordt uitgegaan van de kaart Concretisering EHS van de provincie. Het toetsingskader voor de EHS wordt met name gevormd door het 'Integraal gebiedsplan 2006' en de natuurdoelen die daarin worden omschreven.

Nieuwe natuurgebieden (in de EHS)

Basis voor het bestemmingsplan vormt het Integraal Gebiedsplan Natuur- en Landschapsdoelen (provincie Drenthe). De gebieden die in het ontwerp bestemmingsplan de bestemming 'Natuur' hebben gekregen zijn reeds verworven door natuurbeherende instanties.

Het omzetten van landbouwgrond in natuur is geregeld via een wijzigingsbevoegdheid binnen de betreffende gebiedscategorieën. Deze zijn ook op de plankaart aangegeven ('wijzigingsbevoegdheid in bestemming Natuur'). Het totale aantal hectare dat in het plangebied in aanmerking komt voor natuurontwikkeling is groter dan de grens waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt (zie onderstaand kader). Dit is een van de wettelijke redenen waardoor het bestemmingsplan plan-MER plichtig is.

Als randvoorwaarde voor de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden geldt, dat dit geen negatieve invloed mag hebben op de gebruiksmogelijkheden van gronden in de omgeving voor de daar geldende functies. Dit betekent ondermeer dat de omvorming tot natuur de waterhuishouding van agrarische gebieden niet onevenredig mag beïnvloeden, waardoor de agrarische gebruiksmogelijkheden zouden worden geschaad.

Natuurontwikkeling conform het Besluit-m.e.r.

De wijziging in functie ten behoeve van natuurontwikkeling staat ook vermeld in het Besluit milieu-effectrapportage. Hierin staat vermeld:

Functiewijzigingen landelijk gebied

Deze activiteit is m.e.r.-plichtig volgens de C-lijst wanneer de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.

Deze activiteit is m.e.r.-beoordelingsplichtig volgens de D-lijst wanneer de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 125 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.

Het ontwerp bestemmingsplan regelt deze functiewijziging niet concreet, maar biedt via een wijzigingsbevoegdheid wel de mogelijkheid hiertoe. Daarmee is het bestemmingsplan kaderstellend voor deze ontwikkelingsmogelijkheid en dus plan-m.e.r. plichtig.

Ecologische verbindingzones

Om de aanleg van de Ecologische hoofdstructuur en/of de verbindingzones in planologische zin mogelijk te maken is in het ontwerp bestemmingsplan een wijzigingsmogelijkheid opgenomen om de agrarische bestemming te wijzigen ten behoeve van natuurontwikkeling in de vorm van een ecologische verbindingzone. Voorwaarde hierbij is inrichting van een terrein van drie hectare of groter.

Voor natuurontwikkeling ten behoeve van ecologische verbindingzones waarbij het in te richten oppervlak kleiner is dan drie hectare dient een aanlegvergunning te worden aangevraagd.

4.3.2 Onderwerpen voor de effectbepaling; natuurontwikkeling

- Landschap

Het omvormen van landschap ten behoeve van natuurontwikkeling kan een effect hebben op het kenmerkende agrarische cultuurlandschap en op kenmerken van de bodem. Dit verdient aandacht bij de effectbeschrijving en -beoordeling.

- Cultuurhistorische elementen en archeologie

Werkzaamheden ter bevordering van de ontwikkelingen van natuur kunnen een bodemverstorende werking hebben. Beoordeeld wordt in welke mate de aanlegvergunningen en planologische bescherming regimes de cultuurhistorische elementen en archeologische waarden beschermd.

- Bodem (en water)

Het omvormen van landschap ten behoeve van natuurontwikkeling kan een effect hebben op de bodem. Dit onder andere door diepploegen. Dit verdient aandacht bij de effectbeschrijving en -beoordeling.

Zoals in het voorgaande beschreven, zal de omvorming tot natuurgebied geen aanmerkelijke effecten mogen hebben op de waterhuishouding in agrarische gebieden. Gegeven deze randvoorwaarde en omdat het ontwerp bestemmingsplan geen regelingen bevat die invloed hebben op de waterhuishouding, is dit aspect verder buiten beschouwing gelaten.

4.4 Houtteelt (en andere meerjarige opgaande teelten)

4.4.1 Ontwikkeling

Buiten de hydrologische beschermingszones rond EHS-gebieden, de waardevolle open gebieden en met uitzondering van de gebiedscategorieën Beekdalen I en II is in het buitengebied de aanleg van (tijdelijk) bos voor houtteelt mogelijk voor aaneengesloten gebieden van maximaal 2 ha, mits daarvoor een aanlegvergunning kan worden verleend. Een aanlegvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden van de gebieden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden. Dit wordt ondermeer geborgd via een landschapstoets. De kaart Visie in het Landschapsbeleidsplan vormt hiervoor de basis.

In paragraaf 4.2.2. is reeds een nadere toelichting van de boom- en houtteelt opgenomen bij het thema 'agrarische bedrijvigheid'.

4.4.2 Onderwerpen van de effectbepaling; bos en houtproductie

De aanleg van bos en activiteiten ter bevordering van de houtproductie kan invloed hebben op (toekomstige) natuurgebieden, met name door verandering van de bodemstructuur. Met name bij de bij grotere gebieden zijn in principe ook mogelijke invloeden op de grondwaterstand (door toenemende verdamping bij bos in vergelijking met landbouwgronden) een punt van aandacht. Door de beperking tot gebieden buiten de hydrologische beschermingszones van EHS-gebieden zijn invloeden op de hydrologie van natuurgebieden uitgesloten. Verder wordt er bij het verlenen van een aanlegvergunning of bestemmingsplanwijziging op gelet, dat er geen onevenredige negatieve gevolgen mogen zijn voor de landbouw in de omgeving.

4.5 Recreatieve ontwikkelingen

4.5.1 Ontwikkelingsmogelijkheden in het ontwerp bestemmingsplan

Nieuwvestiging van recreatieterrein wordt niet mogelijk gemaakt in het plan. Ontwikkelingen op dit vlak zullen een eigen procedure doorlopen. Hierdoor valt dit aspect buiten de kaders van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Enkele bestaande verblijfsrecreatieve terreinen, waar de procedure omtrent de uitbreiding reeds in een vergevorderd planstadium bevind worden wel meegenomen in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Het betreffen ontwikkelingen op de hieronder aangegeven verblijfsrecreatieve terreinen.

Tabel 4.8: Verblijfsrecreatieve ontwikkelingen in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied.

Terrein	Ontwikkeling
Bungalowterrein Orveltermarke (Mr. J.B. Kanweg 5, Witteveen) Op het park kunnen op basis van een bestaand planologisch recht 160 vakantiewoningen gebouwd worden	Op het terrein wordt een zorgboerderij gerealiseerd
Bungalowterrein Het Grote Zand (Hof van Halenweg 2, Hooghalen)	Kleinschalige uitbreiding. Voor de uitbreiding van het park is grond geruimd met natuurorganisaties.
Camping De Bosrand (Wijsterseweg 17, Spier)	De minicamping wordt vergroten naar 60 plaatsen.
Camping Sonnevand (Wijsterseweg 9, Spier)	Kleinschalige uitbreiding.
Camping De Goudplevier (Verlengde Middenraai 16, Nieuw-Balinge)	plannen om de minicamping te vergroten naar 60 plaatsen.
Camping Molenhorst (Makkum, Beilen)	Kleinschalige uitbreiding van het terrein.
Camping De Stal (Kanaaloostzijde 19, Drijber)	Kleinschalige uitbreiding van het terrein
Natuurkampeerterrein De Voscheheugte (Mantingerdijk 8, Mantinge)	Verder ontwikkeling tot natuurkampeerterrein. In samenwerking met Natuurmonumenten
Camping Zwaluwruis (Smalbroek 36, Beilen)	Plannen om de minicamping te vergroten naar 250 plaatsen op 8 hectare.

Ontwikkelingen rondom Speelstad Oranje, het voormalige AZC Westerbork en de geplande zorgboerderij op recreatieterrein Orveltermarke vallen buiten het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Voor deze ontwikkelingen worden aparte procedures gestart. Deze ontwikkelingen worden in het kader van dit plan-MER niet verder meegenomen.

Voor de uitbreiding van camping Zwaluwlust en camping de Bosrand lopen op dit moment planologische procedures (artikel 19 procedures). In het Ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe is het resultaat van de art. 19 procedures ongewijzigd overgenomen. Daarom worden de bedoelde ontwikkelingen in de voorliggende notitie als een gegeven gezien en verder buiten beschouwing gelaten.

De in tabel 4.8 aangegeven ontwikkelingen zijn kleinschalige uitbreidingen. De gezamenlijke ontwikkelingen blijven onder de drempelwaarde voor de m.e.r.-beoordelingplicht zoals geformuleerd in de D-lijst behorende bij het Besluit Milieueffectrapportage.

Recreatieve voorzieningen conform het Besluit-m.e.r.

De realisatie van toeristische en recreatieve voorzieningen is op het concrete niveau van projecten m.e.r.-beoordelingsplichtig volgens de D-lijst wanneer de aanleg, wijziging of uitbreiding van één of meer recreatieve of toeristische voorziening betrekking heeft op:

- o 250.000 bezoekers of meer per jaar,
- o een oppervlakte van 25 hectare of meer, of
- o een oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied.

Voor m.e.r.-plicht liggen deze drempelwaarden tweemaal zo hoog.

Enkele in tabel 4.8 weergegeven ontwikkelingen liggen in gevoelig gebied (in de zin van het Besluit milieu-effectrapportage), maar liggen duidelijk onder de strengere drempelwaarde voor de oppervlakte.

Het bestemmingsplan is niet kaderstellend voor recreatieve ontwikkelingen die aan de gestelde grenswaarden voldoen, evenmin worden activiteiten van een dergelijke omvang concreet geregeld in het ontwerp bestemmingsplan. Er is daarom wat dit betreft geen sprake van de plicht om een plan-MER op te stellen en evenmin (op projectniveau) van m.e.r.-(beoordelings)plicht.

Met name mogelijke effecten op de EHS kunnen een punt van aandacht zijn. Aangezien het kleinschalige ontwikkelingen betreft (onder de m.e.r.-beoordelingsplichtige grens) worden er van de individuele ontwikkelingen geen grootschalige effecten verwacht. Op een hoger (ruimtelijk) schaalniveau (plangebied) speelt de vraag of een cumulatie van de afzonderlijke ontwikkelingen kan leiden tot een aanzienlijk effect binnen de EHS. De verschillende ontwikkelingen liggen echter ruim verspreid over het plangebied. Een cumulatief effect is hierdoor niet te verwachten. Hoewel deze verwachting gerechtvaardigd lijkt, zal bij de effectbeschrijving en -beoordeling in dit plan-MER wel worden ingegaan op de vraag of de (cumulatieve) effecten strijdig kunnen zijn met het vigerende beleid inzake natuur en landschap.

In de Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet is nagegaan of de ontwikkelingen negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit is niet het geval.

4.5.2 Onderwerpen voor de effectbepaling, recreatie

Het bestemmingsplan is niet kaderstellend voor recreatieve ontwikkelingen die voldoen aan de drempelwaarden in het Besluit Milieu-effectrapportage 1994, noch is er op projectniveau sprake van m.e.r.-(beoordelings)plicht. Effecten op Natura 2000-gebieden worden niet verwacht. De opgenomen kleinschalige ontwikkelingen vormen daarom geen specifiek aandachtspunt in het plan-MER.

Bij de globale milieubeoordeling in het plan-MER zal worden ingegaan op de vraag of de (cumulatieve) effecten strijdig kunnen zijn met het vigerende beleid inzake natuur en landschap.

4.6 Overige ontwikkelingsmogelijkheden

In het voorgaande is specifiek ingegaan op de vragen welke milieuaspecten in verband met de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw, de recreatie en de mogelijke wijziging van landbouwgebied in natuur en in bos aandacht verdienen. In aanvulling daarop wordt ook nagegaan of de overige ontwikkelingsmogelijkheden milieugevolgen kunnen hebben die relevant zijn voor de beoordeling van het bestemmingsplan. Daarbij is vooral van de orde of er door cumulatie of door de onderlinge samenhang van effecten sprake kan zijn van een versterking van effecten.

Ontwikkelingen die daarbij in principe in acht moeten worden genomen zijn ontwikkelingsmogelijkheden van het wonen in het buitengebied, van andere bedrijvigheid dan agrarisch en de mogelijkheden voor nieuwe landgoederen.

Gezien de aard van de ontwikkelingsmogelijkheden (wonen, lichte bedrijvigheid) worden geen aanmerkelijke effecten verwacht op bijvoorbeeld de bodem, de waterhuishouding en/of de luchtkwaliteit. De genoemde onderwerpen hoeven daarom bij de aanvullende globale milieubeoordeling geen aandacht. Van een directe invloed op natuurwaarden zal ook geen sprake zijn (het gaat niet om ontwikkelingen in de EHS en/of gebieden waar een functiewijziging naar natuurgebied mogelijk is). Indirecte invloeden (bijvoorbeeld via water en verspreiding van stoffen) wordt door de aard van de activiteiten ook niet verwacht. Wat dit betreft zijn er echter twee uitzonderingen. Dit betreffen:

- eventuele invloeden op de hydrologie van natuurgebieden, bijvoorbeeld door het realiseren van landgoederen in de hydrologische invloedszones rond natuurgebieden;
- de kans op verstoring en de mogelijke invloed op stiltegebieden.

De aanleg van nieuwe landgoederen kan ook positieve gevolgen hebben voor de natuur en het landschap.

In het algemeen zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijfsmatige activiteiten (als 'tweede tak' voor een landbouwbedrijf, voor kleinschalige recreatie, bedrijf aan huis bij wonen in het buitengebied) en de mogelijkheden voor het opsplitsen van een woning (bijvoorbeeld van groot agrarisch gebouw naar twee woningen) beperkt, en gebonden aan een afwegingskader voor ontheffing in verband met strijdig gebruik. Er worden daarom praktisch geen negatieve effecten verwacht van deze ontwikkelingsmogelijkheden op het woon- en leefmilieu.

Op grond van het voorgaande zal de aanvullende globale milieubeoordeling zich richten op de volgende onderwerpen:

- landschap en cultuurhistorie (inclusief bodemkundige en geomorfologische waarden);
- archeologie;
- natuur.

5 Effectbeschrijving en -beoordeling

5.1 Inleiding

In hoofdstuk 4 zijn de ontwikkelingen, zoals die geregeld zijn in het ontwerp bestemmingsplan weergegeven. In dat hoofdstuk is tevens aangegeven wat bij de effectbeoordeling aan de orde moet komen. Deze effectbeoordeling is opgenomen in dit hoofdstuk 5. In de effectbeoordeling is zowel aandacht voor de effecten ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan als de effecten ten opzichte van de autonome situatie; de situatie waarin nieuw beleid en nieuwe wetgeving van kracht is.

De effecten zijn per criterium gewaardeerd met behulp van de volgende 5-punten schaal:

+	positief ten opzichte van referentie (autonome situatie, waar relevant ook t.o.v. ontwikkeling op grond van huidig bestemmingsplan)
0/+	enigszins positief ten opzichte van referentie (autonome situatie, waar relevant ook t.o.v. ontwikkeling op grond van huidig bestemmingsplan)
0	neutraal ten opzichte van referentie (autonome situatie, waar relevant ook t.o.v. ontwikkeling op grond van huidig bestemmingsplan)
0/-	enigszins negatief ten opzichte van referentie (autonome situatie, waar relevant ook t.o.v. ontwikkeling op grond van huidig bestemmingsplan)
-	negatief ten opzichte van referentie (autonome situatie, waar relevant ook t.o.v. ontwikkeling op grond van huidig bestemmingsplan)

5.2 Het ontwerp bestemmingsplan vergeleken met de 'oude' bestemmingsplannen

De ontwikkelingen die volgen uit het bestaande beleid en de bestaande afspraken - zoals het POP II, met inbegrip van de bijbehorende kaarten en het beleid inzake Natura 2000 -, maken in het plan-MER deel uit van de referentiesituatie. De ontwikkelingsmogelijkheden die het ontwerp bestemmingsplan biedt, zijn tegen deze referentie afgezet. Op deze wijze wordt eenvoudig duidelijk of het voorgenomen bestemmingsplan in overeenstemming is met dit beleid, het beleid versterkt of er mee conflicteert. Deze benadering - waarin met vergeleken wordt met nieuw beleid - leidt er echter toe, dat de positieve gevolgen van het nieuwe bestemmingsplan - ten opzichte van de vigerende bestemmingsplannen - onderbelicht blijven. Door de milieugevolgen af te zetten tegen het genoemde beleid worden deze niet meer expliciet als positief onderkend. Om dit nadeel te ondervangen, wordt dit hoofdstuk tevens ingegaan op de vergelijking van het nieuwe bestemmingsplan met de vigerende bestemmingsplannen.

Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan is een aantal zaken gewijzigd.

Onderstaand zijn de voornaamste aanpassingen weergegeven:

- de regelingen zijn afgestemd op nieuw natuurbeluid. De gewenste toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden in en om de EHS zijn in het ontwerp bestemmingsplan geregeld;

- de zoekgebieden voor recreatiedoeleinden zijn vervallen;
- veel intensieve veehouderijbedrijven die in het vigerende bestemmingsplan waren opgenomen zijn gestopt. Voor de locaties waar voorheen deze bedrijven zaten, is de bestemming gewijzigd, zodat hervestiging hier niet mogelijk is. Dit betreft 54 van de 107 bedrijven die in het vorig bestemmingsplan opgenomen waren. De resterende bedrijven hebben planologisch iets meer ontwikkelingsruimte gekregen;
- de agrarische bedrijven hebben in de landbouwonwikkelingsgebieden een groter bouwblok, met (bij ontheffing) mogelijkheden voor verdere uitbreiding gekregen. In de verwevingsgebieden is de bestaande mogelijkheid bij recht aangehouden, met een ontheffingsmogelijkheid voor vergroting van het bouwblok.

5.3 Effecten van de landbouw

In het voorgaande hoofdstuk zijn de ontwikkelingmogelijkheden voor de landbouw beschreven. In deze paragraaf wordt het milieueffect van deze ontwikkeling beoordeeld.

Landschap en cultuurhistorie

Het ontwerp bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor uitbreiding of verandering van activiteiten van landbouwbedrijven. Deze kunnen landschappelijke effecten hebben, zowel betreft cultuurhistorische waarden als voor de visueel-ruimtelijke beleving. Ontwikkelingen van de landbouw worden beoordeeld op basis van de kaart Visie in het Landschapsbeleidsplan. Ten behoeve van concrete vergunningverlening wordt dit nader uitgewerkt in het beeldkwaliteitsplan. De toepassing hiervan zal eventuele resterende effecten op inrichtingsniveau zoveel mogelijk vermijden of beperken (mitigeren).

Visueel-ruimtelijke landschapswaarden

- De vergroting en (her)inrichting van bouw kavels heeft mogelijk een gering effect. Dit is bij de vergunningverlening een aandachtspunt. Met name indien meerdere bouw kavels in een bepaalde landschappelijke eenheid wijzigingen ondergaan, is een gering negatief (rest-)effect echter niet uitgesloten;
- De omvorming naar tuinbouw en (boom-)kwekerijen (incl. tunnelkassen) heeft mogelijk gering negatieve effecten op het landschap. In het ontwerp bestemmingsplan wordt voor nieuwe 'volumes' waar mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande opgaande elementen in reeds verdichte landschapstypen. Het effect is hiermee beperkt. De effecten van houtteelt en andere opgaande beplantingen zijn om eenzelfde reden beperkt;
- Het kappen/rooien van bomen langs landbouwgronden en het aanplanten is gebonden aan een aanlegvergunning. Hierdoor is afweging ten opzichte van (onder meer) visueel-ruimtelijke landschappelijke waarden verzekerd. Enig negatief effect kan echter niet worden uitgesloten;
- Co-vergisting is gebonden aan een ontheffing met bijbehorend afwegingskader. Dit heeft zowel betrekking op de installaties zelf (bouwhoogte max. 10 m en oppervlakte max. 2500 m²) als op het eventueel toestaan van mestopslag buiten het bouwperceel. Enig negatief effect op de visueel-ruimtelijke kenmerken van het landschap kan niet op voorhand worden uitgesloten;
- De mogelijkheden van (mest-)opslag buiten de bouw kavel zijn verruimd. Dit kan enig negatief effect hebben op het landschap.

Omdat enig negatief effect van de gezamenlijke agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op het landschap niet uit te sluiten is, is dit aspect enigszins negatief beoordeeld

(score 0/-).

Aardkundige waarden

Dit betreft met name zaken als reliëf, geomorfologische vormen in het landschap en bodemopbouw. Deze kenmerken zijn het resultaat van natuurlijke processen en het menselijk gebruik in de loop der eeuwen. De natuurlijke en cultuurhistorische (fysisch-geografische) processen samen bepalen de waarde van de bodem als "onderligger" van het landschap. Invloeden hierop kunnen negatieve gevolgen hebben voor de cultuurhistorie, maar ook voor potenties voor natuurontwikkeling. Dit laatste is met name van belang in gebieden waarin een wijziging van de bestaande bestemming naar natuur mogelijk is.

- De bescherming van aardkundige waarden (in relatie met kaarten POP II) via het aanlegvergunningstelsel en 'strijdig gebruik' mist een verband met het totaal aan te beschermen waarden / gebieden. De bescherming is sterk in de beekdalen met oorspronkelijke structuur, en elders alleen enigszins aanwezig in gebieden met aanduiding 'waardevol grasland' (aanlegvergunning vereist). Het verwacht effect t.a.v. de autonome ontwikkeling inclusief het provinciaal beleid is zodoende negatief;
- Met betrekking tot graven van sloten voor kavelverbetering en diepploegen zijn ten opzichte van het vorig bestemmingsplan geen noemenswaardige veranderingen opgetreden. Het effect ten opzichte van de autonome situatie is hiermee afwezig.

Omdat enig negatief effect van agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op (cultuur)historische en bodemwaarden niet uit te sluiten is en omdat dit negatieve gevolgen kan hebben voor de betekenis van deze waarden voor natuurontwikkeling, is dit aspect negatief beoordeeld (score -).

Archeologische waarden

- De bescherming van archeologische waarden is door het gebruik van drie specifieke (waarde)bestemmingen, die de omgang met gronden met een archeologische (verwachtings)waarde regelen, helder en uitvoerig geregeld. Onderscheid is gemaakt naar gebieden met middelhoge of hogere archeologische verwachtingswaarde en archeologische monumenten. Er is gebruik gemaakt van gedetailleerde informatie uit nader onderzoek van de gemeente Midden-Drenthe.

Effecten op archeologische waarden zijn hiermee zowel ten opzichte van de vigerende bestemmingsplannen als ten opzichte van de autonome situatie (het vigerende beleid) positief (score +) beoordeeld.

Natura 2000-gebieden

Kwaliteit van Natura 2000-gebieden

1. In de passende beoordeling die deel uitmaakt van dit plan-MER is op het niveau van het bestemmingsplan ingegaan op de mogelijke (cumulatieve) effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw. Significante negatieve effecten van ammoniak vanuit de landbouw, met name de grondgebonden veehouderij, op Natura 2000-gebieden zijn niet op voorhand uit te sluiten;
2. Het ontwerp bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor mestopslag (binnen of buiten het agrarische bouwperceel) en voor covergisting. Beide kunnen gevolgen hebben voor de ammoniakdepositie op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. Daarom is besloten de mogelijkheden voor covergisting te koppelen aan een ontheffing, waarbij onder meer als voorwaarde geldt dat de covergisting en bijbehorende mestopslag geen significante gevolgen zullen hebben voor de

- ammoniakdepositie in daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. Bij mestopslag (niet gekoppeld aan covergisting) geldt deze voorwaarde alleen voor opslag buiten het bouwblok. Doordat mestopslag binnen het bouwblok niet is gekoppeld aan de bedoelde voorwaarde, zijn significant negatieve gevolgen hiervan op Natura 2000-gebieden niet uitgesloten;
3. Voor de intensieve niet-grondgebonden veehouderij bestaan er mogelijkheden om bij uitbreiding een toename van de ammoniakemissie (en de daardoor veroorzaakte depositie) te beperken. De mogelijkheden die het ontwerp bestemmingsplan biedt, zijn daardoor niet strijdig met de doeleinden van het beleid inzake de Natura 2000-gebieden. Voor concrete plannen kan per geval een beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig zijn, maar de uitbreidingsmogelijkheden in het ontwerp bestemmingsplan zijn in principe wel mogelijk zonder significant negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden;
 4. Houtteelt (tijdelijk) en andere opgaande teelten hebben een mogelijk effect op hydrologie van natuurgebieden. Het ontwerp bestemmingsplan houdt rekening met de zones van hydrologische beïnvloeding rond daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden.

Als gevolg van de eerste twee punten, moet worden geconstateerd dat het ontwerp bestemmingsplan een duidelijk negatief effect kan hebben op de Natura 2000-gebieden. Om deze reden is de beoordeling van het ontwerp bestemmingsplan op de mogelijke gevolgen voor de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden negatief (score -).

Begrenzing van Natura2000-gebieden

- Door aanpassing van plangrenzen aan de meest actuele begrenzing van Natura2000-gebieden is vernietiging van Natura 2000-gebieden uitgesloten. Dit is ten opzichte van de situatie bij autonome ontwikkeling als neutraal (0) beoordeeld, en ten opzichte van de situatie bij de huidige bestemmingsplannen als positief (+).

EHS (exl. Natura 2000) en ecologische verbindingzones

Kwaliteit

- De bescherming van de bodemstructuur en de morfologie in het ontwerp bestemmingsplan is beperkt (zie eerder deze paragraaf). Hierdoor kan een negatief effect op de potenties voor natuurontwikkeling optreden;
- Met betrekking tot ammoniak in relatie met EHS is bij bepaling van de grootte van de bouwblokken geen relatie gelegd met het beleid in de WAV-zones. Voor de intensieve veehouderij, zal veelal met maatregelen voldaan kunnen worden aan de eisen van de wet, en kunnen daardoor effecten van uitbreiding worden voorkomen. Voor melkveehouderij spoort een bouwblok van 2 ha ruwweg met de grens die de WAV stelt: 200 stuks melkvee en bijbehorend jongvee. De regelgeving in het ontwerp bestemmingsplan past daarmee globaal genomen in de grenzen die het milieubeleid stelt. Enig negatief effect (zeker lokaal in aangrenzend natuurgebied) is echter niet uitgesloten. Ook bij covergisting en (extra) mestopslag is aandacht voor mogelijke gevolgen voor EHS nodig;
- Houtteelt (tijdelijk bos) en andere opgaande teelten hebben een mogelijk effect op hydrologie van natuurgebieden. Het ontwerp bestemmingsplan houdt rekening met de zones van hydrologische beïnvloeding rond daarvoor gevoelige EHS-gebieden. Voor de EHS geldt dat mogelijke effecten hiermee grotendeels worden voorkomen.

Omdat enig negatief effect van het agrarische gebruik en de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op het natuur waarden niet is uit te sluiten, is dit aspect enigszins negatief beoordeeld (score 0/-). Aandachtspunten zijn met name de

bescherming van de bodemstructuur en de morfologie, alsmede de kans op een gering effect door toename van ammoniakdepositie in daarvoor gevoelige gebieden binnen de EHS (andere dan de Natura 2000-gebieden).

Omvang en ecologische relaties

In het ontwerp bestemmingsplan is middels de mogelijkheid van een aanlegvergunning opgenomen de realisatie van (stapstenen voor) ecologische verbindingzones op bestaande agrarische gronden mogelijk gemaakt. Voor delen van de EHS die nu nog geen natuurgebied zijn (landbouwgronden) is een wijzigingsmogelijkheid naar de bestemming Natuur opgenomen. De omvang van de EHS kan hiermee toenemen. Bovendien worden door de ecologische verbindingzones ecologische relaties versterkt. Omdat invulling wordt gegeven aan bestaand natuurbeleid wordt dit effect ten opzichte van de autonome situatie als neutraal (score 0) beoordeeld. Het effect ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan is duidelijk positief (score +).

Water

Mogelijke effecten van beïnvloeding van de hydrologie en de geohydrologie op de natuur zijn in het voorgaande reeds aan de orde geweest.

In het algemeen heeft het ontwerp bestemmingsplan geen directe gevolgen voor de waterhuishouding en de (grond-)waterkwaliteit. Het bevat - afgezien van de bescherming van natuurgebieden middels de hydrologische beïnvloedingszones - ook geen specifieke regelingen hiervoor. Het ontwerp bestemmingsplan staat de berging van water, bijvoorbeeld bij extreme regelval, en het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden hiervoor niet in de weg. Het voorgenomen bestemmingsplan is echter niet het kader waarin plannen hiervoor worden ontwikkeld.

Daarnaast kan worden opgemerkt dat in de beekdalen kapitaalsintensieve functies en nieuwe bebouwing worden vermeden. Hierdoor wordt voldoende ruimte gereserveerd voor de berging van extreme buien (zie het Informatiedocument van de waterschappen in het kader van de watertoets, bijlage bij het ontwerp bestemmingsplan). In alle gebieden is de vergroting van agrarische bouwblokken boven een algemene grens (bij recht) gekoppeld aan de eis dat de waterbeheerder om advies is gevraagd in verband met de waterhuishoudkundige situatie en de maximaal te hanteren afvoernorm. Hiermee wordt voorkomen dat er door dergelijke ontwikkelingen extra eisen zouden kunnen ontstaan voor de waterhuishouding.

Ten aanzien van de mogelijke omvorming van graslanden naar akkerbouw geldt het volgende. Het ontwerp bestemmingsplan bevat in het algemeen (afgezien van de mogelijkheid van houtteelt) geen nadere regels voor het gebruik van de percelen, met bijvoorbeeld een onderscheid naar grasland, akkerbouw of bepaalde teelten. Hierop gelden de volgende uitzonderingen:

- Er gelden wel beperkende bepalingen voor het scheuren van grasland in waardevolle graslandgebieden;
- ingrepen als diepploegen, mengwoelen en omzetten van gronden in de beekdalgebieden zijn aangemerkt als strijdig gebruik.

Hiermee is de omvorming naar akkerbouw in bepaalde gebieden deels aan banden gelegd. Toename van het gebruik voor de akkerbouw is echter - ook in de beekdalen - wel mogelijk. De conclusie is dat in het algemeen verandering van gebruik (van grasland naar akkerbouw, maar ook omgekeerd) mogelijk is, evenals in de nu geldende bestemmingsplannen. Dit is ook in overeenstemming met het (provinciale) beleid.

Op grond van het voorgaande is het effect op de waterhuishouding (in beekdalgebieden, maar ook elders) neutraal (score 0) ten opzichte van de autonome situatie. Hierbij kan als kanttekening worden geplaatst dat het theoretisch niet is uitgesloten, dat er door een (forse) toename van het structurele gebruik als bouwland strengere eisen zullen worden gesteld aan de waterhuishouding (met name de kans op overstroming) in onder meer de beekdalgebieden, waardoor aanvullende maatregelen voor waterberging nodig zouden kunnen worden. Het voorgenomen bestemmingsplan is echter niet het kader waarin beleid op dit gebied, zo dit nodig mocht zijn, nader wordt ontwikkelend.

Woon-en leefmilieu

- Agrarische ontwikkelingen met een mogelijk effect op de leefomgeving zijn ondergebracht in ontheffingen of wijzigingsbevoegdheden. Op deze wijze wordt getoetst of geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieu- en woonsituatie.
- Met betrekking tot geur en geluid zijn geen knelpunten geconstateerd wat betreft de ligging van de bouwblokken ten opzichte van de woonbestemmingen. Bij uitbreiding wordt getoetst aan de geldende landelijke regelgeving. Hierdoor worden aanmerkelijke negatieve effecten vermeden. Omdat - evenals nu - voldaan moet worden aan de regelgeving op milieugebied zullen de gevolgen ten opzichte van de vigerende bestemmingsplannen en de autonome situatie neutraal zijn;
- In het ontwerp bestemmingsplan is, ten opzichte van het vorig bestemmingsplan, van een groot aantal niet meer in agrarische gebruik zijnde intensieve veehouderijbedrijven de agrarische bestemming afgehaald. Ten opzichte van de mogelijkheden in het vigerende bestemmingsplan is hier sprake van een positief effect op de leefomgeving omdat voortzetting van gebruik dat milieuhinder kan veroorzaken op deze locaties definitief is uitgesloten;
- Het eventueel toestaan van covergisting kan leiden tot geur en geluid. De effecten worden onder meer getoetst aan landschappelijke waarden, de milieusituatie en de gebruiksmogelijkheden van aanliggende gronden. De effecten zullen op lokaal niveau hooguit enigszins negatief zijn;
- De effecten van de landbouw op de fijn stof concentratie in de lucht is in het algemeen beperkt (geen specifiek aandachtspunt), met uitzondering van pluimveehouderijbedrijven. In het plangebied liggen drie pluimveebedrijven. Deze kunnen invloed hebben op de concentratie fijn stof in de lucht.. De werkelijke invloed zal mede afhankelijk zijn van de toegepaste technieken (staltype, luchtwassers e.d.). Vooral bij forse uitbreidingen kan de invloed op de luchtkwaliteit nader aandacht verdienen. Gezien de lage achtergrondconcentraties in Midden-Drenthe worden ook bij de uitbreidingsruimte die het ontwerp bestemmingsplan biedt geen knelpunten verwacht. In specifieke gevallen kan op het concrete niveau van de milieuvergunning de invloed op de fijn stof concentratie een punt van aandacht zijn, maar de uitbreidingsmogelijkheden die het ontwerp bestemmingsplan op dit punt biedt zijn in principe niet strijdig met het beleid inzake de luchtkwaliteit;
- Door de toepassing van moderne, open en verlichte staltypen kunnen landbouwbedrijven een negatieve invloed hebben op het nachtelijk duister. Het ontwerp bestemmingsplan en de voorschriften besteden hier geen aandacht aan.

Met betrekking tot woon-en leefmilieu zijn ten opzichte van de huidige bestemmingsplannen nauwelijks negatieve effecten te verwachten, terwijl het vervallen van een groot aantal intensieve veehouderijbedrijven lokaal een enigszins positief effect zal hebben (score 0/+). De overall beoordeling voor het woon- en leefmilieu is op

grond van het voorgaande neutraal (0) ten opzichte van de autonome situatie en de vigerende bestemmingsplannen, echter met als kanttekening dat enig effect van toename van lichthinder ten opzichte van de huidige situatie niet is uitgesloten.

Conclusie: beoordeling effecten van de landbouw

Landbouw	Beoordeling
Landschap en cultuurhistorie:	
Visueel-ruimtelijke landschapswaarden	0/-
Cultuurhistorische en aardkundige waarden	-
Archeologische waarden	+
Natura 2000-gebieden	
Kwaliteit van Natura 2000-gebieden	-
Begrenzing van Natura 2000-gebieden	0 (+)
EHS (excl. Natura 2000) en ecol. verbindingszones:	
Kwaliteit van natuur *)	0/-
Omvang	0 (+)
Water	0
Woon- en leef-milieu *)	0 (0/+)

(.): beoordeling in vergelijking met de ontwikkeling op grond van de vigerende bestemmingsplannen

*) kanttekening: enig effect van toename van lichthinder ten opzichte van de huidige situatie is niet uitgesloten

5.4 Effecten van de aanleg van bos en van houtproductie

In het voorgaande hoofdstuk zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor (tijdelijke) houtteelt op agrarische percelen en voor permanent bos beschreven. In deze paragraaf wordt het milieueffect van deze ontwikkeling beoordeeld.

Landschap

- Houtteelt en andere opgaande beplanting (als agrarische gebruiksvorm) is tot een aaneengesloten oppervlakte van 2 ha mogelijk door middel van een aanlegvergunning, waarbij getoetst moet worden aan het landschapsbeleidsplan en waarbij geen onevenredige afbreuk mag plaatsvinden aan natuurlijke en landschappelijke waarden, waaronder geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden. Enig negatief effect is echter niet uit te sluiten. In beekdalen met een oorspronkelijke structuur is bosaanleg niet toegestaan. Hier is geen effect.
- Door middel van een wijzigingsbevoegdheid is in twee deelgebieden aanplant van permanent bos mogelijk. Dit bos krijgt dan de bestemming Natuur. Het visueel-ruimtelijk effect ter plaatse van deze ingreep is groot. Het landschap verdicht sterk, wat overigens niet wil zeggen dat het nieuwe landschap niet aantrekkelijk is. Beide locaties liggen in de gebiedscategorie jonge veld- en veenontginningen en zijn mede op grond van landschappelijke gevolgen afgewogen. In deze gebieden voegt omvorming naar bos een stap toe aan de (recente) ontginningsgeschiedenis en is het niet persé strijdig met het cultuurhistorische landschap. De locaties passen in de Landschapsvisie. Omdat niet op voorhand duidelijk is, of het effect als positief kan worden beoordeeld (dat hangt van de nadere uitwerking af), is het als hooguit enigszins negatief (score 0/-) beoordeeld.

De gezamenlijk effecten van kleinschalige en met name grootschalige bosaanplant zijn enigszins negatief (0/-) beoordeeld.

Grondwater

- Houtteelt is niet toegestaan binnen de hydrologische beïnvloedingszones rond natuurgebieden. De hydrologische effecten zijn om deze reden en vanwege het kleinschalige karakter als neutraal beoordeeld.
- De meer omvangrijke bosgebieden kunnen geohydrologische effecten hebben, waaronder met name grondwaterstandverlaging. Bos beperkt door verdamping (in verhouding tot landbouwgrond) de infiltratie in de bodem. Het gebied bij Nieuw-Balinge vertoont overlap met de hydrologische beïnvloedingszone van het Mantingerzand. Hierdoor is niet uitgesloten dat dit negatieve gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied Mantingerzand. De beoordeling van een verzoek om wijziging van de bestemming in verband met bosaanleg, zal binnen deze zone gekoppeld moeten zijn aan een beoordeling van de vraag of significante gevolgen voor het Mantingerzand zijn uitgesloten.

Bodem

- Door het diep wortelen kan bos effect hebben op onderliggende bodem-, en archeologische waarden. Bosaanplant is alleen mogelijk buiten de gebieden waar deze waarden aanwezig zijn. Het effect is hiermee neutraal (0).

Conclusie: beoordeling effecten van de aanleg van bos en houtproductie

Bos en houtproductie	Beoordeling
landschap	0/-
grondwater	0/- *)
bodem	0

*) : bij bosaanplant bij Nieuw Balinge kan een beoordeling nodig zijn van de vraag of significante gevolgen voor het Mantingerzand zijn uitgesloten.

5.5 Effecten van natuurontwikkeling

In het voorgaande hoofdstuk zijn de ontwikkelingmogelijkheden voor natuur beschreven. In deze paragraaf wordt het milieueffect van deze ontwikkeling beoordeeld.

In het onderstaande zijn de effecten van natuur op andere aspecten beschreven. Omdat positieve effecten van natuurontwikkeling op natuurwaarden op bestaande agrarische gronden plaatsvinden, en om dubbeltelling te voorkomen, is het ecologisch effect beschreven in paragraaf 5.3; effecten van de landbouw.

Landschap

- Ingrepen in het kader van natuurontwikkeling en een spontane ontwikkeling van gebieden (met als eindvorm bos) kunnen invloed hebben op visueel-ruimtelijke kenmerken van het landschap. Dit geldt zowel voor het uitbreiden van kerngebieden van de EHS als voor het realiseren van ecologische verbindingzones. De voorwaarden die gesteld worden aan de ontwikkeling van natuur zijn veelal minder dan de voorwaarden aan agrarische ontwikkelingen. De visueel-ruimtelijke effecten en de gevolgen voor de bodem zijn negatief (-) beoordeeld.

Bodem

- Het ontwerp bestemmingsplan legt - met uitzondering van de gebiedscategorieën Beekdalen I en II - aan ingrepen met effect op geomorfologie en bodembouw vrijwel geen beperkingen op, indien dit gebeurt in het kader van natuurontwikkeling. Alleen in 'waardevol grasland' is voor het scheuren van de zode een aanlegvergunning nodig. Een verstoring van bodemstructuur is bij natuurontwikkeling mogelijk;
- De diepere grondbewerking is, als het gebeurt ten behoeve van natuurontwikkeling, niet aan voorwaarden gebonden (behalve in de aanvullende 'Waarde'-bestemmingen met betrekking op archeologische waarden).

De beperkte bescherming die het ontwerp bestemmingsplan de bodemwaarden biedt is negatief (-) beoordeeld.

Cultuurhistorische waarden en archeologie

- De relatie met archeologie is geregeld via een aantal aanvullende bestemmingen, en daarmee goed geregeld.

Cultuurhistorische en archeologische waarden zijn door middel van aanvullende bestemmingen geregeld. Het effect van natuurontwikkeling hierop is neutraal (0). Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan is de bescherming van archeologische waarden verscherpt en geactualiseerd, wat leidt tot een positieve (+) beoordeling.

Conclusie: beoordeling effecten van natuurontwikkeling

Bos en houtproductie	Beoordeling
landschap	-
bodem	-
cultuurhistorie en archeologie	0 (+)
(..) beoordeling in vergelijking met alleen het vigerende bestemmingsplan	

5.6 Overige ontwikkelingsmogelijkheden

Het ontwerp bestemmingsplan maakt diverse ontwikkelingen mogelijk. De voornaamste zijn opgenomen in de bovenstaande beoordelingen. In paragraaf 4.6 is beschreven dat het milieueffect van de overige ontwikkelingen - waaronder recreatie -, gezien hun aard en ontwikkelingsmogelijkheden beperkt is. Onderstaand zijn deze effecten, onder andere van landgoedontwikkeling, beoordeeld.

Landschap

In paragraaf 2.3.5 is ingegaan op de Nota 'Nieuwe Landgoederen in Drenthe' en de relatie daarvan met het voorgenomen bestemmingsplan. Voor de beoordeling van plannen voor nieuwe landschappen zal de gemeente ook het beeldkwaliteitsplan bij het voorgenomen bestemmingsplan als uitgangspunt nemen. De realisatie van nieuwe landgoederen kan positieve gevolgen hebben voor het landschap (visueel-ruimtelijk en cultuurhistorisch).

De ontwikkeling van nieuwe landgoederen is, onder de voorwaarden die het ontwerp bestemmingsplan en het beeldkwaliteitplan daaraan stellen positief (+) beoordeeld.

Bodem

- Gegeven de beperkte bescherming die het ontwerp bestemmingsplan biedt aan aardkundige en geomorfologische kenmerken en waarden, is enige negatieve invloed op bodem(waarden) niet uitgesloten, hetgeen enigszins negatief (0/-) beoordeeld is.

Archeologie

- De bescherming van archeologische waarden is door het gebruik van drie specifieke (waarde)bestemmingen, die de omgang met gronden met een archeologische (verwachtings)waarde regelen, helder en uitvoerig geregeld. Onderscheid is gemaakt naar gebieden met middelhoge of hogere archeologische verwachtingswaarde en archeologische monumenten. Er is gebruik gemaakt van gedetailleerde informatie uit nader onderzoek van de gemeente Midden-Drenthe.

Effecten op archeologische waarden zijn hiermee zowel ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan als ten opzichte van de autonome situatie (het vigerende beleid) positief (+) beoordeeld.

Natuur

- De realisatie van nieuwe landgoederen kan in het algemeen bijdragen aan natuurwaarden, en in het bijzonder de realisatie van ecologische verbindingzones bevorderen;
- In stilte gebieden zijn op basis van de daar geldende aanlegvergunningen en het strijdig gebruik geen mogelijkheden voor verstorende activiteiten en landgoedontwikkeling. De ontwikkeling van landgoederen heeft geen effect op stiltegebieden en zal niet leiden tot verstoring.

Overige ontwikkelingsmogelijkheden - de landgoederen - dragen positief bij aan de ontwikkeling van ecologische relaties. Dit is enigszins positief beoordeeld (0/+)

Conclusie; effecten van overige ontwikkelingen

Overige ontwikkelingen	Beoordeling
landschap	+
bodem	0/-
archeologie	+
natuur	0/+

(..) beoordeling in vergelijking met alleen het vigerende bestemmingsplan

6 Aandachtspunten en aanbevelingen

Op grond van de informatie in de voorgaande hoofdstukken kunnen de volgende aandachtspunten en aanbevelingen worden geformuleerd:

- Bij de effectbeschrijving is naar voren gekomen, dat het voorgenomen bestemmingsplan effecten op bodemkundige en geomorfologische waarden veelal niet uitsluit. Vanwege het belang hiervan voor zowel het landschap als de ontwikkelingsmogelijkheden van de natuur (in gebieden waarin een wijziging naar de bestemming 'natuur' mogelijk is), verdient dit nadere aandacht;
- Bij diverse punten is naar voren gekomen dat de te verwachten effecten sterk afhankelijk zullen zijn van de wijze waarop bij vervolgbesluiten (op een meer gedetailleerd niveau) wordt omgegaan met te beschermen waarden op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Aanbevolen wordt hieraan ten tijde van de uitvoering van het bestemmingsplan specifiek aandacht te besteden;
- In de passende beoordeling die deel uitmaakt van dit plan-MER is op het niveau van het bestemmingsplan ingegaan op de mogelijke (cumulatieve) effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw. Significante negatieve effecten van ammoniak vanuit de landbouw, met name de grondgebonden veehouderij, op Natura 2000-gebieden zijn niet op voorhand uit te sluiten;
- Het ontwerp bestemmingsplan biedt meer mogelijkheden voor extra mestopslag en voor covergisting (vergisting van organische reststoffen van de landbouw ten behoeve van de productie van methaan voor biogas, als nevenactiviteit op agrarische bedrijven) dan de vigerende bestemmingsplannen. Beide kunnen een toename van de emissie van ammoniak en daardoor van ammoniakdepositie op Natura -2000 gebieden veroorzaken. Op grond hiervan is besloten om in het ontwerp bestemmingsplan covergisting en uitbreiding van mestopslag buiten de agrarische bouwblokken alleen bij ontheffing mogelijk te maken, waarbij als voorwaarde geldt dat er geen significante toename mag optreden van de ammoniakdepositie in Natura 2000-gebieden die hiervoor gevoelig zijn; Mestopslag binnen het bouwblok is op grond van het ontwerp bestemmingsplan wel mogelijk bij recht. Het is niet op voorhand uitgesloten dat dit significant negatieve gevolgen kan hebben voor de ammoniakdepositie in de genoemde gebieden. Aanbevolen kan worden om bij de vaststelling van het bestemmingsplan te bezien, of ook hiervoor nadere regelgeving in het bestemmingsplan gewenst is;
- Een aandachtspunt is ook - afgezien van de mogelijke invloed op Natura 2000-gebieden - de kans op een gering effect door toename van ammoniakdepositie in andere sterk verzuringsgevoelige gebieden binnen de EHS. Dit betreft vooral de grondgebonden veehouderij. Daar staat tegenover dat door afname van de intensieve veehouderij, en het opheffen van deze bestemming op de plaatsen waar deze bedrijven zijn beëindigd, de bijdrage aan de ammoniakdepositie is teruggedrongen.

7 Leemten in kennis en voorstel evaluatieprogramma

Evaluatie in verband met te beschermen en te ontwikkelen waarden

Zoals hiervoor reeds is aangegeven, kunnen effecten sterk afhankelijk zullen zijn van de wijze waarop bij vervolgbesluiten (op een meer gedetailleerd niveau) wordt omgegaan met te beschermen waarden op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Dat meer gedetailleerde niveau van besluiten betreft bijvoorbeeld:

- bouwvergunningen en aanlegvergunningen (eventueel als onderdeel van omgevingsvergunningen), gerelateerd aan het afwegingskader dat uit het bestemmingsplan volgt en aan eisen van welstand;
- de wijze waarop agrarische bebouwing wordt ingepast in het perceel met bouwbestemming;
- de mogelijkheden die het plan biedt voor het slopen van voormalige bedrijfsbebouwing en dergelijke;
- de koppeling met de gemeentelijke kapverordeningen, en de mogelijkheden voor compensatie die daarin zijn voorzien;
- de wijze waarop bij concrete plannen wordt omgegaan met (te verwachten) archeologische waarden en cultuurhistorische elementen
- nadere passende beoordelingen bij uitbreiding van individuele agrarische bedrijven.

In de praktijk kan dit tot gevolg hebben, dat er een veelheid aan deelbeslissingen wordt genomen, maar dat het zicht op het totaal enigszins verdwijnt. Het is belangrijk om hiertoe regelmatig het feitelijke effect van de veranderingen in het gebied te evalueren.

Het tempo van de gewenste omvorming naar natuur ten behoeve van de EHS zal afhankelijk zijn van processen in de landbouw en beleid en stimuleringsmaatregelen van andere overheden (provincie, rijk). Door dit bij te houden, kan worden beoordeeld of aanvullend beleid gewenst is.

Voor de gevolgen voor landschap en cultuurhistorie, bijvoorbeeld op het schaalniveau van landschappelijke eenheden binnen de gemeente, is het ontwikkelen van een goede systematiek niet eenvoudig. De gemeente beraadt zich nog op mogelijkheden hiervoor en de haalbaarheid daarvan.

Literatuur:

Bureau Stek & Streek, 2009, Landschapsadvies Ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Midden-Drenthe, Assen

Europese Habitatrichtlijn (1992), zie www.minlnv.nl

Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979), zie www.minlnv.nl

Gemeente Midden-Drenthe, 2005, Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe, Beilen

Gemeente Midden-Drenthe, 2006, Milieubeleidsplan Midden-Drenthe 2007-2010

Gemeente Midden-Drenthe, 2007, Nota 'Nieuwe Landgoederen in Midden-Drenthe', Beilen

Gemeente Midden-Drenthe, dec. 2007, Nota van Inspraak en Overleg, Beilen (zie www.middendrenthe.nl)

Gemeente Midden-Drenthe, 2008, Visie document Recreatie en Toerisme Gemeente Midden-Drenthe, Beilen

Grontmij, 2007, Waterbeleidsplan Midden-Drenthe), Assen (betreft gezamenlijk plan van gemeente Midden-Drenthe en Waterschap Reest en Wieden)

Infomil, 2007, *Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij*, door Senternovem, Den Haag

Ministerie van LNV, 2005, Natuurbeschermingswet 1998 (ingegaan in 2005), De Haag

Ministerie van LNV, 2007, *Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS, Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies*, Den Haag

Ministerie van LNV, 2007/2008, concept aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden, zie website www.minlnv.nl

Ministerie van LNV, 2008, *Taskforce Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000, een verkenning van oplossingsrichtingen*, Ministerie van LNV, Den Haag

Ministerie OC&W, LNV, VROM, Verkeer en Waterstaat, 1999, *Belvédère, beleidsnota over de relatie cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting*, Den Haag

Ministerie OC&W, Herzene Monumentenwet 1988 (ingegaan in 2007), Den Haag

Ministerie van VROM, 2004. *Nota Ruimte, Ruimte voor Ontwikkeling*. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, Den Haag

Ministeries van VROM en van LNV, Wet ammoniak en veehouderij (WAV), 2002
(gewijzigd 2007), Den Haag

Ministerie van VROM, 2005 Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij, Den
Haag, zie ook www.infomil.nl

Ministerie van VROM, 2006, Wet geurhinder en veehouderij (Wgv), ingegaan 1 januari
2007, Den Haag

Ministerie van VROM, 2007 Wet milieubeheer, (wijziging ivm. luchtkwaliteit): Titel 5.2
Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer (ingegaan op 15 november 2007), Den
Haag

Nieuwland Advies, 2000, Landschapsbeleidsplan van de gemeente Midden-Drenthe,
Wageningen

Planbureau voor de leefomgeving, 2009, Grootschalige Concentratiekaarten van
Nederland, www.mnp.nl

Provincie Drenthe, 2004, Het Provinciale Omgevingsplan II, Assen

Provincie Drenthe, 2004, Provinciale milieuverordening, Assen

Provincie Drenthe, 2008, Integraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in
Drenthe (versie 2008), Assen

Provincie Drenthe, 2009, Natuurbeheerplan Drenthe versie 2009, Assen

Vandertuuk B.V., 2004, Beleidscriteria Recreatie en Toerisme MGemeente Midden-
Drenthe, Beetsterzwaag

Waterschap Reest en Wieden, 2005, document 'Informatie Watertoets' , Meppel

Internet:

www.infomil.nl

www.mnp.nl

www.natuurloket.nl

www.wetten.nl

www.kich.nl

www.minlnv.nl

www.middendrenthe.nl

Bijlage 1

Gevolgen van de raadpleging van instanties voor de reikwijdte
en het detailniveau van het plan-MER

Geraadpleegde instanties

In het kader van de raadpleging van betrokken bestuursorganen over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER zijn de volgende instanties schriftelijk uitgenodigd om te reageren op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau⁵:

- o Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe,
- o Gedeputeerde Staten van de Provincie Friesland,
- o Provinciale Planologische Commissie (Drenthe),
- o Waterschap Reest en Wieden,
- o Waterschap Hunze en Aa's,
- o Waterschap Noorderzijlvest,
- o Waterschap Velt en Vecht,
- o Rijkswaterstaat,
- o Regionale directie Noord van LNV,
- o VROM inspectie, regio Noord,
- o Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM),
- o B&W van de gemeente Assen,
- o B&W van de gemeente Aa en Hunze,
- o B&W van de gemeente Coevorden,
- o B&W van de gemeente Westerveld,
- o B&W van de gemeente Hoogeveen,
- o B&W van de gemeente Noorderveld,
- o B&W van de gemeente Ooststellingwerf.

In aanvulling hierop zijn ook de volgende maatschappelijke organisaties geraadpleegd:

- o Dorpenoverleg Midden-Drenthe
- o LTO-Noord
- o GOC Midden-Drenthe
- o Staatsbosbeheer
- o Recron
- o Vereniging Natuurmonumenten
- o Stichting het Drents Landschap
- o Provinciale Milieufederatie
- o Stichting Natuur- en milieugroep Midden-Drenthe
- o IVN Midden-Drenthe
- o VTRB

Deze organisaties zijn vooraf uitgenodigd om in een overleg naar voren te brengen welke punten vanuit hun optiek in het plan-MER aandacht verdienen. In vervolg daarop zijn ze schriftelijk uitgenodigd om hun reactie te geven op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

3. ⁵ "Plan-m.e.r.Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Midden-Drenthe. Notitie Reikwijdte en Detailniveau", januari 2009

Ontvangen reacties

Naar aanleiding van de schriftelijke uitnodiging hebben de volgende instanties een reactie ingebracht:

nr. reactie	instantie	adres	ontvangstdatum reactie
1	Gemeente Assen	Postbus 30018 9400 RA Assen	16 februari 2009
2	Provincie Fryslân	Postbus 20120 8900 HM Leeuwarden	18 februari 2009
3	Waterschap Reest en Wieden	Postbus 120 7940 AC Meppel	20 februari 2009
4	Gemeente Noordenveld	Postbus 109 9300 AC Roden	23 februari 2009
5	LTO Noord	Postbus 186 9200 AD Drachten	3 maart 2009
6	VROM-Inspectie	Postbus 30020 9700 RM Groningen	5 maart 2009
7	Waterschap Hunze en Aa's	Postbus 195 9640 AD Veendam	18 maart 2009
8	Dorpenoverleg Midden-Drenthe	Postbus 57 9410 AB Beilen	18 maart 2009
9	Waterschap Noorderzijlvest	Postbus 18 9700 AA Groningen	24 maart 2009

In het navolgende wordt beschreven, op welke wijze de ingebrachte reacties in acht zijn genomen.

Voorafgaand aan de behandeling per reactie wordt hieronder eerst ingegaan op de relatie van het plan-MER met de beoordeling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden in en in de omgeving van het plangebied. Dit omdat voortschrijdend inzicht ertoe heeft geleid dat deze problematiek anders is benaderd dan in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Relatie met Natura-2000-gebieden en Natuurbeschermingswet

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het resultaat verwerkt van de Voortoets die is uitgevoerd om na te gaan of het bestemmingsplan gevolgen kan hebben voor de Natura 2000-gebieden in de omgeving. Daarbij is geconcludeerd dat een afstemmingsbepaling in het bestemmingsplan ervoor zorgt dat significant negatieve gevolgen worden voorkómen. De voortoets signaleert verder enkele punten die nader aandacht verdienen. De provincie Fryslân onderschrijft voor de Natura 2000-gebieden Fochteloöerveen en Drents Fries Wold de benadering in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De gemeente Noordenveld gaat er van uit dat op deze wijze de natuurwaarden van het Fochteloöerveen worden gewaarborgd.

Ondertussen heeft voortschrijdend inzicht bij de gemeente tot de conclusie geleid dat significante negatieve gevolgen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, en dat daarom een 'passende beoordeling' nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze passende beoordeling maakt deel uit van het plan-MER. Nu er een passende beoordeling is uitgevoerd, is de voortoets niet meer relevant en vervallen als onderbouwing van de besluitvorming. Voor nadere informatie wordt naar de passende beoordeling verwezen en naar de verwerking van de resultaten in de hoofdtekst van het plan-MER.

Bespreking van de ingebrachte reacties

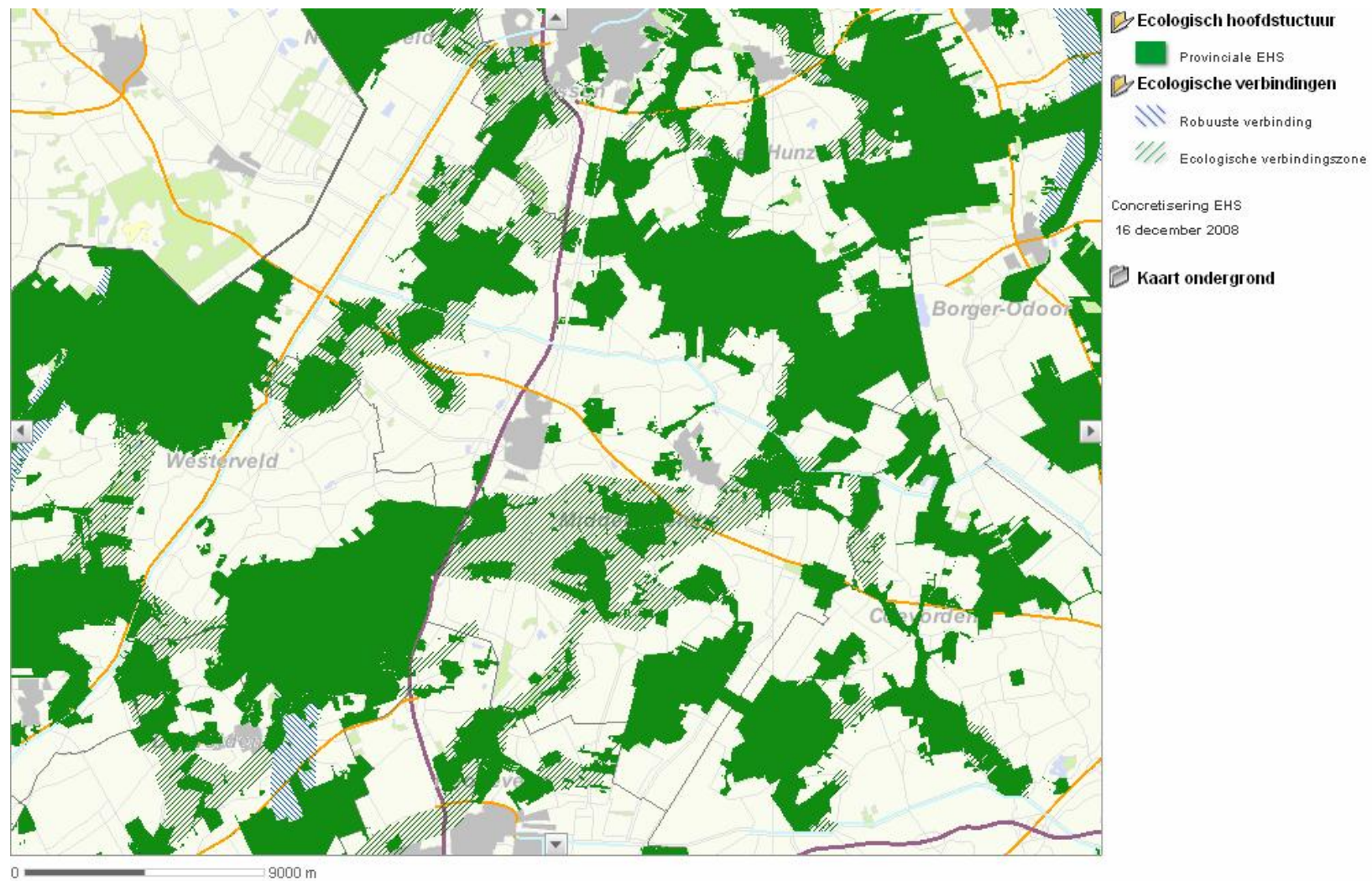
nr.	instantie en reactie	Beantwoording
1	Gemeente Assen vraagt speciale aandacht voor de externe werking van het Natura 2000-gebied Fochteloöërveen vraagt speciale aandacht voor de aanleg van een ecologische verbindingzone tussen het Fochteloöërveen en het Wittterveld vraagt speciale aandacht voor de geluidszone van het TT circuit	Dit is in de passende beoordeling in acht genomen. In het ontwerp bestemmingsplan zijn de ecologische verbindingzones niet ruimtelijk uitgewerkt. Daarvoor zijn de plannen nog te weinig concreet. Er is wel een wijzigingsmogelijkheid opgenomen, waardoor omvorming naar natuur onder voorwaarden mogelijk is. Deze is aangegeven in het bestemmingsplan
2	Provincie Fryslân Geen opmerkingen met betrekking tot de Natura 2000-gebieden Fochteloöërveen en Drents Fries Wold	Zie het voorgaande omtrent de relatie met Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet
3	Waterschap Reest en Wieden Akkoord met aandacht voor water in relatie tot agrarische ontwikkelingsmogelijkheden en in relatie tot functiewijziging naar natuur (zie Notitie Reikwijdte en Detailniveau, hoofdstuk 6) Hoe verhoudt het plan-MER zich tot het voorontwerp bestemmingsplan dat reeds is opgesteld? Vraagt specifiek aandacht voor het aspect waterkwantiteit in relatie tot agrarische ontwikkelingsmogelijkheden in beekdalgebieden	Mee eens De bevindingen van het plan-MER kunnen doorwerken in het ontwerp bestemmingsplan en/of de besluitvorming over het plan. In het plan-MER zal hier op worden ingegaan. Het bestemmingsplan staat de berging van water, bijvoorbeeld bij extreme regelval, en het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden hiervoor niet in de weg. Het bestemmingsplan is echter niet het kader waarin plannen hiervoor worden ontwikkeld. In het algemeen heeft het bestemmingsplan geen directe gevolgen voor de waterhuishouding, het bevat ook geen specifieke regelingen hiervoor. In de beekdalen worden kapitaalsintensieve functies en nieuwe bebouwing vermeden. Hiermee wordt ondermeer voorkomen dat er door dergelijke ontwikkelingen extra eisen ontstaan voor de waterhuishouding.
4	Gemeente Noordenveld Voor de gemeente Noordenveld is met name de relatie van het plan-MER met het Natura 2000-gebied Fochteloöërveen van belang	Zie het voorgaande omtrent de relatie met Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet
5	LTO Noord Voorkomen moet worden dat de uitkomsten van het plan-MER leiden tot ruimtelijke keuzen die de ontwikkeling van de agrarische sector frustreren LTO acht het van belang geen diepgaande analyses te maken van dingen die niet van wezenlijk belang zijn voor de	Het plan-MER is een onderbouwend document dat milieu-informatie verstrekt ten behoeve van de ontwikkeling van het ontwerp bestemmingsplan en voor de besluitvorming. Het plan-MER zelf kan wel aanbevelingen bevatten, maar doet geen keuzen. De gemeente onderschrijft dit.

nr.	instantie en reactie	Beantwoording
	besluitvorming LTO pleit voor een afgewogen interpretatie van de uitkomsten van het plan-MER. Deze moet gericht zijn op de vraag wat ruimtelijk relevant is en op de planhorizon van het bestemmingsplan. Daarbij moet rekening worden gehouden met het relatieve aandeel van verschillende sectoren voor te beschouwen milieueffecten. Het agrarische cultuurlandschap zal zich blijven ontwikkelen en niet elke verandering hoeft als negatief te worden beschouwd. LTO pleit voor aandacht voor generiek beleid en generieke regelgeving die op activiteiten in het landelijk gebied van toepassing is ter bescherming van milieu en natuur. De suggestie dat tuinbouw en boomteelt zou leiden tot het inwaaien van gewasbeschermingsmiddelen in naburige functies is niet gepast.	De gemeente kan zich hier in grote lijnen vinden, met als kanttekening dat naast het relatieve aandeel van verschillende sectoren ook de absolute invloed van een sector op bepaalde milieuaspecten van belang kan zijn voor de afwegingen in het kader van het ontwerp bestemmingsplan en de besluitvorming. Dit zal in het plan-MER in acht worden genomen. Dit onderdeel is in het plan-MER nader beschouwd. Gebleken is dat het ontwerp bestemmingsplan geen extra gebruiksmogelijkheden regelt, ten opzichte van de bestaande agrarische gebruiksmogelijkheden. Het effect van het ontwerp bestemmingsplan is dus neutraal ten opzichte van de huidige situatie. Overigens is enige verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen via de lucht, deels door de wind, een algemeen en goed gedocumenteerd verschijnsel. Bij de tekst in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau was vooral gedacht aan fruitteelt, een teeltvorm die wat dit betreft wel speciaal aandacht verdient. Bij nadere beschouwing is echter gebleken dat dit niet is bedoeld.
6	VROM-Inspectie Verwezen wordt naar de gecoördineerde rijksreactie op het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied. Het verdient de voorkeur om de driedeling historisch landschap, archeologie en historische (stede)bouw te hanteren, in plaats van 'landschap, cultuurhistorie en archeologie'.	Deze is beantwoord in de 'Nota van Inspraak en Overleg'. In het plan-MER wordt de terminologie in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau aangehouden. Hiermee wordt aangesloten bij bestaande informatie en het ontwerp bestemmingsplan. De gebruikte criteria dekken de voorgestelde driedeling en besteden daarnaast aandacht aan de visueel-ruimtelijke karakteristiek van het landschap.
7	Waterschap Hunze en Aa's Om hydrologische redenen is het niet gewenst dat in beekdal graslanden worden omgezet in akkerbouwgronden. Het waterschap pleit ervoor om in het bestemmingsplan de benodigde bepalingen op te nemen om negatieve effecten op de hydrologie van Natura 2000-gebieden te voorkomen.	Zie het betreffende commentaar bij reactie 3 (Waterschap Reest en Wieden). Dit is in het algemeen gebeurd door de opname van hydrologische beschermingszones in het ontwerp bestemmingsplan. In het plan-MER en de passende beoordeling wordt erop gewezen, dat bij het Natura 2000-gebied Drentse Aa deze zone ontbreekt, terwijl de habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen wel gevoelig zijn voor (geo)hydrologische invloeden.

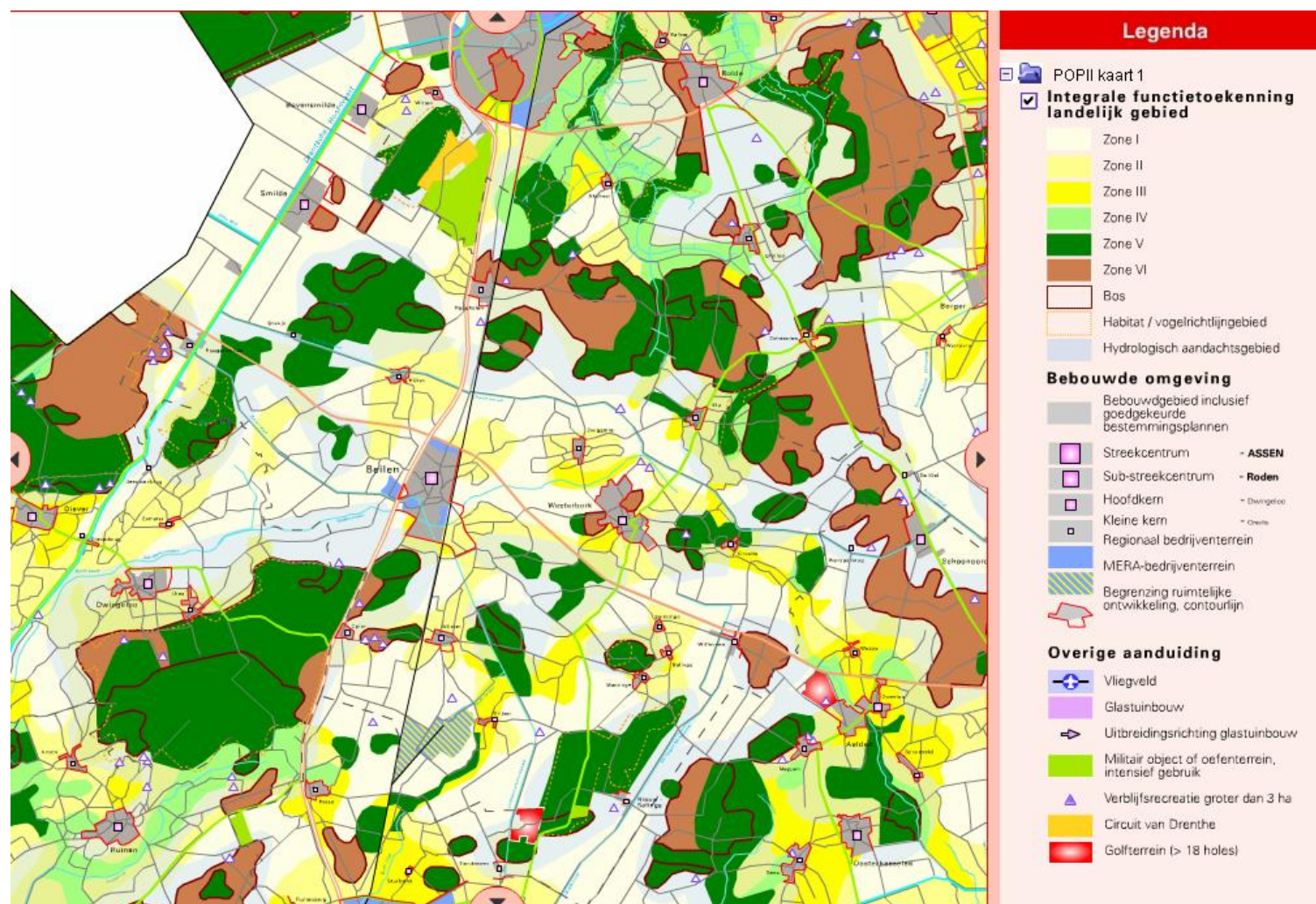
nr.	instantie en reactie	Beantwoording
8	Dorpenoverleg Midden-Drenthe Voor de leefbaarheid van de kleine kernen is het van belang dat bestaande bedrijvigheid zich kan blijven ontwikkelen naar standaard van de moderne tijd. Naamgeving: om verwarring te voorkomen wordt aangeraden "Mantingerbos" te vervangen door "Mantingerbos en -weiden", en "Mantingerzand" te vervangen door "Mantingerveld". Aandachtspunt is de leesbaarheid van beleidsstukken, en dat het een begrijpelijk verhaal is dat slechts voor één uitleg vatbaar is.	Dit standpunt wordt door de gemeente onderschreven. De naamgeving is overeenkomstig de ontwerp aanwijzingsbesluiten als Natura 2000-gebied en is daarom gehandhaafd. De gemeente onderschrijft dit.
Opmerkingen per pagina bij de tekst van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau		
	p. 10, par. 2.4 Wat wordt bedoeld met 'leemten in kennis' ? p. 1, par 3.1 Eerste alinea: slaat 'deze laatste functie' terug op landbouw of op landschap? Laatste alinea: ook de bestemmingen bos en natuur worden opgenomen. Wat houdt dit in voor het bestemmingsplan? p. 15: Kloppen de gegevens: 16ha voor graasdier? Valt lilieteelt ook onder tuinbouw?	In het plan-MER dient te worden aangegeven of kennis en informatie ontbreekt, die van belang is voor de besluitvorming over het bestemmingsplan. Bedoeld is dat in het bestemmingsplan de bescherming van het landschap planologisch wordt geregeld. Voor bestaande bossen wordt de bestemming Natuur voorgesteld. Voor de (twee) gebieden in het ontwerp bestemmingsplan, waar de aanleg van permanent bos middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk wordt gemaakt, geldt eveneens dat deze permanente bossen dan de bestemming natuur zullen krijgen. De gegevens omtrent de gemiddelde bedrijfsoppervlakte van agrarische bedrijven zullen worden gecontroleerd. In het ontwerp bestemmingsplan wordt geen onderscheid gemaakt in het gebruik van gronden voor akkerbouw en vormen van intensieve (vollegronds-)teelten, waaronder ook lilieteelt kan worden gerekend. Dit is in overeenstemming met het huidige beleid en de huidige gebruiksmogelijkheden. De bestemming als tuinbouwbedrijf heeft in het ontwerp bestemmingsplan betrekking op de functie van het bouwperceel, dus de kavel met gebouwde voorzieningen, en niet op het gebruik van gronden voor akkerbouw dan wel andere teelten, zoals vollegronds groenteteelt.
	p. 16 Omtrent intensieve veehouderijbedrijven wordt hier gesteld dat "ruimte (wordt) geboden voor continuïteit van bedrijven met perspectief" : hoe wordt "perspectief" hier gedefinieerd?	In het bestemmingsplan is, deels bij ontheffing, een uitbreidingsmogelijkheid voorzien van bestaande bebouwde oppervlakte van bestaande intensieve bedrijven of bedrijven met intensieve neventak (dit zijn agrarische bedrijven met een grondgebonden agrarische hoofdtak). Voorwaarden voor een ontheffing zijn ondermeer dat de uitbreiding nodig is ten behoeve van dierenwelzijn en/of ten behoeve van het realiseren of behouden van een volwaardige intensieve neventak dan wel volwaardig intensief bedrijf. De term 'met perspectief' betreft het criterium dat het moet gaan om volwaardige bedrijven dan wel een volwaardige neventak.
	p. 18 Opmerking bij aanwijzing van speciale beschermingszones: voor het behoud van de leefbaarheid in het	De terminologie in de notitie is hier mogelijk verwarrend. In de Notitie worden hier met de term "speciale beschermingszones" geen bufferzones bedoeld, maar de

nr.	instantie en reactie	Beantwoording
	landelijk gebied en de kleine dorpen de keuze maken voor een naar binnen gekeerde buffer. p. 24 Laatste alinea: wijzigingsbevoegdheid naar bos en natuur mits passend in de cultuurhistorie van het landschap.	gebieden die bescherming genieten op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze worden nu aangeduid met de term 'Natura 2000-gebieden'. De status van deze gebieden houdt in, dat ook bij invloeden van buiten de mogelijke effecten op de gebieden in acht moeten worden genomen, en dat een passende beoordeling nodig is indien significant negatieve gevolgen op de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen, niet kunnen worden uitgesloten. In verband hiermee zijn om de Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor hydrologische invloeden, zones van hydrologische beïnvloeding aangegeven. Deze zouden kunnen worden gezien als een vorm van bufferzone, maar ze leggen geen absolute beperkingen op. Binnen de zones dient van activiteiten die invloed kunnen hebben op de (grond-)waterhuishouding en grondwaterstroming te worden beoordeeld of ze negatieve gevolgen voor de betreffende Natura 2000-gebieden kunnen hebben. Het betreft dus geen verbod, maar een toetsing aan het beleid inzake de Natura 2000-gebieden. De vraag of een zonering / buffering binnen de gebieden van belang kan zijn om de aangewezen waarden te beschermen, zou in principe aan de orde kunnen komen in de beheerplannen die door de provincie en enkele beherende instanties worden opgesteld. Het bestemmingsplan biedt hiervoor niet het kader. Het ontwerp bestemmingsplan stelt voorwaarden die hier rekening mee houden
9	Waterschap Noorderzijlvest In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn water en bodem niet genoemd bij de onderwerpen voor de effectbepaling natuurontwikkeling	Zie het betreffende commentaar bij reactie 3 (Waterschap Reest en Wieden).

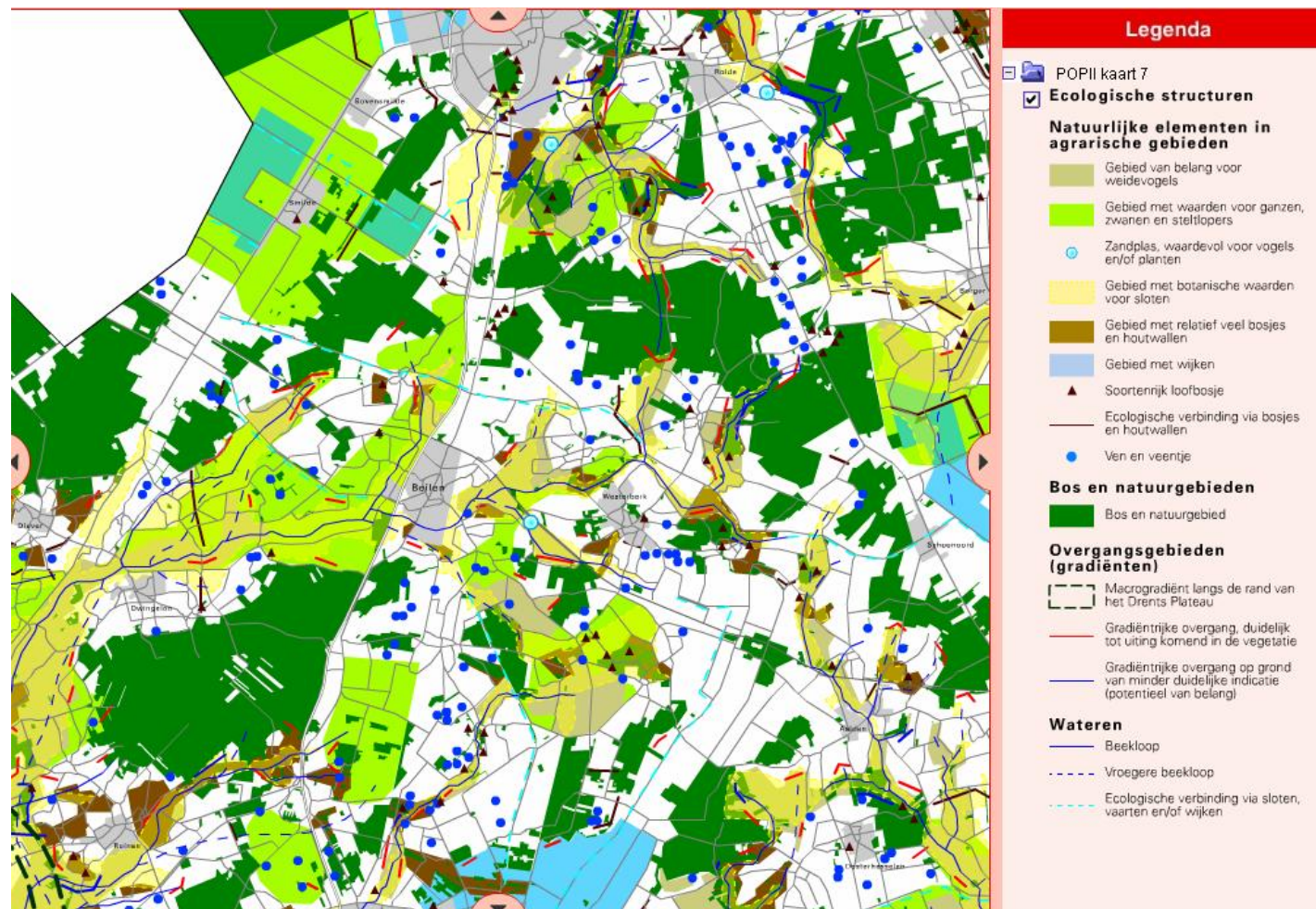
Bijlage 2: figuren

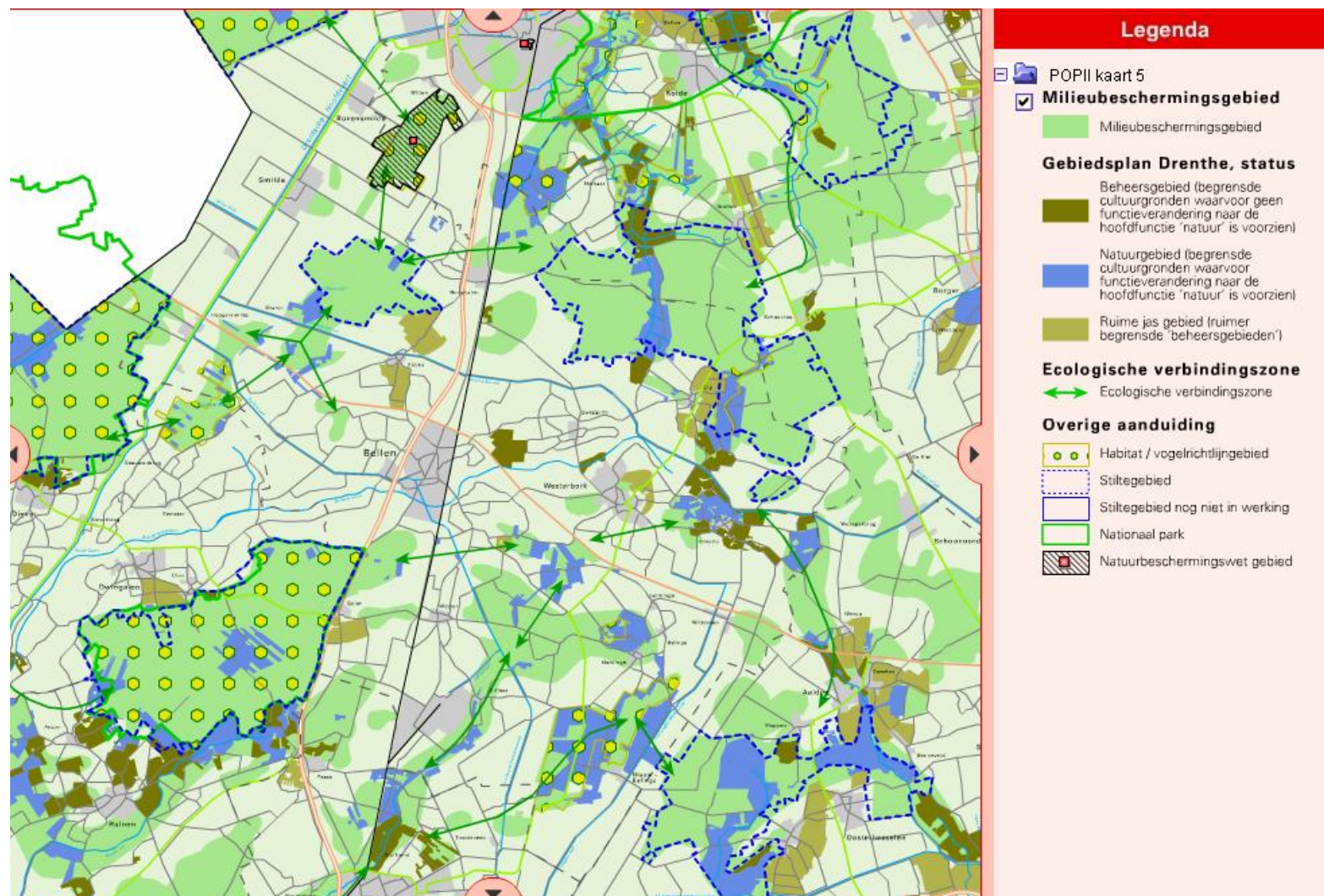
Figuur B.1: Kaart concretisering EHS (provincie Drenthe, december 2008)

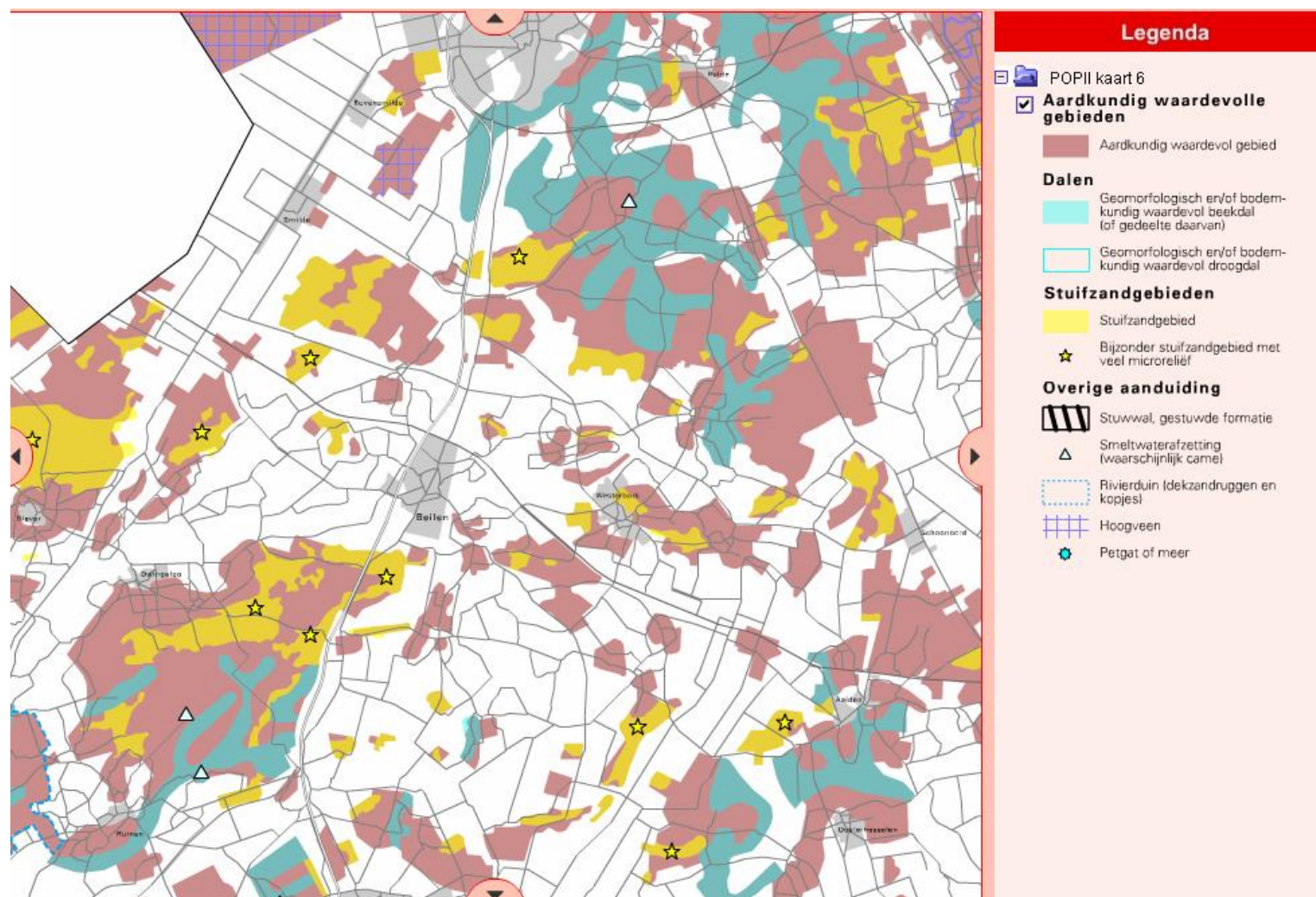
Figuur B.2: Functiekaart POP II (uitsnede)

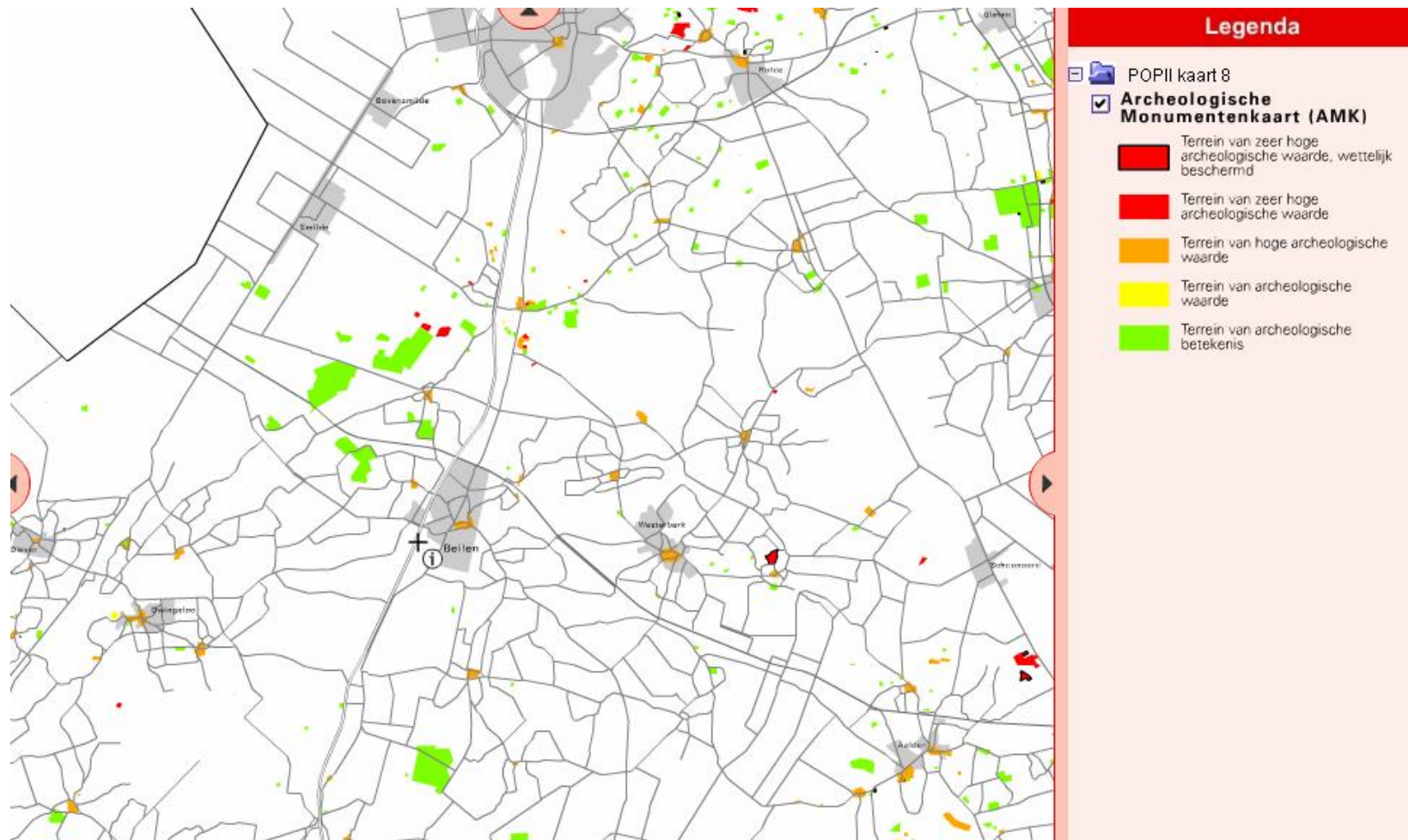
Figuur B.3: Ecologische structuren (POP II kaart 7, uitsnede)

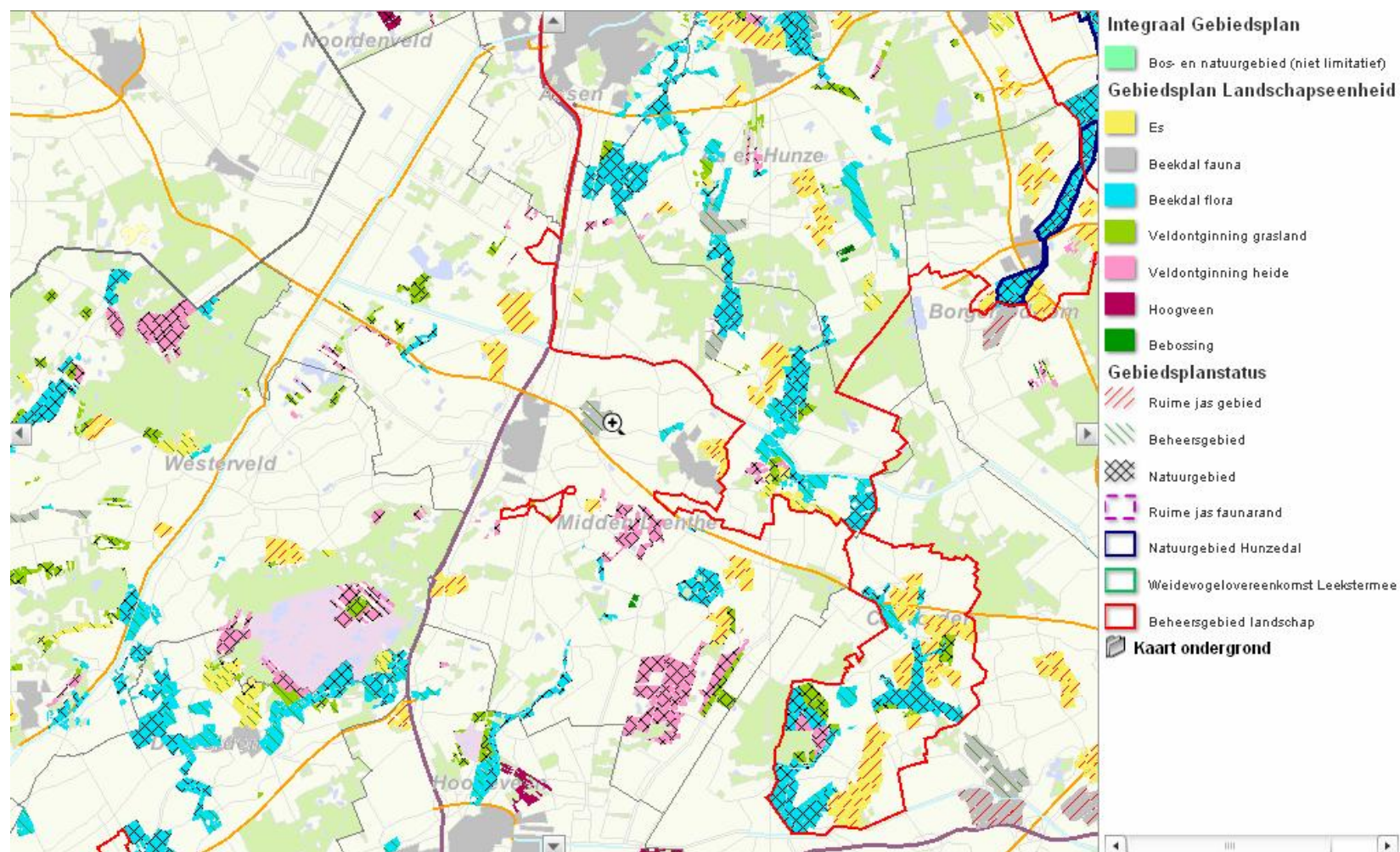
Figuur B.43: Milieubeschermingsgebieden (POP II kaart 5, uitsnede)

Figuur B5: Aardkundig waardevolle gebieden (POP II kaart 6, uitsnede)

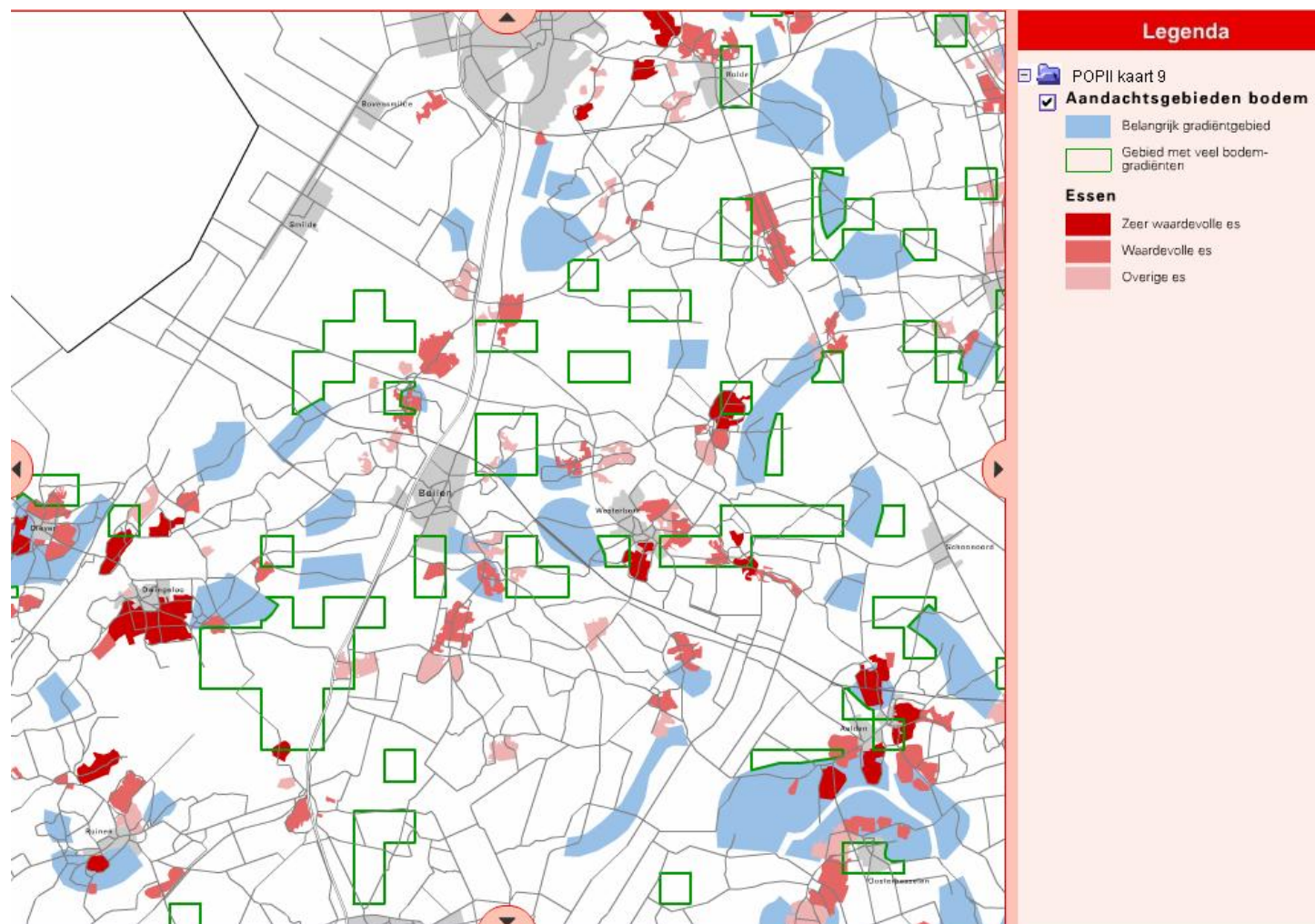

Figuur B.6: Archeologische monumentenkaart (POP II kaart 8, uitsnede)

Figuur B.7: Kaart Integraal Gebiedsplan Natuur- en Landschapsdoelen in Drenthe (uitsnede)

Opmerking: met het raster 'natuurgebied' zijn gebieden aangeduid waar een functieverandering naar natuur is voorzien.

Figuur B.8: POP II kaart 9: aandachtsgebieden bodem (uitsnede)

Bijlage 3:

Stelsel van aanlegvergunningen, strijdig gebruik en ontheffingsmogelijkheden in de bestemmingen Agrarisch met waarde I tot en met IV

3.a. stelsel van aanlegvergunningen

Verboden zonder vergunning	Geldt in bestemming			
	Agrarisch met waarde I; Jonge veld- en veenontginningsgebieden	Agrarisch met waarde IV; Beekdalen (II) waarin herverkaveling heeft plaatsgevonden	Agrarisch met waarde II; Oude veld- ontginnings- gebieden (& Essen)	Agrarisch met waarde III; Beekdalen (I) met oorspronkelijke structuur
het kappen en/of rooien van bomen en/of houtgewas in de vorm van éénrijige beplanting langs landbouwgronden of schuilgelegenheid voor vee, niet zijnde bomen en/of houtgewas onderdeel uitmakend van een grondgebonden agrarische teelt	X	X	X	X aanpassing: vervang 'in de vorm van éénrijige beplanting' door: 'al dan niet aanwezig als éénrijige beplanting'
het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van éénrijige beplanting langs landbouwgronden of schuilgelegenheid voor vee	X	X	X	X
het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van bosaanplant tot een oppervlakte van ten hoogste 2 hectare	X	bosbouw, houtteelt en andere vormen van opgaande teelt zijn strijdig met de bestemming	X	bosbouw, houtteelt en andere vormen van opgaande teelt zijn strijdig met de bestemming
het wijzigen van het verkavelingspatroon door het dempen en/of graven van (erf)sloten en/of andere watergangen	X Toevoeging: en het aanbrengen van kunstwerken zoals	X	X	X

Verboden zonder vergunning	Geldt in bestemming			
	Agrarisch met waarde I; Jonge veld- en veenontginningsgebieden	Agrarisch met waarde IV; Beekdalen (II) waarin herverkaveling heeft plaatsgevonden	Agrarisch met waarde II; Oude veld- ontginnings- gebieden (& Essen)	Agrarisch met waarde III; Beekdalen (I) met oorspronkelijke structuur
	dammen en stuwen			
het aanleggen van aarden wallen	X	X	X	X
het scheuren en frezen van de zode ten behoeve van graslandverbetering en/of herinzaai voor de instandhouding van bloemrijk of anderszins waardevol grasland, indien de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'waardevol grasland'	X	X	X	X
het realiseren van stapstenen of onderdelen van een ecologische verbindingzones met een oppervlakte van niet meer dan 3 hectare;	X	X	-	X
het realiseren van een ecologische verbindingzone	-	-	X	-
het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het extensief dagrecreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik	X	X	X	X
het aanleggen van fiets- en voetpaden	X	-	X	-
het aanleggen van ondergrondse, bovengrondse transport-, energie- en/of telecommunicatiekabels en/of -leidingen	X	X	X	X
het slopen van gebouwen, indien de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'karakteristiek'	X	-	X	X
het wijzigen van de grondsamenstelling en/of het aanbrengen van voorzieningen, waaronder afschermende materialen, ten behoefte van de aanleg van paardrijdbakken buiten het bouwwlak	X	X	X	- *
het aanbrengen van oppervlakteverharding en/of en of aanleg van verharde wegen en paden buiten het bouwwlak, m.u.v. maximaal twee in/uitritten met een breedte van 7 meter	X	X	X	- *
het verharderen van onverharde of halfverharde wegen of paden buiten het bouwwlak	X	X	X	- *

* Binnen deze bestemming (Agrarisch met waarde III) zijn geen agrarische bouwvlakken aanwezig. Zodoende is deze aanlegvergunning niet van toepassing.

Het stelsel is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik betreffen.

De aanlegvergunningen kunnen slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden van de gebieden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden. De aanleg van een ecologische verbindingszone moet passen binnen het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur dan wel moet deze betrekking hebben op particulier natuurbeheer.

Een vergunning voor het slopen van karakteristieke gebouwen kan slechts worden verleend indien de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld, de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken, en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken.

De vergunning voor de aanleg van paardrijdbakken kan slechts worden verleend, mits de paardrijdbakken uitsluitend binnen het aaneengesloten bouwvlak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik worden aangelegd, de paardrijdbakken zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg worden gesitueerd, er geen hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot een woonbestemmingsgrens), er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt.

3.b: Strijdig gebruik

Omschrijving strijdig gebruik	Geldt in bestemming			
	Agrarisch met waarde I; Jonge veld- en veenontginningsgebieden	Agrarisch met waarde IV; Beekdalen (II) waarin herverkaveling heeft plaatsgevonden	Agrarisch met waarde II; Oude veld- ontginnings- gebieden (& Essen)	Agrarisch met waarde III; Beekdalen (I) met oorspronkelijke structuur
het opslaan van mest, hooibalen en/of andere agrarische producten buiten het aaneengesloten bouwvlak, met uitzondering van tijdelijke opslag van landbouwproducten (maximaal zes maanden per jaar)	X	X	X	X
het opslaan van agrarische producten binnen het aaneengesloten bouwvlak voor zover het gronden betreft die gelegen zijn voor (het verlengde van) de naar de weg gekeerde gevel (s) van een bedrijfswoning of, indien geen bedrijfswoning aanwezig is, het dichtst bij de weg gelegen bedrijfsgebouw	X	X	X	X
het opslaan van niet-agrarische producten en/of het stallen van auto's, caravans en boten anders dan in gebouwen	X	X	X	- *
het aanbrengen van oppervlakteverhardingen en/of de aanleg van wegen anders dan ten behoeve van het agrarisch gebruik	X	X	-	- *
het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van niet-grondgebonden agrarische bedrijfsactiviteiten, tenzij de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'intensief veehouderijbedrijf' of 'grondgebonden agrarisch bedrijf met ondergeschikte intensieve tak	X	X	X	- *
het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning	X	X	X	- *
het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de productiegebonden detailhandel in de vorm van de verkoop van eigen en streekeigen producten	X	X	X	- *
het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden anders dan: 1. kleinschalig kamperen, waarbij niet meer dan 15	X	X hier wel en uitsluitend max. 3	X groeps- accommodatie is	- *

Omschrijving strijdig gebruik	Geldt in bestemming			
	Agrarisch met waarde I; Jonge veld- en veenontginningsgebieden	Agrarisch met waarde IV; Beekdalen (II) waarin herverkaveling heeft plaatsgevonden	Agrarisch met waarde II; Oude veld- ontginnings- gebieden (& Essen)	Agrarisch met waarde III; Beekdalen (I) met oorspronkelijke structuur
kampeermiddelen op gronden met een minimale oppervlakte van 2.000 m² en maximaal 10.000 m² ten behoeve van het kamperen aansluitend op de bebouwing mogen worden geplaatst, het kamperen uitsluitend plaats mag vinden binnen de periode van 15 maart tot 1 november van elk jaar, het kampeerterrein minimaal 50 m van de perceelgrens van (bedrijfs)woningen en minimaal 500 m van de perceelgrens van het dichtstbijzijnde kampeerterrein gesitueerd moet zijn en er geen chalets, trekkershutten of stacaravans mogen worden geplaatst 2. logiesverstrekking, waarbij niet meer dan 3 bed- and breakfaateenheden per agrarisch bedrijf mogen worden gevestigd 3. een groepsaccommodatie waarbij de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'groepsaccommodatie'		bed-en breakfast eenheden toegestaan	hier niet van toepassing	
het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, en/of een bijgebouw bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep, indien: 1. het beroep niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn; 2. de beroepsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning; 3. de beroepsvloeroppervlakte in een bijgebouw meer dan 45 m² bedraagt; 4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt; 5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden	X	X	X	- *

Omschrijving strijdig gebruik	Geldt in bestemming			
	Agrarisch met waarde I; Jonge veld- en veenontginningsgebieden	Agrarisch met waarde IV; Beekdalen (II) waarin herverkaveling heeft plaatsgevonden	Agrarisch met waarde II; Oude veld- ontginnings- gebieden (& Essen)	Agrarisch met waarde III; Beekdalen (I) met oorspronkelijke structuur
detailhandel				
het scheuren, frezen, ploegen, dan wel het omzetten en/of anderszins ingrijpend wijzigen van gronden anders dan ten behoeve van graslandverbetering en/of herinzaai voor de instandhouding van bloemrijk of anderszins waardevol grasland, indien de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'waardevol grasland'	X	X	X	X
het gebruik van de gronden ten behoeve van bosbouw, houtteelt of andere opgaande meerjarige teeltvormen	X 2)	X	X 2)	X
het aanplanten van bebossing en/of opgaande beplanting, groter dan 2 ha, indien de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'open gebieden'	X	X 3) (ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch gebruik 'open gebieden'.)	X	-
Aanplant van bebossing op opgaande beplanting anders dan eenrijige beplanting langs bouwgronden, of schuilgelegenheid voor vee.	-	-	-	X
het diepploegen, mengwoelen of anderszins onomkeerbaar wijzigen van de bodemstructuur, indien de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'wijzigingsgebied 1'	-	X	-	X
de aanleg van paardenbakken buiten de aaneengesloten bouwvlakken	X	X	X	- Algeheel verbod op paardenbakken
aanleg van een ecologische verbindingzone met een oppervlak van 3 ha of meer	X	-	-	X

*) : Binnen deze bestemming (Agrarisch met waarde III) zijn geen agrarische bouwvlakken aanwezig. Zodoende is deze aanlegvergunning niet van toepassing.

2): In bepaalde gevallen is ontheffing (door B&W) mogelijk. De ontheffingsmogelijkheid is niet van toepassing op gronden die op de kaart zijn voorzien van de aanvullende 'Waarde'-bestemmingen

3): Bepaling ten behoeve van schuilgelegenheid voor vee is geen strijdig gebruik. In Beekdalen I is éénrijige beplanting langs landbouwgronden toegestaan. Er is een ontheffing mogelijk voor landschappelijke beplanting, mits dit de landschappelijke structuur versterkt en geen onevenredige afbreuk doet aan de natuurlijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Overige ontheffingsmogelijkheden (Geldt niet in Agrarisch met waarde II)

Verder is ontheffing van de gebruiksbepalingen (via ontheffingsbevoegdheid van B&W) mogelijk voor:

- Covergisting van mest en/of agrarische (bij)producten, mits de capaciteit van de installatie kleiner is dan 100 ton per etmaal is onder voorwaarden toegestaan. Het kan alleen op een bouwperceel aan een weg die is berekend op zwaar verkeer. In geval van covergisting is ook een ontheffing mogelijk voor het opslaan van mest buiten het bouwperceel ;
- Het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning: dit is is onder voorwaarden mogelijk bij een volwaardig meermansbedrijf:
- Mest en kuilopslag buiten het bouwvlak, indien daarbinnen geen plaats meer is voor opslag.
- Splitsen van de bedrijfswoning in meer dan één woning, indien dit voor de bedrijfsvoering van het meermansbedrijf nodig is.
- Toestaan dat gronden voor agrarische bedrijfsvoering worden gebruikt voor houtteelt.
- Toestaan dat gronden ten behoeve van een paardenrijdbak worden gebruikt.
- Het combineren van een agrarisch bedrijf met een ondergeschikte tweede tak of een deeltijdfunctie in de vorm van lichte bedrijvigheid of een zorgfunctie.

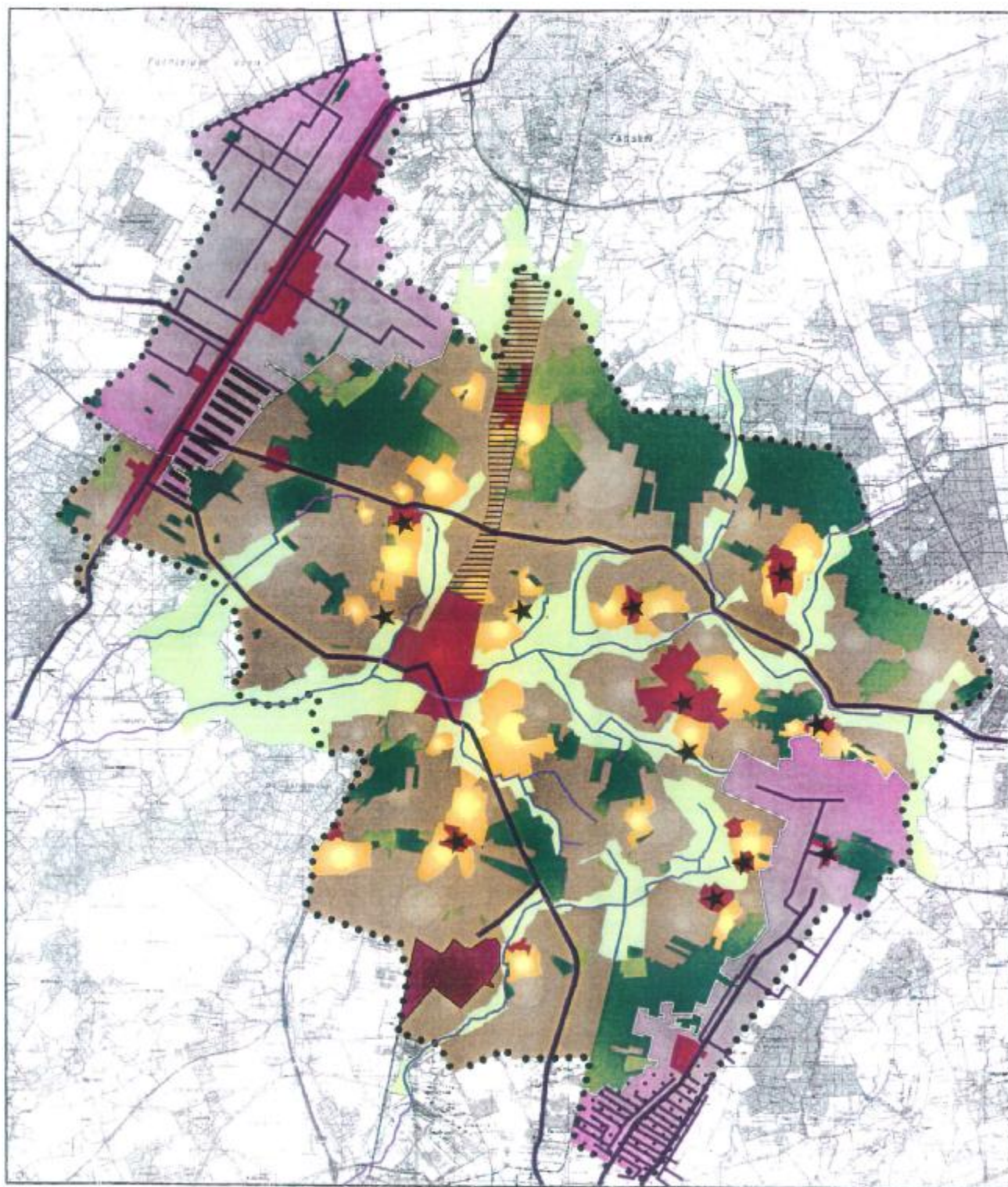
Voor de mogelijkheden van ontheffing geldt in het algemeen als voorwaarde dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en cultuurhistorische waarden. Waar relevant geldt een dergelijke afwegingsbepaling ook ten aanzien van de milieusituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

projectnr. 184157
dec. 2009, revisie 04.2

Plan-MER bestemmingsplan buitengebied Midden-Drenthe
Gemeente Midden-Drenthe

Bijlage 4: Visiekaart Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe

Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe Visie

Legenda

HET PLATEAU

essen:

- openheid op de es
- beplanting met Eik langs oude wegen
- erfbeplanting en perceelgrensbeplantingen langs de randen

beekdalen:

- openheid in het beekdal
- zware beplantingen aan de randen
- dwarsbeplantingen met Els waar het beekdal grens aan de es

beken

jonge ontginningen - bebost of in eigendom bij natuurbeschermingsorganisaties

jonge ontginningen - landbouwgrond:

- open en begrensd door gesloten bosranden
- aanleg van erfbeplantingen
- beplanting langs belangrijke wegen

'route-landschap':

- heroverweging van bestaande functies met afstemming op landschappelijke eenheden
- schakeling naar de omgeving zorgvuldig vormgeven
- ordening wordt bepaald door het onderliggende landschap

DE RAND

veenontginningen: behoud openheid

bij Smilde: ontwikkeling van kleinschalige boscomplexen of landgoederen

bij Nieuw-Balinge: ontwikkeling van kleinschalig nieuw bos

wijken

kanalen:

markante beplanting als contrast met de omliggende landschappen, plaatselijk onderbroken bij kruising van de beekdalen

OVERIG

cultuurhistorisch waardevolle nederzetting (bron: POP Drenthe, 1998)

gemeentegrens

overige bosgebieden

VAM-terrein

dorpen (bron: bestemmingsplannen buitengebied)

Nieuwland

0 1 2 3 km

Basiskaart: top. kaart 1:50.000;
bladen 110, 12W, 12O, 16O, 16W, 17O
Naam bestand: visiekleur.fh8
Mutatiedatum: 180200Cd

3 VISIE

Uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid is de analyse van landschap en natuur uit hoofdstuk 2 en de landschapselementeninventarisatie die in bijlage III is weergegeven. De visie reageert op de ontwikkelingen die zich in het gebied voordoen. Met deze visie formuleert de gemeente Midden-Drenthe eigen beleid voor landschap en natuur, in aanvulling op bestaand beleid van rijk en provincie. Concreet gaat het om de versterking van de structuur en om het behouden en verhogen van de kwaliteit van landschap en natuur in verschillende deelgebieden.

In dit visiehoofdstuk zijn eerst de uitgangspunten voor het gemeentelijk beleid in hoofdlijnen opgesteld. Vervolgens wordt ingezoomd op verschillende gebiedsdelen, omdat per deelgebied andere accenten liggen, afgestemd op de specifieke kenmerken en kansen.

3.1 Uitgangspunten voor het gemeentelijk beleid voor landschap en natuur

De uitbreiding van de kernen, de vervlakking van de landschappelijke verschillen, het (te) eenzijdig op ontwatering gerichte waterbeheer van de laatste 20 jaar en het verdwijnen van waardevolle flora en fauna zijn belangrijke ontwikkelingen in het buitengebied van Midden-Drenthe. Het Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe reageert op deze ontwikkelingen. Het bestaande beleid van waterschap, provincie en rijk voor de kwaliteit van landschap en natuur is hierbij uitgangspunt. Het Landschapsbeleidsplan geeft de gemeente een eigen instrument om de inhoudelijke koers te bepalen en om zelf actief te zijn in de concrete zorg voor het landschap, samen met anderen.

De gemeente heeft in dit Landschapsbeleidsplan als uitgangspunt gekozen voor het streven naar het behouden, herstellen en versterken en zo nodig vernieuwen van de landschappelijke kwaliteiten van het buitengebied van Midden-Drenthe. Dit alles afgestemd op de bestaande functies in het buitengebied.

Uitgangspunten voor het beleid voor landschap en natuur in Midden-Drenthe zijn daarom:

- zorg voor een aantrekkelijk en toegankelijk landschap met een eigen gezicht,
- aansluiting van de functies van het gebied bij de kwaliteiten van het landschap en afgestemd op andere functies in het landschap.

Landschap

De provinciale Nota Landschap bevat de meest uitgesproken analyse en aanbevelingen voor de ontwikkeling van visueel ruimtelijke en cultuurhistorische waarden. Het Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe vertaalt de aanwijzingen hieruit in een concrete lokale visie op het toekomstige landschap.

Basis voor de landschapvisie is de tweedeling in het hoge landschap op het plateau en het lage landschap van de rand. Deze tweedeling is bepalend voor de ruimtelijke en ecologische kwaliteiten in Midden-Drenthe en is richtinggevend voor de visie op de toekomst.

Het landschap op het plateau heeft zich geleidelijk ontwikkeld, is kleinschalig en gevarieerd en de

structuur ervan wordt bepaald door de beekdalen. De twee veenkoloniale ontginningen aan de rand zijn rationeel ontgonnen. Het landschap wordt er bepaald door lange, rechte lijnen en de ruimten zijn er grootschalig en zeer open. Bij behoud dan wel vernieuwing neemt de gemeente Midden-Drenthe de kenmerken van de afzonderlijke landschappen als uitgangspunt.

Bij uitbreiding van dorpen worden de dorpsranden steeds afgestemd op het omringende landschap en netjes ingepast. Dit betekent dat abrupte overgangen van dorp naar landschap niet voorkomen.

Natuur

In het bestaande beleid zijn veel aanknopingspunten gegeven voor behoud en versterking van de natuurwaarden in de gemeente Midden-Drenthe. Het Landschapsbeleidsplan doct op beleidsniveau geen nieuwe aanbevelingen voor natuur(ontwikkeling). Er zijn geen verdere uitwerkingen gegeven voor versterking van de natuur. Het volgt het bestaande beleid voor natuur en richt zich op de afstemming van het natuurbeleid op de landschapsstructuur. Natuurgerichte maatregelen worden in de landschapsvisie ingepast en afgestemd op het geformuleerde streefbeeld.

In het POP Drenthe, beheersplannen en landinrichtingsplannen is de ecologische hoofdstructuur (EHS) als drager van ecologische waarden uitgewerkt. Er zijn tevens mogelijkheden aangegeven om het beleid te realiseren. Dat leidt plaatselijk tot nieuwe natuurgebieden en dwars door het landschap heen tot ecologische verbindingen. In de gemeente Midden-Drenthe zijn DLG en de provincie Drenthe samen met betrokkenen gestart met de voorbeelduitwerking van de ecologische verbindingzone.

Ter Horsterzand-Orvellerzand. Inrichting en beheer van ecologische verbindingzones dient in overleg met agrariërs en andere betrokkenen te worden bekeken. De aanbevelingen die in dit Landschapsbeleidsplan voor het landschap gedaan worden, tffen mee bij de realisering van de ecologische verbindingzone.

Beheer van landschapselementen moet zijn afgestemd op het landschapstype waarin ze liggen. In sommige gevallen is het beheer in te passen in de agrarische bedrijfsvoering. Waar mogelijk moet dit worden gestimuleerd.

Het contrast tussen het plateau en de rand

De bijgevoegde visiekaart geeft aan hoe de gemeente Midden-Drenthe haar landschapsbeleid wil voeren.

Basis daarvoor is het contrast tussen het plateau en de rand. Versterking van het contrast tussen het plateau en de rand is mogelijk door:

- markeren van de randen tussen de twee landschappelijke eenheden,
- behoud van de kleinschaligheid en de variatie op het plateau,
- grootschalige ruimten en lineaire landschappelijke beplantingen in de veenkoloniale landschappen,
- duidelijk contrast tussen het plateau en de doorsnijdende kanalen.

3.2 Landschap en natuur in deelgebieden

Op het plateau en langs de rand zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden. Per deelgebied leidt de uitwerking van de hoofdlijnen van de visie tot verschillende maatregelen. De karakteristieke eigenschappen zijn steeds richtinggevend bij het behouden of vernieuwen en ontwikkelen van het landschap in de toekomst.

- op het plateau: de beekdalen, de oude ontginning van de essen en de dorpen, de jongere ontginningen en het 'route-landschap'.
- de rand: veenkolkale landschappen en de kanalen dwars door het plateau,
- bijzondere elementen: VAM-terrein bij Wijster.

Het plateau

Op het plateau geven de beekdalen structuur aan het landschap. Daarom wordt de samenhang van de beken en beekdalen herkenbaarder gemaakt en daarmee het onderscheid tussen dal en omgeving.

De beekdalen

In de beleidsstukken op provinciaal niveau vormen de beekdalen een belangrijk speerpunt. De meeste beken en beekdalen in de gemeente Midden-Drenthe onderscheiden zich in het beleid door natuurbeelden: natuur voert de boventoon. Alleen de Beilerstroom en de aanvoerende beken van dit stroomgebied behouden in het bestaande beleid de agrarische functie.

Het Landschapsbeleidsplan benadert de beekdalen niet vanuit de invalshoek van natuur, maar vanuit het landschapsbeleid. De gemeente streeft naar openheid in de beekdalen. Waar nodig wordt de openheid hersteld. De overgangen krijgen de nadruk, onder andere door beplantingen (singels, hoorwallen, wegbeplantingen) aan de randen. Op plaatsen waar beekdalen direct grenzen aan escomplexen bepalen elzenrijen haaks op de richting van het dal en de beek het beeld in het beekdal. Waar deze dwarsbeplantingen al aanwezig zijn, worden ze in stand gehouden. Op andere plaatsen worden ze aangevuld. Voorbeelden zijn de Eursingerstroom bij Westerbork, de Beilerstroom bij Zwiggelte en de Elperstroom bij Elp.

Het niveauverschil in het beekdal krijgt zoveel mogelijk een accent: de wegen langs de randen liggen zichtbaar hoger dan het dal en krijgen een stevige beplanting.

In het beekdal van de Beilerstroom neemt de relatie tussen het beekdal en de kern Beilen een bijzondere plaats in. Deze wordt zoveel mogelijk hersteld.

De oude ontginning van de essen en de dorpen

De essen blijven open. Alleen de oude wegen langs de es krijgen een beplanting met Zomereik. Kruisen de wegen een beekdal, dan wordt de beplanting onderbroken. Beplanting langs wegen over de es en perceelgrensbeplanting op de es past niet in het open karakter. In het verleden is op veel plaatsen aan de randen van de essen op overhoeken of als veekering beplanting aangebracht. Deze beplanting wordt behouden.

Erfbeplantingen in de omgeving van de dorpen en perceelgrensbeplantingen rond de essen krijgen extra aandacht, net als berm- en (akker)randenbeheer op de essen.

De jongere ontginningen

In de jongere ontginningen is onderscheid gemaakt in agrarische gronden, grootschalige boscomplexen en restanten heide en bos (de vroegere woeste gronden).

De agrarische gebieden in de jongere ontginningen blijven open en worden begrensd door gesloten bosranden: het relatief grootschalige karakter blijft behouden. Aanleg van erfbeplanting in de grote open ruimtes wordt gestimuleerd. Belangrijke wegen vormen doorgaande elementen en geven structuur aan de open ruimtes. Zij krijgen een wegbeplanting met Eik. Karakteristiek zijn de ruige bormbeplantingen met Berk langs zaadpaden. Deze worden zoveel mogelijk in stand gehouden.

Het 'route-landschap'

Tussen Assen en Beilen ligt ingesnoerd een restant van een stukje landschap dat wordt bepaald door (dorps)kithreidingen, hoogspanningsleiding, snelweg en spoorlijn. Dit zogenaamde 'route-landschap' is te beschouwen als een aparte landschappelijke eenheid.

Het Landschapsbeleidsplan geeft een open invulling aan dit stukje landschap waarbij de ordening bepaald wordt door het onderliggende landschap van assen en jongere ontginningen. De landschappelijke kwaliteiten zijn de basis voor een ruimtelijke indeling en worden zoveel mogelijk benut. In het 'route-landschap' wordt gestreefd naar heroverweging van de bestaande functies met afstemming op de landschappelijke eenheden. Voorbeelden van functies die in het 'route-landschap' een plaats krijgen, zijn landbouw, landgoederen, bos, wonen, 'groene' bedrijventerreinen, recreatie. Belangrijk bij de invulling van het 'route-landschap' is de schakeling naar de omgeving. Deze blijft in stand en wordt zorgvuldig vormgegeven.

De rand

Aan de 'uiteinden' van de gemeente Midden-Drenthe liggen twee veenkoloniale ontginningen met een totaal verschillend karakter. Het landschap van Smilde is grootschalig en kent een rationeel en vierkant verkavelings- en wijkenpatroon. In het landschap van Nieuw-Balinge en Witteveen domineren de wijken het landschapsbeeld, met name in het zuidelijke deel.

Veenkoloniale landschap van Smilde

Behoud van aaneengesloten grote open ruimten in de veenkoloniën van Smilde staat voorop. Erfbeplantingen krijgen daarom extra aandacht. Beplantingen langs wegen worden bij aankap niet vervangen. Overige beplantingen worden zo goed mogelijk beheerd en in stand gehouden.

Langs de oostzijde van de Drentsche Hoofdvaart is ruimte voor nieuwe draagkrachtige functies die de structuur van het landschap versterken. Te denken valt aan kleinschalige boscomplexen of landgoederen van 5-10 ha groot. Deze nieuwe elementen sluiten aan op het bebouwingslint van Smilde en op de bestaande landschapsstructuur en staan haaks op de Drentsche Hoofdvaart. Zichtlijnen in oost-westrichting blijven hierdoor behouden.

Veenkoloniale landschap van Nieuw-Balinge en Witteveen

Rondom Nieuw-Balinge heeft het landschap een kleinschalig karakter. In aansluiting hierop is ruimte voor de aanleg van kleinschalig nieuw inheems bos of productiebos. Hierdoor wordt de landschappelijke karakteristiek versterkt. De wijken blijven belangrijke zichtlijnen in dit gebied. Behoud van de openheid is belangrijk aspect in de omgeving van Witteveen. Weg- en erfbeplantingen bepalen hier de structuur.

De kanalen dwars door het plateau

Spectaculaire elementen die onderdeel zijn van de veenkoloniale ontginningen, maar er voor een groot deel buiten liggen, zijn de kanalen. Ze contrasteren met de landschappen die er omheen liggen. Het

Oranjekanaal en de Beilervaart-Linthorst Romankanaal krijgen een markante en afwijkende beplanting, op zodanige wijze dat het kanaal als eenheid herkenbaar is en blijft ten opzicht van de omgeving. Een forse beplanting met bomenrijen of gesloten beplanting aan weerszijden van de kanalen zorgt ervoor dat er een zekere beslotenheid langs het kanaal ontstaat. Zo vormen de kanalen als bijzondere elementen een duidelijk contrast met het landschap van het plateau.

Wanneer de kanalen een beekdal doorsnijden, wordt de beplanting plaatselijk onderbroken. Een goed voorbeeld hiervan is nu al aanwezig bij Spanna, waar de beek het Oranjekanaal kruist. Dit kan echter ook op andere plaatsen verder versterkt worden.

Het VAM-terrein bij Wijsier

Voor de uitbreiding van het VAM-terrein bestaat een landschappelijk inpassingsplan. Het plan richt zich op verbetering van de ruimtelijke structuur van het landschap waarvan het VAM-terrein deel uit maakt.

Het Landschapsbeleidsplan volgt de voorgestelde maatregelen uit het landschappelijk inpassingsplan en doet geen nadere uitspraken over het VAM-terrein. In het verleden zijn hier grote bospercelen aangeplant. In hoofdzaak gaat het nu om het plaatselijk aanbrengen van singels (voor de beperking van de zichtbaarheid vanaf de weg) en het stimuleren van het aanbrengen van oribepantingen (voor het beperken van de zichtbaarheid vanuit de bebouwing). Het accent ligt op maatregelen in het stroomdal van het Oude Diep en de esgronden ten zuiden van Wijsier en Drijber, waar de zichtbaarheid door het open karakter van het landschap het grootst is (Grontrij, 1988 en 1989).

